

Miljøgodkendelse af Husdyrbruget Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro

§ 12, stk. 2

Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer

Godkendelsesdato:
14. december 2009

**Aabenraa Kommune
Teknik & Miljø
Miljø & Natur
Plantagevej 4, Bov
6330 Padborg
Tlf. 73 76 76 76**

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
1 Resumé og samlet vurdering	4
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	4
1.2 Ikke teknisk resumé	4
1.3 Offentlighed	6
2 Generelle forhold	7
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget	7
2.2 Meddelelsespligt	7
2.3 Gyldighed	8
2.4 Retsbeskyttelse	8
2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen	8
2.6 Meddelelse af miljøgodkendelse	8
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	10
3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.	10
3.2 Placering i landskabet	12
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift	15
4.1 Husdyrhold og staldindretning	15
4.2 Ventilation	17
4.3 Fodringsteknik	17
4.4 Energi- og vandforbrug	18
4.5 Spildevand, samt tag- og overfladevand	19
4.6 Sprøjtemidler, kemikalier og medicin	20
4.7 Affald	21
4.8 Olietanke	22
4.9 Driftsforstyrrelser og uheld	23
5 Gødningsproduktion og -håndtering	24
5.1 Gødningstyper og -mængder	24
5.2 Flydende husdyrgødning	24
5.3 Teknikker til gødningshåndtering	25
5.4 Gyllekøling	26
5.5 Fast husdyrgødning og dybstrøelse/kompost	27
5.6 Anden organisk gødning	27
6 Forurening og gener fra husdyrbruget	29
6.1 Ammoniak og natur	29
6.2 Generel ammoniakreduktion	33
6.3 Lugt	34
6.4 Fluer og skadedyr	35
6.5 Transport	35
6.6 Støj	37
6.7 Støv	39
6.8 Lys	39
7 Påvirkninger fra arealerne	40
7.1 Udbringningsarealerne	40
7.2 Beskyttet natur	40
7.3 Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande	43
7.4 Nitrat til grundvand	45
7.5 Fosfor til vandløb, søer og kystvande	46
7.6 Natura 2000	48
7.7 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)	52
8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)	55
9 0-alternativet og andre alternativer	59
10 Husdyrbrugets ophør	60
11 Egenkontrol og dokumentation	61
12 Klagevejledning	62
13 Bilag	64

Datablad

Titel:	Miljøgodkendelse af husdyrbruget "Nygård" på Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro. Miljøgodkendelse meddelelser i medfør af § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.
Godkendelsesdato:	14. december 2009
Ansøger:	Radik Ebbesen I/S, Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro
Ejer af ejendommen:	Jørn Ebbesen, Strandelhjørn 4, 6500 Vojens Troels Møller Radik, Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro
Interessentskabet:	Radik Ebbesen I/S, Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro - Jørn Ebbesen, Strandelhjørnvej 4, 6230 Rødekro - Troels Møller Radik, Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro
Telefonnr.:	2320 3326 (Troels Radik)
Mobilnummer:	2320 3326 (Troels Radik)
E-mail:	moller_radik@mail.dk
Kontaktperson:	Troels Møller Radik, Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro, 2320 3326
Husdyrbrugets navn:	Radik Ebbesen I/S
Ejendomsnr.:	5800009452
Matr.nr. og ejerlav:	153, 97, 8, 3, 211, 212 og 210 Rugbjerg, Ø. Løgum
CVR nr.:	31216524
CVR/p nr.:	1014205604
CHRnr.:	17719
Miljørådgiver:	Birgitte Madsen, Sønderjysk Landboforening, Billundvej 3, 6500 Vojens, 7320 2749, bm@slf.dk
Tilsynsmyndighed:	Aabenraa Kommune
Ekstern sagsbeh., miljø:	Lene Alnor
Kvalitetssikring, miljø:	Lars Paulsen
Ekstern sagsbeh., natur:	Morten Bentzon Hansen
Kvalitetssikring, natur:	Torben Hansen
Sagsnr.:	08/43161, dok. nr. 63
Høring i 1 Kommune:	Tønder
Øvrige afgørelser:	Ingen

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse

Radik Ebbesen I/S har ansøgt om miljøgodkendelse til ændring og udvidelse af husdyrproduktionen på ejendommen "Nygård" beliggende Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro. Ansøgningen er indsendt til kommunen gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem. I ansøgningssystemet er der beregninger af bl.a. lugtgener, overholdelse af afstande og ammoniakbelastning, som hverken landmanden eller kommunen kan ændre.

Ansøgning er oprindeligt indsendt den 26. september 2008, seneste revision af ansøgning er med skema nr. 5676, version 3 indsendt til Aabenraa Kommune den 1. oktober 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk. Ansøgningen fremgår af bilag 1.

Ansøgningen vedrører ændring og udvidelse af husdyrproduktionen fra kyllinger til slagtesvin fra 281 DE til 447 DE.

I forbindelse med ændringen og udvidelsen af dyreholdet sker der følgende ændringer og tilføjelser til anlægget:

- Der etableres et udleveringsrum på 340 m² (17 m x 20 m)
- To stalde renoveres og der installeres gyllekøling
- Der bygges to gyllebeholdere med fast overdækning på hver 4.000 m³
- Der opsættes 2 siloer med en højde på 12 m og med et rumindhold på 60 m³
- Der etableres en ny vej og en ny overkørsel (der ansøges særskilt hertil)

Bygge- og anlægsarbejdet forventes at starte i april 2010 og afsluttes i oktober 2010. Umiddelbart efter byggeriets afslutning indsættes der dyr i staldene.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Husdyrproduktionen på Rugbjergvej 32 ændrer og udvider fra de nuværende 562.000 slagtekyllinger 42 dage svarende til 281 DE til 16.440 slagtesvin (30-105 kg) svarende til 447 DE. Der afgives 240 DE svinegylle til andre bedrifter. Der hører i alt 321,56 ha udbringningsarealer til produktionen, heraf 173,72 ha af udbringningsarealer i form af gylleaftaler. Der er ingen forpagtningsaftaler.

Alle de ejede udbringningsarealer ligger indenfor 2 km af Rugbjerg og gylleaftalen ligger indenfor 3,5 km af Rangstrup, og fremgår af kortbilaget.

Beliggenhed og planmæssige forhold

Produktionen omlægges fra kyllinger til svin. I den forbindelse ændres gulve og inventar i de to eksisterende bygninger. Derudover bliver den ene eksisterende bygning forlænget med ca. 8 m. Forlængelsen bliver på ca. 340 m² og sker i nordgående retning. Byggestilen og byggematerialerne bliver den samme stil som det eksisterende staldanlæg.

De 2 nye gyllebeholdere kommer til at ligge ca. 20 m øst for staldene og kommer derfor til at ligge i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Landskabelige værdier

Bygninger og opbevaringsanlæg ligger ikke indenfor udpegningerne "Værdifulde landskaber", "Uforstyrrede landskaber" eller "Værdifulde kulturmiljøer". I forbindelse med ændring og udvidelse af produktionen skal der bygges en mindre tilbygning til en stald og to gyllebeholdere. De to gyllebeholdere placeres ved det eksisterede anlæg og placeres, så de skjules af eksisterende beplantning.

Lugt, støv og støj

Produktionen vil blive ændret og udvidet i de eksisterende stalde, og der etableres et udleveringsrum i forlængelse af den ene eksisterende stald. Ændringen og udvidelsen vil forårsage en stigning i lugtgener, men alle genekriterier overholdes. Produktionen medfører derfor ikke forøgede lugtgener for naboerne. Nærmeste nabo ligger ca. 288 meter fra den nærmeste slagtesvinestald (vægtet gennemsnitsafstand 343 m) og den beregnede geneafstand for lugt er 237 meter.

Nærmeste samlede bebyggelse ligger 720 meter fra den nærmeste stald og den ukorrigerede geneafstand for lugt til samlet bebyggelse er 599 meter.

Der ligger ingen byzone, sommerhusområde eller lokalplans udpegede boligområder inden for 1.000 m fra produktionen.

Ved levering af foder kan der forekommer støv, men det vurderes, at det ikke giver gener udenfor husdyrbruget.

Der kan forekomme støj i forbindelse med blanding af foder og ved indblæsning af foder i siloerne, samt ved transporter til og fra ejendommen. Desuden kommer der støj fra ventilationen.

Transport til og fra ejendommen

Udvidelsen af husdyrbruget vil medføre at antallet af transporter øges fra ca. 378 til 743. Stigningen i transporter skyldes primært udbringning af husdyrgødning.

Da transporterne ikke kommer til at gå gennem et tættere bebygget område vurderes, at stigningen i antallet af transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der findes ingen arealer med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. inden for en afstand af 1.000 m fra anlægget, og det nærmeste Natura 2000 område ligger ca. 11 km nordøst for anlægget.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvandet

Hvad angår fosfor viser beregningerne i ansøgningssystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt. Hvilket ligeledes gør sig gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand. Udbringningsarealerne er placeret uden for områder, der er sårbare for nitratudvaskning. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til en reduktion på i alt 295 kg N. En del af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Her viser beregningerne, at udvaskningen er på 49 og 62 mg nitrat pr. liter samt at der er tale om en reduceret udvaskning på 5 hhv. 6 mg nitrat pr. liter.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser mv. Det betyder, at udvidelsens virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Det vurderes at ansøger anvender BAT indenfor:

- Vand og energi, da der bl.a. anvendes vandtildeling med bideventiler, iblodsætning inden vask og lysstofrør.
- Foder, da der bl.a. anvendes foder med et råproteinindhold indenfor de vejledende BAT-niveauer.
- Management, da der bl.a. laves mark- og gødningsplan, beredskabsplan osv.
- Staldindretning, da der bl.a. anvendes delvis fast gulv og gyllekøling med genindvinding af varme

- Opbevaring af gødning, da der bl.a. anvendes gyllebeholdere, som kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger, beholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt og er overdækket med fast overdækning.
- Udbringning af gødning, da der bl.a. ikke køres på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, og der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov.

Alternative løsninger

Som alternativ til det ansøgte har det været overvejet at indsætte 7 kgs grise i stedet for 30 kgs grise. Placeringen af de nye gyllebeholdere er blevet ændret.

Vurdering

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Aabenraa Kommune har meddelt miljøgodkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af husdyrbruget Rugbjergvej 32.

1.3 Offentlighed

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i uge 50, 2008 i Aabenraa Ugeavis for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Aabenraa Kommune har ikke modtaget henvendelser angående anmodning om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse.

Museum Sønderjylland – arkæologi Haderslev blev d. 7. oktober 2009 orienteret om ansøgningen.

Ansøgningsmaterialet og udkastet til miljøgodkendelse blev den 22. oktober 2009 sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte med oplysning om, at der var 6 ugers frist til at kommentere udkastet. Høringsberettigede er mærket med * i listen over klageberettigede i afsnit 12 Klagevejledning.

Aabenraa Kommune modtog den 3. december 2009 kommentarer til udkast til miljøgodkendelse af svineproduktionen på Rugbjergvej 32, 6230 Røde Kro fra Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Sønderjylland. Godkendelsen er blevet ændret de relevante steder.

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentlig annonceret i Aabenraa Ugeavis lørdag den 19. december 2009, og afgørelsen bliver fremsendt til klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, samt de myndigheder der har været inddraget i sagens behandling. Disse er listet i afsnit 12 Klagevejledning.

2 Generelle forhold

Husdyrbruget er større end 250 dyreenheder (DE) og er derfor omfattet af § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer. Hele virksomheden er godkendelsespligtig, og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbruget.

Kommunen skal i forbindelse med udarbejdelse af en miljøgodkendelse vurdere om ændringen af dyreholdet kan give gener for naboer (lugt, støj, støv osv.), men også om ændringen giver en belastning på miljøet og naturen. Naturvurderingen omfatter ændringens påvirkninger af beskyttet natur i henhold til både husdyrbrugloven og naturbeskyttelsesloven, samt EU-habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Desuden skal kommunen vurdere om diverse afstandskrav overholdes, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og kravet om BAT er opfyldt, samt sikre at uheld forebygges.

Bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug stiller krav om reduktion af ammoniakemissionen. Kravet afhænger af tidspunktet for indsendelse af ansøgning. Ansøgninger indsendt første gang i 2007 skal reducere ammoniakemissionen med 15 % i forhold til normtallet for bedste staldsystem i 2005/2006. For ansøgninger indsendt første gang i 2008 skal ammoniakemissionen reduceres med 20 %, og i 2009 skal ammoniakemissionen reduceres med 25 %.

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en ændring og udvidelse af det eksisterende husdyrbrug.

2.1 Beskrivelse af husdyrbruget

Redegørelse

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro med ejendoms nr. 5800009452. Radik Ebbesen I/S ejer ikke flere ejendomme.

Til husdyrbruget er tilknyttet husdyrproduktionen med CHR nr. 17719, og virksomhedens CVR nr. er 31216524.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, som fremgår af ansøgnings-skema nummer 5676, version 3, genereret den 1. oktober 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk. Ansøgningen med tilhørende bilag, der bl.a. indeholder den miljøtekniske beskrivelse, er vedlagt som bilag 1.

Vilkår

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale, skema nr. 5676, version 3, genereret den 1. oktober 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Ændringer i ejerforhold eller hvem der er ansvarlig for driften af husdyrbruget skal meddeles skriftligt til Aabenraa Kommune.
3. Vilkår der vedrører driften skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal vilkårene oversættes til et sprog, som de forstår.

2.2 Meddelelsespligt

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelser eller ændringer i dyreholdet, herunder staldanlæggene, gødningsopbevaringsanlæggene, harmoniarealerne og lignende, før ændringerne er godkendt af Aabenraa Kommune.

De anmeldte ændringer vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan udskiftes uden en ny miljøgodkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de godkendte arealer.

2.3 Gyldighed

Der gives 2 år til at udnytte godkendelsen, efter den er meddelt. Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor godkendelsen udnyttes.

Herefter gælder det, at hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

Afvigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, brand, sygdom i besætningen mv., betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

Vilkår

4. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke være udnyttet 2 år efter meddelelse af godkendelse.

2.4 Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen indtil januar 2018.

Aabenraa Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering inden for de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, hvis:

- der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved miljøgodkendelsens meddelelse.

Det samme er tilfældet, hvis:

- der sker væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik, således at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2018.

2.6 Meddelelse af miljøgodkendelse

Aabenraa Kommunes afdeling for Miljø & Natur meddeler miljøgodkendelse i henhold til § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer til udvidelse af husdyrbruget på Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro.

Husdyrbruget meddeles miljøgodkendelse til en årlig produktion af:

- 16.440 slagtesvin (30 – 105 kg),

Svarende til 447 DE.

Miljøgodkendelsen meddeles også til:

- et udleveringsrum på 340 m² (17 m x 20 m)
- Renovering af to stalde og installation af et gyllekølingsanlæg
- To nye gyllebeholdere på hver 4.000 m³ med fast overdækning
- 2 siloer med en højde på 12 m og med et rumindehold på hver 60 m³
- Der etableres en ny vej og en ny overkørsel (der ansøges særskilt hertil)

Det skal oplyses, at denne miljøgodkendelse ikke omfatter accept af anmeldt byggeri eller andre tilladelser/afgørelser efter anden lovgivning end efter husdyrbrugloven.

Godkendelsen gælder samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Rugbjergvej 32, 6230 Rødebro.

Miljøgodkendelsen meddeles:

- på grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger,
- efter § 12, stk. 2 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer og
- i henhold til de fastsatte vilkår.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring af husdyrbruget, før ændringen er anmeldt og godkendt af Aabenraa Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selv om disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Det er Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- lever op til kravene om anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt, og
- heller ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets arealer.
- ikke tilsidesætter hensynet til de landskabelige værdier

Den 14. december 2009

Lars Paulsen
Miljøsagsbehandler
Cand.agro, ph.d
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Plantagevej 4, Bov
6330 Padborg
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 81 00
Mobil 21 47 26 02
lpa@aabenraa.dk

Torben Hansen
Natursagsbehandler
Biolog
Teknik & Miljø
Miljø & Natur

Aabenraa Kommune
Plantagevej 4, Bov
6330 Padborg
www.aabenraa.dk
Direkte 73 76 73 58
th@aabenraa.dk

3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.

Redegørelse

Afstandene er enten målt fra nærmeste stald/gyllebeholder eller fra det samlede staldanlæg som beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Husdyrbruget er beliggende i landzone

Tabel 1 Afstande til kommuneplaner/lokalplaner

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	2,3 km	Øster Hovslund Stationsby	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	> 2 km		50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	> 2 km		50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	> 2 km		50 m
Nabobeboelse (som ikke ejes af ansøger)	288 m	Fra stald, bygning 1, til Rugbjergvej 37	50 m

Tabel 2 Afstandskrav

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	52 m	Fra beboelse, bygning 5, til staldene	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 m	Ukendt	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	800 m	Fra gyllebeholderne til DGU boring nr. 160.729 tilhørende Rugbjerg vandværk	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	60 m	Egen boring på ejendommen sydvest for foderladen	25 m
Vandløb	263 m	Vandløb nordvest for staldanlægget	15 m
Dræn	> 15 m	Ingen dræn nær bygningerne	15 m
Sø	322 m	Fra staldanlægget til sø nordvest for ejendommen	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	95 m	Fra slagtesvinestald, bygning 1, til Rugbjergvej	15 m
Naboskel	58 m	Fra de nye gyllebeholdere til matr. Nr. 223, Rugbjerg, Ø. Løgum	30 m

Afstandene fremgår af bilag 1.4

Kirkebeskyttelseslinie og kirkeomgivelser

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for "Kirkebyggelinien" eller udpegningen "Kirkelandskaber".

Kystnærhedszonen

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg indenfor udpegningen "Kystnærhedszonen".

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Lavbund og okker".

Skovrejsningsområder

Både bygninger og opbevaringsanlæg ligger inden for udpegningen.

Strandbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Klitfredningslinie

Der er hverken bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Skovbyggelinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen.

Sø- og åbeskyttelseslinie

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Sø- og åbeskyttelseslinier".

Fredede områder og fortidsminder

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinien for fortidsminder.

Der er ingen arealer inden for udpegningerne "Fredede områder forslag", "Fredede områder", "Fredede fortidsminder" eller 100 meter beskyttelseslinien for fortidsminder.

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29f fastsat regler om, at der på fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra dem ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes.

I henhold til naturbeskyttelsesloven, LBK nr. 1042 af 20/10/2008, må der ikke inden for 100 meter fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven foretages ændringer i tilstanden af arealet, herunder etableres hegn, placeres campingvogne og lignende. Forbuddet gælder ikke for sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme og landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning. Forbuddet gælder endvidere ikke for fortidsminder, der ikke er synlige i terrænet, samt fortidsminder, der er nævnt i bilag 1 til loven.

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg der grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger".

Mark 62-0 og 64-0 grænser op til "Beskyttede sten- og jorddiger".

I museumsloven nr. 1505 af 14. december 2006 er i § 29a fastsat regler om, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger og lignende. For sten- og jorddiger og lignende, der er beskyttet som fortidsminder, gælder alene reglerne om fortidsminder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at bygge- og beskyttelseslinjerne, samt afstandskravene er overholdt og stiller derfor ingen vilkår.

3.2 Placering i landskabet

Redegørelse

Bygningsmæssigt er der tale om etablering af et udleveringsrum i forlængelse af en eksisterende bygning. Forlængelsen bliver på ca. 17 m. Byggematerialerne bliver som den resterende del af bygningen. Der fjernes samtidig en eksisterende vaskevandsbeholder.

Der etableres desuden 2 gyllebeholdere på hver 4.000 m³. Gyllebeholderne etableres ca. 20 m fra slagtesvinestald, bygning 2 på bilag 1.3, og etableres således i forbindelse med det eksisterende bygnings sæt. Gyllebeholderne får fast overdækning i form af teltdug. Den samlede højde på gyllebeholder og overdækning bliver ca. 9 m.

En nuværende grøn gastæt silo på 15 m i højden flyttes, og der opsættes yderligere 2 grønne siloer på ca. 12 m. Alle tre siloer placeres i den nuværende beplantning vest for foderladen. Der etableres yderligere et trerækket hegn udenom siloerne.

Landskabelige værdier

Tabel 3 Materialevalg

Bygning		Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
1 (1.1.2)	Eksisterende stald	1.824 m ²	6 m	20 °	Røde mursten, blå døre, gråt eternittag	Før: Kyllinger Efter: slagtesvin
2 (1.1.1)	Eksisterende stald	1.824 m ²	6 m	20 °	Røde mursten, blå døre, gråt eternittag	Før: Kyllinger Efter: slagtesvin
3	Foderlade	580 m ²	9 m	20 °	Røde mursten og brune stålplader, gråt eternittag	Foderopbevaring og – blandning, korn tørning og kornelevator
4	Maskinhus	580 m ²	9 m	20 °	Brune stålplader, gråt eternittag	Opbevaring Dieseltank
5	Stuehus	225 m ²	7	45 °	Røde mursten, rødt tegltag	Beboelse
6	Beboelse	125 m ²	5	20 °	(Rugbjergvej 30)	Beboelse
7	Gastæt silo	400 m ³	15 m	-	Mørkegrøn glasfiber	Kornopbevaring
8 (1.1.3)	Ny gyllebeholder	4.000 m ³	9 m (inkl. overdækning)	-	Grå betonelementer Grå teltdug	Gødningsopbevaring
9 (1.1.4)	Ny gyllebeholder	4.000 m ³	9 m (inkl. overdækning)	-	Grå betonelementer Grå teltdug	Gødningsopbevaring
10	Vaskevandsbeholder	20 m ³	-	-	Underjordisk	Sløjfes
11	Vaskevandsbeholder	25 m ³	-	-	Underjordisk	Anvendes som forbeholder fremadrettet
12	Siloer	2 x 60 m ³	12 m	-	Mørkegrøn glasfiber	Foderopbevaring
14	Ny stald	340 m ²	6 m	20 °	Røde mursten, blå døre, gråt eternittag	Udleveringsrum

Områder med landskabelig værdi

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kystlandskaber".

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde landskaber".

Uforstyrrede landskaber

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Uforstyrrede landskaber".

Kulturhistoriske værdier og bevaringsværdige landsbyer

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Naturmæssige værdier

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser

Der er ingen bygninger eller arealer inden for udpegningerne "Særlig næringsfattige naturarealer", "Naturområder" eller "Områder med naturinteresser".

Arealer udpeget jf. § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug

Der er ca. 3.000 m til det nærmeste udpegede § 7 areal. Det er et højmose nordvest for anlægget og beliggende i Tønder Kommune.

Natura 2000

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 11 km nordøst for ejendommen. Det er habitatområde H81, Pamhule Skov og Stevning Dam og fuglebeskyttelsesområde F59, Pamhule Skov og Stevning Dam.

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 22 km nordøst for ejendommen. Området er fuglebeskyttelsesområde F47, Lillebælt.

Beskyttede naturarealer (§ 3)

Der er ingen bygninger inden for udpegningen. Følgende arealer grænser op til eller ligger helt eller delvis inden for udpegningen "Beskyttede Vandløb": mark 65-0, mark 66-0 og mark 72-0.

Geologiske værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningen "Skovrejsning uønsket pga. geologiske forhold".

Rekreative værdier

Der er ingen bygninger eller opbevaringsanlæg inden for udpegningerne "Fritidsområder", "Eksisterende sommerhusområder", "Nye sommerhusområder", "Arealudlæg til ferie-fritidsformål", "Planlagte arealer til ferie-fritidsformål" eller "Planlagte arealer til byformål". Der er heller ingen harmoniarealer indenfor områderne.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at tilbygningen til stalden, siloerne og gyllebeholderne med overdækning kan placeres som ønsket med følgende vilkår

5. Det nye udleveringsrum, gyllebeholderne og siloer skal opføres i materialer, dimensioner og farvevalg som beskrevet i ansøgningen.
6. Læhegnet syd for gyllebeholderne 1.1.3 og 1.1.4 skal have en stedse vedligeholdt beplantning, der giver en vedvarende og effektiv afskærmning.
7. Der etableres yderligere et trærækket hegn på vestsiden af foderladen.

4 Husdyrhold, staldanlæg og drift

4.1 Husdyrhold og staldindretning

Redegørelse

I nudriften produceres ca. 562.000 slagtekyllinger. Der indsættes 8 gange årligt ca. 70.250 kyllinger, som produceres færdige til slagtning. Herefter vaskes og desinficeres staldene og der indsættes et nyt hold kyllinger.

Staldene renoveres til slagtesvinestalde med delvis spaltegulv, 25 – 49 % fast gulv og der etableres gyllekøling.

Fremadrettet vil der blive indsat 450 – 470 grise hver uge i en 10-ugers periode, herefter vil der være pause i indsættelserne i 4 uger. Sektionerne i staldene fyldes og tømmes efter princippet alt ind / alt ud. Når sektionerne er tømt, vaskes og desinficeres de. Vask af hver sektion sker ca. hver 13. uge.

Af hensyn til dyrevelfærd er der installeret overbrusningsanlæg for på den måde at sikre, at grisene har mulighed for afkøling i varme perioder. God drift og styring af overbrusning af gødearealer medvirker til at kontrollere dyrenes gødeadfærd og dermed medvirke til at sikre, at husdyrgødningen hurtigt føres fra stald til lager. Herved mindskes både lugtgener og ammoniaktab, og mulighed for udklækning af fluelarver reduceres. Endvidere har overbrusningsanlægget en positiv effekt på mængden af støv i stalden.

BAT staldindretning

Stald 1.1.1.: Stalden renoveres og indrettes med delvis spaltegulv, 25 – 49 % fast gulv, hvilket er beskrevet i BAT-byggeblad nr. 106.04-52 om Delvis spaltegulv til slagtesvin. Delvis spaltegulv er BAT.

Som yderligere virkemiddel til reduktion af ammoniakfordampningen bliver der installeret gyllekøling i alle gyllekanaler. Gyllekøling i svinestalde er beskrevet i Miljøstyrelsens BAT-blad Sv.St.01. Gyllekøling er BAT.

Stald 1.1.2.: Stalden renoveres og indrettes med delvis spaltegulv, 25 – 49 % fast gulv, hvilket er beskrevet i BAT-byggeblad nr. 106.04-52 om Delvis spaltegulv til slagtesvin. Delvis spaltegulv er BAT.

Som yderligere virkemiddel til reduktion af ammoniakfordampningen bliver der installeret gyllekøling i alle gyllekanaler. Gyllekøling i svinestalde er beskrevet i Miljøstyrelsens BAT-blad Sv.St.01. Gyllekøling er BAT.

Fordelen ved et delvist spaltegulv er, at muligheden for at tildele halm i stiens lejeareal vil medvirke til et tørt miljø og endvidere give beskæftigelse til grisene. Desuden vil et delvist spaltegulv medvirke til, at temperaturen i standen kan sænkes, hvilket vil sænke ammoniakkoncentrationen i stalden og dermed give et bedre arbejdsmiljø. Endelig giver delvist spaltegulv en reduktion i ammoniakfordampningen fra gyllens overflade. Dette har en positiv indvirkning på den omgivende natur.

Varmen udvundet fra gyllekølingen skal bruges til opvarmning af stalde og beboelser. Dermed vil gyllekølingen både kunne sænke ammoniakfordampningen fra gyllen, samtidig med at overskudsvarmen bliver genanvendt til opvarmning. Varmen kan udnyttes 75 % af året, hvor der er behov for opvarmning. Anlægget kan dermed erstatte oliefyrene, og dermed reducere CO²-udslippet. Anlægget til gyllekøling er beskrevet og vurderet i afsnit 5.4 "Gyllekøling".

Fravalg af BAT inden for staldteknologi:

Der foreligger følgende BAT-blade fra Miljøstyrelsen:

Miljøstyrelsens BAT-blad nr. Sl.St.01:v1.05-09 omkring Gylleforsuring:

Der etableres ikke et anlæg til svovlsyrebehandling af gyllen i slagtesvinestaldene. Begrundelsen herfor er, at gylleforsuring er svær at få til at fungere i svinestalde pga. af staldenes mange sektioner. Det er svært og meget kompliceret at få gyllen til at cirkulere

effektivt rundt under hver staldsektion, hvilket er nødvendigt, for at få gylleforsuring til at fungere rigtigt. Energiforbruget ved drift af et forsøringsanlæg er højere, primært som følge af øget pumpning af gylle. Derudover er der en øget risiko for lugtgener ved forsuring. Endvidere er teknikken endnu så ny, at anlæggets levetid ikke kan fastlægges ud fra erfaringer, og teknikken er forbundet med øgede investeringer og driftsomkostninger i f.t. referencesystemet. Det fremgår endvidere af BAT-bladet, at driftsomkostningerne øges med 30 kr. pr. produceret slagtesvin eller med 3 % af driftsomkostningerne eksklusiv værdi af sparet N. Der er således ud fra Miljøstyrelsens beregninger og udmeldinger ikke proportionalitet i at kræve, at der skal etableres et anlæg til svovlsyrebehandling af gyllen i slagtesvinestaldene. Endelig overvejer ansøger at levere gylle til et biogasanlæg, og der er usikkerhed omkring hvilken effekt forsuringen har i denne sammenhæng.

Miljøstyrelsens BAT-blad nr. Sl.St.02:v2 05-09 omkring Luftvasker med syre i slagtesvinestalde: Det fremgår af BAT-bladet blandt andet, at danske undersøgelser har vist, at tilstopning af filtret forekommer mere eller mindre hyppigt. Tilstopning er kritisk, da det påvirker renseseffekten, energiforbruget og øger risikoen for driftsproblemer i stalden i form af bl.a. dårligt indeklima og forringet dyrevelfærd, og at teknikken er forbundet med øgede investeringer og driftsomkostninger ift. referencesystemet. Det fremgår endvidere af BAT-bladet, at driftsomkostningerne øges med 12 kr. pr. produceret slagtesvin eller med 2,8 % af driftsomkostningerne eksklusiv værdi af sparet N ved 60 % luftrensning. Der er således ud fra Miljøstyrelsens beregninger og udmeldinger ikke proportionalitet i at kræve, at der skal etableres et anlæg til svovlsyrebehandling af gyllen i slagtesvinestaldene.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det ansøgte dyrehold kan etableres og drives som ønsket med følgende vilkår:

Vilkår

8. Dyreholdets omfang og sammensætning samt fordeling i de enkelte staldafsnit må ikke overstige/ændres i forhold til nedenstående tabel dog med mulighed for fleksibilitet som angivet i vilkår 10. Dyreenhedsomregningsfaktoren fremgår af bilag 1 til bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Stald nr.	Dyrehold	Staldsystem (gulvsystem og udmugnings-system)	Vægt / alder	Stipladser (antal individer)	DE
1.1.1	Slagtesvin	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv, Træk og slip	30 - 105 kg	2.060	223,44
1.1.2	Slagtesvin	Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv, Træk og slip	30 - 105 kg	2.060	223,44

9. Bedriften skal underrette Aabenraa Kommune:
  - om besætningens størrelse 2 år efter miljøgodkendelsen er meddelt og
  - når besætningen er nået op på 447 DE.
10. Produktionen kan gennemføres med en variation på +/- 5 kg i gennemsnitlig ind- og afgangsvægt, dog således at årsproduktionen ikke overstiger 447 DE.
11. Den godkendte slagtesvineproduktion skal foretages jævnt fordelt hen over året.
12. Årsproduktionen skal kunne dokumenteres efter anmodning fra Aabenraa Kommune.

13. Slagtesvinestald 1.1.1 og 1.1.2 skal indrettes med delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv.
14. Der skal installeres gyllekøling i slagtesvinestald 1.1.1 og 1.1.2, se endvidere afsnit 6.2.

4.2 Ventilation

Redegørelse

Begge stalde vil blive forsynet med et undertryk-sanlæg med vægventiler. I alt forventes 12 afkast på hver af bygningerne. Udsugningskapaciteten bliver i alt ca. 257.500 m³ for de 12 afkast. Om vinteren vil ventilationsbehovet være under 10 % heraf. Ventilationsanlægget er fuldautomatisk reguleret, og der er installeret alarm i tilfælde af fx strømsvigt.

Ventilationssystemet tilses og rengøres efter hvert hold grise ca. 4 gange årligt.

Tabel 5 Ventilation

Stald nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation, m ³ /t	Antal afkast (udsugninger)	Højde
1.1.1	Undertryk med vægventiler	257.500	20	Placeret parvis omkring kip 0,7 m over kip
1.1.2	Undertryk med vægventiler	257.500	16	Placeret parvis omkring kip 0,7 m over kip

Placeringen af ventilatorerne fremgår af bilag 1.12

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der foretages en effektiv drift og rengøring af samt tilsyn med ventilationssystemet.

Vilkår

- Ventilationsanlæggene i de renoverede stalde skal være lavenergiundertryk-sanlæg. Placering af afkast skal være som vist på bilag 1.12.
- Ventilatorer skal serviceres og renholdes med de for det konkrete anlægs vejledende intervaller og specifikationer med henblik på driftsikker funktion.
- Ventilationsanlægget må ikke medføre, at der opstår væsentlige lugt-, støv- eller støjgener for naboer.

4.3 Fodringsteknik

Redegørelse

Der fodres med hjemmeblandet foder. Råvarerne opbevares i 2 stk. 30 tons siloer i foderladen og i de 3 udendørs siloer. Der opbevares ligeledes storsække med mineraler i foderladen. Kornet vales, og foderet blandes i et vådfoderkar i foderladen, bygning 3, hvorefter det pumpes ud i stalde. Vådfoderkarret står i et isoleret rum. Kornvalsen er i brug ca. 2,5 time dagligt fordelt over 6 omgange. Foderet transporteres i lukkede systemer, som minimerer støvgenerne. Der anvendes fasefodring og fytase i foderet.

BAT foder

Der udarbejdes foderplaner, så foderblandingerne altid er optimerede til den dyregruppe, som de anvendes til. Der anvendes fytase og fasefodring. Der anvendes ikke benzoesyre i foderet, da ansøger vurderer, at benzoesyre bliver en dyr råvare i fremtiden, og derfor vil det være for dyrt at virkemiddel at benytte i forhold til den ammoniakreduktion, som opnås.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig øget påvirkning af omgivelserne og at der anvendes BAT.

Vilkår

18. Fytase skal tilsættes slagtesvinefoderet efter normal praksis.

4.4 Energi- og vandforbrug

Redegørelse

Energi

Elektricitet anvendes bl.a. til ventilation, gyllepumpning, belysning og fodring. Fyringsoli- en har indtil nu opvarmet stald og stuehus, Det forventes, at gyllekølingen i staldene vil kunne bidrage med varme til beboelserne, Rugbjergvej 30 og 32, og opvarmning af stal- de, forrum osv.

Tabel 6 Energiforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug Efter
Elforbrug	450.000 kWh (ud fra regnskab)	550.000 kWh (normtal)
Fyringsolie stald + bebo- elser	80.000 l	0 l
Dieselolie til markbruget	5.000 l	5.000 l

BAT energiforbrug

Der anvendes undertryksventilation med strømbesparende stepfunktion, som er et tem- peraturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt både med hensyn til temperaturen i staldene og elforbruget. Ventilatorer vil blive vasket i forbindel- se med vask af de enkelte sektioner (reducerer modstanden).

Der etableres gyllekøling, og varmen herfra genvindes til brug til opvarmning i staldene og i beboelserne.

Lyset i staldene tilpasses mængden af dagslys og der bruges så vidt muligt lavenergily- stofrør.

Ifølge referencedokumentet anvendes der således BAT (temperaturkontrol og minimums- ventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vand

Ejendommen forsynes med vand fra egen boring. Der anvendes vand til drikkevand og rengøring af stalde.

Tabel 7 Vandforbrug

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Drikkevand inkl. vandspild	2.775 m ³	9.000 m ³ (ud fra normtal)
Vask af stald, overbrus- ning, iblødsætning m.v.	320 m ³	390 m ³
I alt vandforbrug	3.095 m ³	9.390 m ³

BAT vandforbrug

Vandbesparelse opnås ved anvendelse af drikkekopper i stedet for drikkenipler. Vandsystemet efterses og eventuelle reparationer foretages løbende. Efter hvert hold slagtesvin sættes sektionerne i blød og der vaskes med koldt vand og højtryksrensere. Iblødsætningsanlægget kan også anvendes til overbrusning af dyrene. Vandforbruget registreres.

Ifølge referencedokumentet anvendes således BAT (brug af iblødsætningsanlæg og vask med højtryksrensere samt drikkenipler i drikkekopper).

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at ansøger har forholdt sig til mulighederne for at reducere energi- og vandforbruget og anvender BAT indenfor energi- og vandforbrug.

Vilkår

19. Vand- og energiforbruget skal mindst registreres hver 12. måned. Dato for aflæsning og målerstand samt forbrug skal noteres i driftjournalen, der skal opbevares i mindst 5 år.
20. Hvis elforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over det oplyste, skal der inden 3 måneder fra den seneste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så elforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal forevises ved tilsyn.
21. Anlæg og installationer, der er særligt energiforbrugende, f. eks. ventilationsanlæg, skal minimum kontrolleres én gang om året og vedligeholdes således, at det altid fungerer optimalt. Dato for kontrol skal noteres i driftjournalen.
22. Hvis vandforbruget på årsplan stiger med mere end 10 % ud over det oplyste, skal der inden 3 måneder fra den seneste aflæsningsdato udarbejdes en handleplan, så vandforbruget igen kan reduceres til det oplyste, hvis ikke merforbruget ud fra en konkret vurdering kan accepteres. Planen skal forevises ved tilsyn.
23. Drikkevandssystemet skal minimum kontrolleres én gang om året og vedligeholdes således, at det altid fungerer optimalt.
24. Drikkevandsnipler skal være placeret over truget til vådfoderet eller i drikkekopper.
25. Vask af stald skal foregå med højtryksrensere.
26. Der skal etableres et cirkulært fredningsbælte med en radius på 5 meter omkring alle vandboringer. Inden for fredningsbæltet må der ikke gødes, bruges eller opblandes bekæmpelsesmidler, gifte eller andre stoffer, der kan forurene grundvandet, ligesom opbevaring af gødning, bekæmpelsesmidler m.v., herunder tom emballage, ikke er tilladt.

4.5 Spildevand, samt tag- og overfladevand

Redegørelse

Spildevand fra produktionen udgøres af vaskevand, vand fra overbrusningsanlæg og drikkevandsspild. Spildevandet løber i gyllekanalerne og videre til gyllebeholderne.

Sanitært spildevand fra stald og beboelse løber til 2 septiktanke placeret hhv. vest for stuehuset og syd for stald 2, bilag 1.3. Septiktankene er tilmeldt kommunal tømmeordning. Septiktankenes placering fremgår af bilag 1.7.

Tagvand fra driftbygninger løber til dræn og videre til grøft nordvest for ejendommen. Da tagfladen kun bliver minimalt større ved ændringen og udvidelsen af produktionen ændres der ikke på afløbsforholdene.

Der vaskes ingen maskiner eller marksprøjte på ejendommen.

Tabel 8 Spildevand

Spildevandstyper	m³ /år før udvi- delse	m³ /år efter ud- videlse	Afledes til	Rense- foranstaltning
Rengøringsvand, drik- kevandsspild mv.	320 m ³	390 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	170 m ³	170 m ³	Sivdræn	Septiktank
Sanitært spildevand fra stald	5 m ³	5 m ³	Sivdræn	Septiktank
Tagvand	3.610 m ³	3.848 m ³	Dræn	Ingen

Afløbsforholdene fremgår af bilag 1.6 og spildevandsanlæggene fremgår af bilag 1.7

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer sammen med nedenstående vilkår, at håndtering af spildevand og overfladevand ikke vil medføre gener for miljøet.

Vilkår

27. Staldene skal rengøres og desinficeres efter hvert hold leverede grise. Samtidig kontrolleres spalternes funktionsdygtighed.
28. Der må på ejendommen ikke vaskes markmaskiner, transportvogne eller marksprøjte hvorfra der kan forekomme gødnings- eller sprøjterester.
29. På befæstede arealer må der ikke ske oplag af gødningsstoffer, bekæmpelsesmidler, foderstoffer m.v., der med evt. regnvand kan tilføres rørledninger/dræn med udløb i grøfter og vandløb.

4.6 Sprøjtemidler, kemikalier og medicin

Redegørelse

Der opbevares ikke sprøjtemidler og kemikalier på ejendommen, da markdriften sker med udgangspunkt i en anden ejendom. Der opbevares derfor heller ikke olieprodukter og spildolie på ejendommen.

Medicin opbevares i forrummene utilgængeligt for uvedkommende. Det anslås at der vil være ca. 50 kg veterinært affald årligt, som afleveres på den kommunale miljøstation.

En maskinstation står for sprøjtning, så der foregår ingen vask og påfyldning af sprøjte på ejendommen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at medicin og veterinært affald håndteres på tilfredsstillende vis.

Vilkår

30. Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opslugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.

4.7 Affald

Redegørelse

Affald skal opbevares og bortskaffes efter Aabenraa Kommunes regulativer.

Der skal i henhold til gældende regler ske registrering af affald på stamkort. Reglerne findes i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 619 af 27. juni 2000 om affald. Stamkortet er det format som affaldsproducenten skal kunne videregive sine oplysninger om egen affaldsproduktion på. Registreringen skal indeholde oplysninger om fraktion, art, mængde og sammensætning af det producerede affald, herunder muligheder for yderligere sortering, samt indhold af visse miljøbelastende stoffer.

Der er udarbejdet en oversigt over affaldshåndteringen, både almindeligt affald og farligt affald. Oversigten ses nedenstående.

Tabel 9 Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK-kode	ISAG-kode
Olief- og kemikalieaffald:						
Olietromler	Maskinhus	Linds	Ukendt	100 L	15.01.04	56.20
Spraydåser	Stalde	Egen transport	Nærmeste miljøstation	150 fl.	16.05.04	23.00
Kanyler i særlig beholder	Stalde	Egen transport	Nærmeste miljøstation	1.000 stk.	18.02.02	05.13
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Maskinhus	Egen transport	Nærmeste miljøstation	Køres til genbrug ca. 1/mdr.	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Ved foderlade	Meldgaard	Ukendt	Container på 160 L tømmes hver 14. dag	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer	Forrum	Egen transport	Nærmeste miljøstation	5 stk.	20.01.21	79.00
Pap	Maskinhus	Egen transport	Nærmeste miljøstation	Køres til genbrug ca. 1/mdr.	20.01.01	50.00
Papir	Maskinhus	Egen transport	Nærmeste miljøstation	Køres til genbrug ca. 1/mdr.	20.01.01	50.00

Affaldshåndteringen fremgår af bilag 1.7.

Opbevaring af døde dyr sker efter forskrifterne. Dyrene er hævet over jorden og overdækket. Afhentningspladsen er placeret ca. 100 m nord for den offentlige vej Rugbjergvej, se placering på bilag 1.7. Afhentning sker efter behov og med dags varsel. Der forefindes opbevaringscontainer og mulighed for nedkøling. Døde dyr afhentes af Daka. Afhentning forventes at ske 2 gange om ugen i sommerhalvåret og 1 gang pr. uge i vinterhalvåret. Det forventes at der vil blive leveret ca. 350 dyr til Daka årligt.

Der foretages ikke afbrænding af affald på husdyrbruget (på nær have- og skovaffald).

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaringen af affald er i overensstemmelse med kommunens regulativer og ikke vil medføre gener for miljøet med følgende vilkår

Vilkår

31. Der må ikke opbevares spildolie, olie- og brændstoffiltre og kemikalier, samt rester af kemikalier på husdyrbruget.
32. Opbevaringsplads til døde dyr skal placeres som vist på bilag 1.7.

4.8 Olietanke

Redegørelse

Der er på nuværende tidspunkt 3 olietanke på ejendommen. Den ene tank har forsynet staldene med fyringsolie til opvarmning. Denne tank bliver fjernet i forbindelse med omlægning og udvidelse af produktionen. Der er desuden en dieselolietank på ejendommen, som er placeret i maskinhuset, bygning 4. Tanken står på fast bund, er på ben og har påfyldningsalarm. Endelig er der en nedgravet tank fra 1990, som indtil nu har forsynet beboelsen med fyringsolie.

Ved afmelding af gamle olietanke og anmeldelse af ny(e) olietank(e), samt hvis der er spørgsmål om de specielle krav til plasttanke og olietanke på husdyrbruget, så kontaktes kommunens ansvarlige for olietanke på miljoe@aabenraa.dk

Ændring i ejendommens tankforhold skal anmeldes til kommunen. Skemaet til dette findes på kommunens hjemmeside under borger/natur og miljø/miljø/olietanke.

Tabel 10 Olietanke

Olietanke	Aktiv/ afblændede	Placering	Volumen	Årgang	Tanknr.	G.nr.
Olietank til dieselolie	Aktiv	Maskinhus, bygning 4	2.500 l	1998	85847-01	
Olietank til fyringsolie	Aktiv (sløjfes)	Mellem bygning 1 og 2	4.000 l	1991	2049	
Olietank til fyringsolie	Aktiv (Sløjfes)	Nedgravet	6.000 l	1990	Ukendt	

Placeringen af bedriftens olietanke fremgår af bilag 1.7

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at opbevaringen af dieselolie er i orden, og at der ikke er risiko for forurening af jord, kloak, overfladevand og grundvand med følgende vilkår

Vilkår

33. De to tanke til fyringsolie fjernes når gyllekølingen tilsluttes.
34. Opbevaring af diesel-/fyringsolie skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund så spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
35. Såfremt tanken er placeret i umiddelbar nærhed af regnvandsafløb, vandløb mm. skal tanken stilles i en spildbakke med opkant, der kan rumme tankens indhold. For at undgå ophobning af regnvand, skal tanken enten placeres under tag eller indendørs.
36. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
37. Olie- og fedtprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
38. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af eventuelt spild.
39. Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning.

4.9 Driftsforstyrrelser og uheld

Redegørelse

Der er udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver, hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af en række kritiske situationer:

- Brand
- Udslip af gylle ved pumpning, defekte rørforbindelser, brud på gyllebeholder ved påkørsel eller materialetræthed, ved sabotage m.v.
- Udslip og spild af kemikalier og olie
- Spild af pesticider og sprøjtevæske ved opbevaring, håndtering eller fejlbetjening af sprøjteudstyr (forefindes dog ikke på ejendommen på nuværende tidspunkt)
- Strømsvigt, hvorved bl.a. staldventilationen standser

Beredskabsplanen for husdyrbruget fremgår af bilag 1.8

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at beredskabsplanen i tilstrækkeligt opfang forholder sig til ovenstående kritiske situationer. På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

Vilkår

40. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til alarmcentralen, tlf.nr. 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden, Aabenraa Kommune på tlf.nr. 73 76 76 76.
41. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejdere.
42. Medarbejderne skal være informeret om og have udleveret en kopi af beredskabsplanen. Hvis der ansættes udenlandsk arbejdskraft, skal planen oversættes til et sprog, de forstår.
43. Beredskabsplanen skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen.

5 Gødningsproduktion og -håndtering

5.1 Gødningstyper og -mængder

Redegørelse

I nudriften produceres kyllingemøg som opbevares i markstak. I ansøgt drift er der gylle i hele anlægget.

Tabel 11 Husdyrgødning

Stald nr.	Staldtype (gulvtype)	Husdyrgødning (fast/flydende)	Mængde (m ³) Før	Mængde (m ³) Efter
1	25-49 % fast gulv	Flydende	-	4.192
2	25-49 % fast gulv	Flydende	-	4.192

Mængder og typer af husdyrgødning fremgår af bilag 1.9

Der afsættes 240 DE med 26.279 kg N og 4.844 kg P til gylleaftaler i Tønder kommune.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at husdyrgødningen opbevares miljømæssigt forsvarligt i staldene uden risiko for miljøet.

Vilkår

44. God drift og styring af overbrusning af gødearealer skal medvirke til at kontrollere dyrenes gødeadfærd, således at risikoen for at grisene afsætter gødning på det faste areal minimeres.

5.2 Flydende husdyrgødning

Redegørelse

Flydende husdyrgødning opbevares i kanaler under staldene, i fortanken og i godkendte gyllebeholdere med teltverdækning. Beholderne tilmeldes 10-års beholderkontrolordningen.

Tabel 12 Opbevaringskapacitet

Anlæg	Kapacitet i m ³	Pumpe-anlæg	Fabrikat	Opført år	Over-dækning	% før	% efter
Ny gyllebeholder 1.1.3	4.000	Mobilt	Ukendt	2010	Fast	0	50
Ny gyllebeholder 1.1.4	4.000	Mobilt	Ukendt	2010	Fast	0	50
Forbeholder	25	-	-	-	Beton	-	-
Kanaler	934	-	-	2010	-	-	-
I alt	8.959					100	100

Kapacitetsberegninger fremgår af bilag 1.9

Der er kapacitet til opbevaring af gylle, samt regnvand, vaskevand mv. på ca. 11 måneder uden at kapaciteten i kanalerne er medtaget. Kravet om min. 9 måneders opbevaringskapacitet er dermed opfyldt.

For hver gyllebeholder er der tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholderens bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderen er overdækket med fast overdækning. Dermed er der ikke tilførsel af regnvand til gyllebeholderen.
- Kontakten til gyllepumpen er etableret således, at det ikke er muligt for uvedkommende eller ved et uheld at aktivere pumpen.
- Der er ingen elektriske pumper monteret på gyllebeholderen. Der anvendes en gyllevogn med påmonteret sugeskran ved påfyldning af gyllevogn fra gyllebeholder.

Gyllebeholderne vil blive tilmeldt 10-års beholderkontrollen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet samt at husdyrgødningen opbevares miljømæssigt forsvarligt uden væsentlig risiko for miljøet, og opbevaringsanlæggene er i overensstemmelse med lovgivning og gældende retningslinjer. Det vurderes også, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Vilkår

45. Der må ikke etableres fast pumpeudstyr på gyllebeholderne.
46. Der må ikke monteres fjernbetjent pumpeudstyr.
47. Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læssekran, skal der senest den 1. februar 2011 etableres en støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder, hvor påfyldning af gylle ved gyllebeholderne finder sted.
48. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet.
49. Gyllen i gyllebeholderne må kun omrøres umiddelbart før udbringning af gyllen.
50. Håndtering af gyllen skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
51. Traktordrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, fx ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved kraftoverførselsakslen. Traktoren skal aflåses eller helt frakobles pumpeudstyret.
52. De to nye gyllebeholdere skal have fast teltoverdækning. Teltoverdækningen skal lukkes igen umiddelbart efter endt omrøring og udkørsel. Skader på den faste overdækning skal repareres hurtigst muligt, således at overdækningen altid er helt tæt.

5.3 Teknikker til gødningshåndtering

Redegørelse

BAT gødningshåndtering

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse den gødningsmængde, der skal spredes på marken med arealet og afgrødernes behov, undgå at sprede gødningen når marken er mættet med vand, er oversvømmet eller dækket af sne, samt udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstofoptag forekommer. Aktiviteterne på ejendommen anvender BAT, da

- Gyllen analyseres for indhold af kvælstof og fosfor
- Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer

- Der køres ikke ud på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord. Der findes på udbringningsarealerne ingen stærkt hældende arealer, og der holdes altid som minimum 2 m bræmmer til vandløb.
- På veletablerede afgrøder køres ud med gyllevogn med drypfri slæbeslanger. Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder minimeres ammoniakfordampningen, såvel som lugtgenerne på grund af mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Ved afgrødehøjde under 10 cm bør det tilstræbes at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold dvs. kølig, fugtig og vindstille vejr eller ved direkte nedfældning.
- Der udarbejdes hvert år mark- og gødningsplan hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov. I mark- og gødningsplanen skal der tages hensyn til bl.a. jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte, samt kvælstofudnyttelsen.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst muligt omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv. således at udbringningen ikke giver anledning til unødige gener. Der køres ikke gylle fra fredag kl. 15.00 til mandag kl. 7.00.
- Al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel.
- Gyllen nedfældes på sort jord og i græsmarker.
- 1/3 af gyllen udbringes med slæbeslanger og 2/3 nedfældes.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at bedriften anvender BAT indenfor udbringning af husdyrgødning.

Vilkår

53. Husdyrgødning må ikke køres ud på arealer, der er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.
54. Gylle skal nedfældes på sort jord og græsmarker.

5.4 Gyllekøling

Redegørelse

Ved at installere et anlæg til gyllekøling reduceres både ammoniakemissionen fra staldene og forbruget af fyringsolie til opvarmning af staldene. Den varme, som gyllekølingsanlægget producerer, skal anvendes til opvarmning af staldene, servicerum og de to beboelser på ejendommen. Der er et beregnet varmebehov på 200.000 kWh.

Ved gyllekøling trækkes varme ud af gyllen i gyllekanalerne. Gyllen bliver dermed nedkølet, hvilket reducerer ammoniakemissionen. Jo mere gyllen bliver nedkølet, jo mere kan ammoniakemissionen reduceres. Det er derfor nødvendigt at beregne den køleeffekt, som varmepumpen skal nedkøle gyllekummerne med, og ikke beregne hvor mange grader gyllens temperatur skal sænkes. Når den nødvendige køleeffekt er beregnet, og gyllekummernes areal og varmepumpens ydelse kendes, kan varmepumpens faktiske driftstid beregnes. Driftstiden kan aflæses på en timetæller, og antallet af driftstimer kan kontrolleres ved tilsyn, som beskrevet i Miljøstyrelsens BAT-blad om "Køling af gyllen i svinestalde". Beregningerne, vurderingen og vilkårene følger nedenstående.

For at opnå en ammoniakreduktionsprocent på 16 % kan den gennemsnitlige køleeffekt pr. kvadratmeter udregnes til 17,2 W/m²¹.

Reduktionskravet er opfyldt, hvis der er kontinuerlig køleydelse på 17,2 W/m² i alle 8.760 timer om året. Der er 2.335 m² gyllekummer i stalden og derved skal anlæggets køleydelse minimum være 40,16 kW².

¹ For køling i stalde med traditionelt gyllesystem med ca. 40 cm dybe gyllekanaler antages det i BAT-bladet, at der kan opnås følgende NH₃-reduktion: Reduktion (%) = -0,004x² + x, hvor x = køleeffekt, W/m².

² 2.335 m² x 17,2 W/m².

Det er oplyst at varmepumpens køleydelse er ca. 60 kW.

Varmepumpens drifttid bliver da $40,16 \text{ kW} / 60 \text{ kW} * 8.760 \text{ timer/år} = 5.863 \text{ timer/år}$.

For at få anlæggets faktiske driftstid (den tid varmepumpen kører) skal anlæggets driftstid korrigeres med 0,75. Den faktiske driftstid bliver således ca. 4.397^3 timer pr. år. Der stilles vilkår om, at varmepumpen skal forsynes med en timetæller, og at antallet af driftstimer skal registreres månedligt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at installering af gyllekølingsanlæg og overdækning af gyllebeholdere giver tilstrækkelig effekt til at sikre 20 % ammoniakreduktion og at udvidelsen, for så vidt angår ammoniak, ikke vil medføre væsentlige virkninger på miljøet. Det vurderes endvidere, at gyllekøling er BAT på denne ejendom i det omfang, varmen kan udnyttes.

Vilkår

55. I staldene 1.1.1 og 1.1.2 skal alle gyllekummer forsynes med gyllekølingsanlæg. For at opnå den i ansøgningen planlagte reduktion af ammoniakemissionen på 16 % og en drifttid på 8.760 timer pr. år, skal der i gennemsnit over året køles med $17,2 \text{ W/m}^2$. Varmepumpen skal kunne levere en køleeffekt på mindst 40,16 kW.
56. Anlægget for gyllekøling skal være i drift 8.760 timer/år og være forsynet med en timetæller på varmepumpen. Gennemsnitligt skal varmepumpens faktiske drifttid være 4.397 timer pr. år. Den månedlige drifttid, hvor varmepumpen kører, skal indføres i en driftsjournal.
57. Gyllekølingssystemets køleslanger skal nedstøbes i beton. Køleslangerne må på intet sted være i kontakt med jord.

5.5 Fast husdyrgødning og dybstrøelse/kompost

Redegørelse

I før-situationen blev kyllingemøget kørt ud på den mark, hvor det senere blev udbragt. Kyllingemøget opbevarede i markstak. Der vil ikke fremadrettet være fast møg på ejendommen.

Tabel 13 Opbevaringskapacitet

Anlæg	Kapacitet i tons	Afløb til	Opførelsesår	Overdækning	% før	% efter
Markstak	1.138	-	-	-	100	0
I alt					100	0

Vurdering

Da der ikke fremadrettet vil blive anvendt markstakke vurderer Aabenraa Kommune at det er tilstrækkeligt med følgende vilkår

Vilkår

58. Der må ikke opbevares fast husdyrgødning (dybstrøelse og kompost) på husdyrbruget.

5.6 Anden organisk gødning

Redegørelse

³ $5.863 \text{ timer/år} * 0,75 = 4.397 \text{ timer/år}$

Der opbevares ikke anden organisk gødning på ejendommen.

Vilkår

59. Bedriftens arealer må ikke tilføres anden organisk gødning.

6 Forurening og gener fra husdyrbruget

6.1 Ammoniak og natur

Produktionen på Rugbjergvej 32 medfører dannelse af husdyrgødning (gylle, fast gødning), som indeholder store mængder af næringsstoffer (kvælstof, fosfor m.fl.), der ved uhensigtsmæssig behandling vil kunne tilføres naturområder og vandmiljøet. Kvælstof (ammoniak) kan også dampe fra stalde og lagre og med vind og nedbør blive ført til naturområder.

Når næringsstofferne føres til naturområder og vandmiljøet, kan de bevirke en uønsket næringsberigelse (eutrofiering), som medfører, at visse arter af planter og dyr, som lever bedst under næringsfattige forhold, forsvinder, mens andre arter vinder frem. Derved kan de biologiske værdier forringes.

Eutrofiering af naturligt næringsfattige arealer såsom visse overdrev, heder og moser bevirker således, at plantevæksten ændrer sig og bliver kraftig og tæt. Derved forsvinder et stort antal lave og lyskrævende plantearter, og temperaturen ved jordoverfladen falder ("mikroklimaet" ændrer sig). Det medfører, at arter, som kræver et varmt mikroklima (dagsommerfugle, mange biller og andre insekter), forsvinder.

Kvælstof (ammoniak) fra stalde, husdyrgødningslagre og udbringningsarealer kan derfor forringe de biologiske forhold i visse næringsfattige naturtyper.

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod eutrofiering med ammoniak må den luftbårne ammoniakdeposition (nedfald) fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. (lov nr. 1572 af 20.12.2006) ikke øges, hvis afstanden er mindre end 300 meter (bufferzone I) mellem husdyrbrug og naturareal. Er afstanden mellem 300 m og 1000 m må merbelastningen af ammoniak i naturområdet ikke overskride 0,3-0,7 kg N/ha/år (afhængig af antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 DE der ligger nærmere bruget og § 7 naturområdet end 1000 meter) (bufferzone II).

De naturområder der er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. er:

- 1) Højmose
- 2) Lobeliesø
- 3) Hede større end 10 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 4) Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 5) Hede, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 6) Overdrev, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder
- 7) Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Kommunen er dog forpligtet til at foretage en konkret vurdering af, om beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt til at sikre naturområderne den fornødne beskyttelse. Vurderes det ikke at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forureningsbegrænsende vilkår, som rækker ud over ovennævnte fastsatte beskyttelsesniveauer.

Kommunen skal tillige vurdere, om produktionen vil være i overensstemmelse med EU's habitatdirektiv-forpligtelser. Bl.a. må produktionen ikke medføre negative påvirkninger af de arter og naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget i internationale naturbeskyttelsesområder, og arter omfattet af direktivets bilag IV må ikke få forringede forhold. Jf.

Husdyrlovgivningen er ovenfor nævnte beskyttelsesniveau som udgangspunkt tilstrækkeligt til at sikre habitatdirektivforpligtelserne.

Redegørelse

Aabenraa Kommune har besigtiget og vurderet følgende naturarealer:

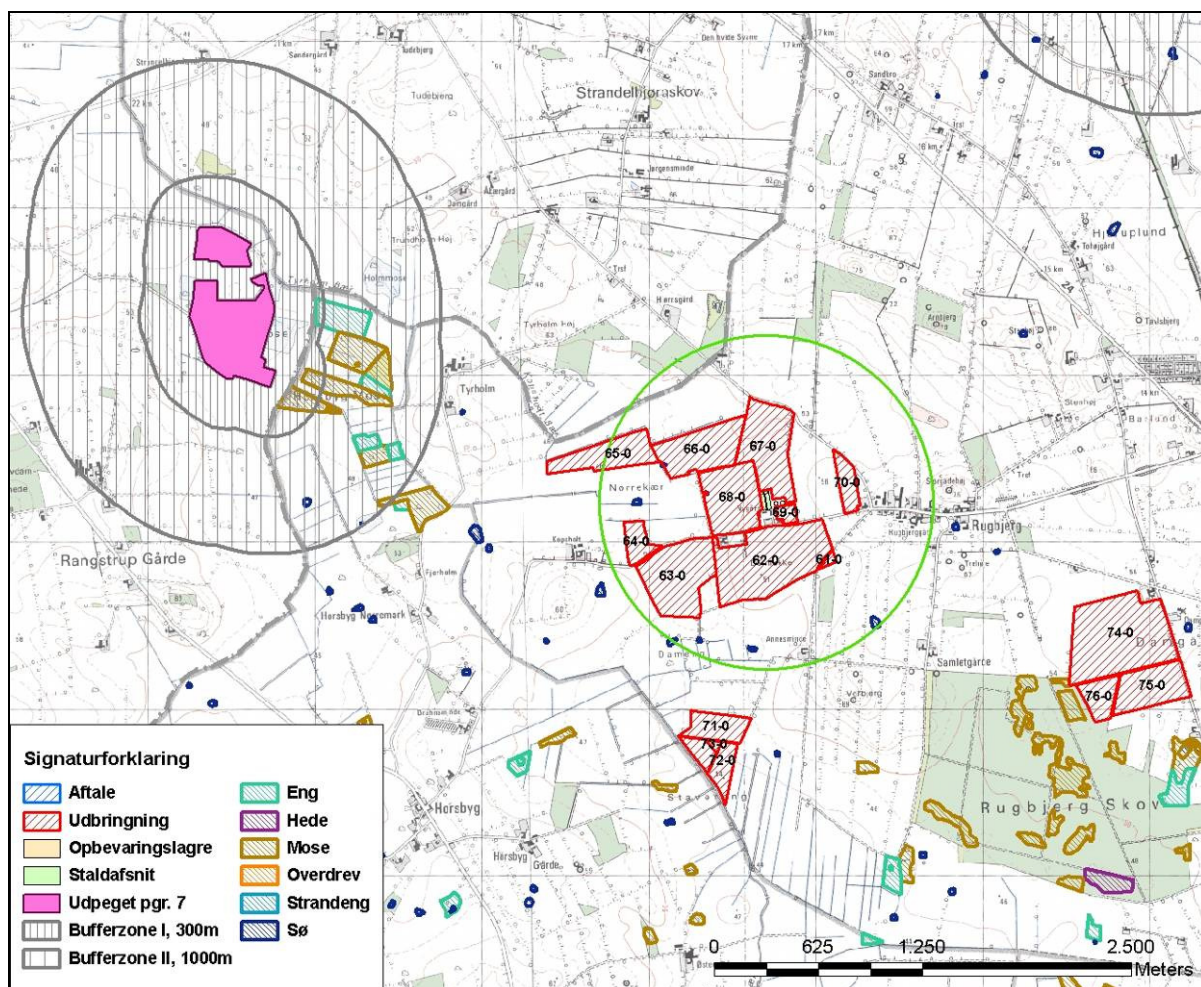
- Alle af Naturbeskyttelseslovens § 3 beskyttede arealer inden for/på udbringningsarealerne.

De besigtigede naturarealer omfatter 1 vandhul. Arealet er beskrevet under afsnittet "§ 3 natur" i afsnit 7.2. Der er ikke andre § 3 eller § 7 beskyttede arealer inden for 1.000 m af anlægget.

Udvidelsen medfører en beregnet negativ mer-emission af ammoniak fra anlægget på -2.829,21 kg N/år. Den samlede emission fra anlægget efter udvidelsen er beregnet til 6.072,92 kg N/år mod 8.902,13 kg N/ha år i den nuværende drift.

Der er ingen næringsstoffølsomme naturområder inden for 1.000 m af anlægget på Rugbjergvej 32. På baggrund heraf er der ikke lavet beregninger på merdepositionen af ammoniak fra anlægget til sådanne naturområder. Emissionen fra anlægget falder, hvorfor det vurderes, at udvidelsen ikke har nogen negativ effekt på naturen i området.

Baggrundsbelastningen i området er på ca. 18 kgN/ha pr. år (*Atmosfærisk deposition 2007. NOVANA, Faglig rapport nr. 708, 2009 og <http://www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/>*)

Billede 1. Naturområder omfattet af Husdyrlovens § 7 med bufferzoner i forhold til anlægget og de ejede arealer.

§ 7 natur

For at beskytte udvalgte naturområder mod næringsberigelse med ammoniak fra husdyrbrug, er der i Husdyrlovens § 7 fastsat regler om beskyttelseszoner (bufferzoner) omkring en række kvælstoffølsomme naturtyper.

Redegørelse

Indenfor 1.000m fra anlægget ligger der ingen naturområder, som er omfattet af Husdyrlovens § 7. Nærmeste § 7 område ligger ca. 3.000 m nordvest for ejendommen (billede 1).

Vurdering

Da naturområdet ligger ca. 3.000 m fra anlægget på Rugbjergvej 32, vurderes det, at området ikke påvirkes af produktionsudvidelsen, idet den samlede emission falder med 2.829,21 kg N/år.

§ 3 natur

Jf. Husdyrlovens § 23 skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der forekommer andre naturarealer end "§ 7 arealer", som kan blive påvirket af ammoniakemissionen fra Rugbjergvej 32. Vurderes det at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forureningsbegrænsende vilkår, som rækker ud over Husdyrlovens fastsatte beskyttelsesniveauer.

Jf. Naturbeskyttelseslovens § 3 må tilstanden af visse naturarealer ikke ændres, når de har et vist areal, naturindhold m.m.

Redegørelse

Ca. 320 m vest for anlægget ligger der er et vandhul. Vandhullet er beskrevet i afsnit 7.2.

Et registreret vandhul ca. 580 m nordvest for ejendommen viste ved besigtigelsen ikke at være et vandhul, men en mindre høj bevokset med træer. Da besigtigelsen af højen viste, at der ikke var tale om et § 3 område alligevel, er området ikke beskrevet nærmere.

Der findes ingen andre typer beskyttet natur inden for 1.000 m af anlægget udover beskyttede vandhuller. Da disse ikke ligger i forbindelse med harmoniarealerne er der ikke foretaget en konkret besigtigelse af disse. I lighed med det besigtigede vandhul vurderes det, at den faldende ammoniakudledning ikke forringer naturtilstanden i vandhullerne.

Vurdering

Vandhullet (A på billede 2) er næringsberiget, men det vurderes, at den luftbårne ammoniakdeposition fra anlægget på Rugbjergvej 32 har en meget begrænset påvirkning, og at effekten vil aftage på grund af at emission falder. På grund af at emissionen falder, vil der ikke være en merdeposition i vandhullet. Ammoniak fra anlægget vurderes derfor ikke at forringe naturtilstanden i vandhullet.

Hovedkilden til næringsberigelse af vandhullet vurderes at være overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand, der løber på jordoverfladen til vandhullerne, samt næringsberiget overfladevand, der løber til vandhullet via rodzonen på dyrkede arealer.

Vandløbene i området vurderes ikke at blive påvirket af luftbåren ammoniak fra anlægget, idet den tilførte mængde fra luften vurderes som meget begrænset i forhold til den mængde næringsstof, der udledes fra dyrkede arealer, jf. afsnit 7.2 og 7.3.

Vilkår

Aabenraa Kommune stiller ingen vilkår til anlægget i forhold til natur i området. Vilkårene i afsnit 7.2 vurderes at være dækkende.

Natura 2000

Redegørelse

Udvidelser af husdyrbrug skal i henhold til Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder, samt beskyttelse af visse arter (bek. nr. 408 af 1. maj 2007), vurderes i forhold til om det vil skade udpegningsgrundlaget for de ovenfor nævnte habitat og fuglebeskyttelsesområder (Natura 2000 områder).

Nærmeste Natura 2000 område er habitatområdet Pamhule Skov og Stevning Dam (H81), der ligger ca. 11 km nord-øst for Rugbjergvej 32, i Haderslev Kommune.

Pamhule Skov er en meget fin og artsrig løvskov på hhv. muld og morbund. Habitatområdet ligger i en gammel smeltevandsdal, med afvekslende kuperet terræn, der gennemskæres af bækkeløfter. Bundlaget er overvejende næringsrigt sandblandet ler og god muldbund, med meget vandbevægelse i jordlagene, grundet det kuperede terræn. Lokaltiteten er forholdsvis robust (<http://kort.natura2000.dk/map.asp>).

I udpegningsgrundlaget indgår følgende naturtyper og dyrearter:

- 7220 Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
- 9120 Bøgeskove på morbund med kristorn
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydebladsplanter eller store vandaks
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 6230 Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 7230 Rigkær
- 9130 Bøgeskov på muldbund
- 9160 Egeskove og blandingsskove på mere eller mindre rig jordbund
- 91E0 Elle- og Askeskove ved vandløb, søer og væld
- Stor vandsalamander
- Sump Vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)

Pga. den store afstand fra Rugbjergvej 32 til Natura 2000 området H81, kan modellen i ansøgningssystemet ikke beregne ammoniakdepositionen til Pamhule Skov og Stevning Dam. Modellen regner kun ud til en afstand af 4 km fra anlægget. Ifølge modellen er depositionen af ammoniak fra anlægget ikke målbar ud over 4 km fra anlægget (*Teknisk notat – Opdatering af beregningssystem til estimering af ammoniakafsætning fra husdyrbrug til brug for kommunernes administraton af den kommende lov om godkendelse af husdyrbrug – DMU, afdeling for atmosfærisk miljø, december 2006*).

Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 22 km nordøst for ejendommen. Området er fuglebeskyttelsesområde F47, Lillebælt.

Det vurderes, at anlægget ikke påvirker Natura 2000 områderne H81, Pamhule Skov og Stevning Dam eller F47, Lillebælt. Dels på grund af den faldende emission, men også pga. stor afstand mellem anlægget og habitatområdet. Der skal derfor i det konkrete tilfælde ikke træffes yderligere foranstaltninger til sikring af H81, Pamhule Skov og Stevning Dam eller F47, Lillebælt.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

På Habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges. Forekomsten og påvirkningen på arterne er beskrevet i afsnit 7.7.

Redegørelse

Arter der vurderes at forekomme i området er nærmere beskrevet i afsnit 7.7.

Vurdering

Aabenraa Kommune har ikke registreret planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udspretningsarealer, men vurderer, at nogle arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området.

Aabenraa kommune vurderer, at udvidelsen af anlægget ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter.

Aabenraa Kommune vurderer også, at den faldende emission af ammoniak fra anlægget ligeledes vil være positivt for yngle- og rasteområder for bilag IV-arterne. Det vurderes, at tilførsel af næringsstoffer fra dyrkede arealer nær vandhullet vil have langt større indflydelse på tilstanden i vandhullet end næringsberigelse via luftbåren ammoniak.

Aabenraa Kommune vurderer, at der med faldende ammoniakemission er truffet de nødvendige foranstaltninger til sikring af bilag IV arterne og at anlægget dermed ikke har nogen negativ påvirkning på bilag IV arter i området.

Vilkår

Der stilles ikke vilkår til anlægget på Rugbjergvej 32 til beskyttelse af bilag IV-arter, artsfredede arter eller rødlistearter udover de vilkår, der er stillet i afsnit 7.2.

6.2 Generel ammoniakreduktion

Redegørelse

Det generelle krav om reduktion af ammoniak for husdyrbrug omfattet af husdyrbrugslovens § 12 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. For ansøgninger fremsendt i 2008 gælder det, at det generelle krav om reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager i forhold til bedste staldsystem med normtal 2005/2006 er 20 %. Bedste staldsystem til slagtesvin er stalde med delvis spaltegulv, jf. tabel 1 i bilag 3 i husdyrbrugsbekendtgørelsen.

Af ansøgningen, der er vedlagt som bilag 1, fremgår det, at der etableres fast overdækning i form af teltoverdækning på de nye gyllebeholdere, at der etableres delvis spaltegulv 25 – 49 % fast gulv i alle stalde og at der installeres gyllekølingsanlæg i alle gyllekanaler.

Resultaterne af beregningerne af den generelle ammoniakreduktion ses i nedenstående tabel fra ansøgningsystemets afsnit 3.1. Ammoniak.

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet	-28,00 KgN
Emission fra stalde, der ikke er omfattet af det generelle krav	0,00 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet, men ingen ændring	0,00 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet og med ændring	5573,62 KgN
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning	499,30 KgN
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning	0,00 KgN

Det fremgår af tabellen blandt andet, at det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager er opfyldt.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at fast overdækning af gyllebeholderne, delvis fast gulv og installering af gyllekøling giver tilstrækkelig effekt til at sikre 20 % ammoniakreduktion, og at udvidelsen for så vidt angår ammoniak ikke vil medføre væsentlige virkninger på miljøet.

Der henvises yderligere til vilkår nr. 13 (delvis spaltegulv), 52 (overdækning af gyllebeholdere) og 54, 55 og 56 (gyllekøling).

Vilkår

60. Det skal sikres, at spalterne altid er funktionsdygtige, således at gødning og urin hurtigt fjernes fra gulvet og ledes til gødningskanalerne. Kontrol skal ske minimum 1 gang i døgnnet.

6.3 Lugt

Redegørelse

Beskyttelsesniveauet for lugt fra husdyrbrug omfattet af husdyrbrugslovens § 12 er fastlagt i husdyrbrugsbekendtgørelsens bilag 3. I bilaget er genekriterierne til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og til eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde angivet. Såfremt den beregnede geneafstand er større end den faktiske afstand, skal der gives afslag.

I www.husdyrgodkendelse.dk er alle stalde indtegnet og 1) den nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af driftherren, 2) den nærmeste samlede bebyggelse og 3) det nærmeste eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidig byzone- eller sommerhusområde markeret. IT-ansøgningssystemet beregner geneafstandene og de vægtede gennemsnitsafstande.

Resultaterne af lugtgeneberegningen ses i nedenstående tabel fra ansøgningssystemets afsnit 3.2 Lugtgeneberegning.

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand, nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	779,57 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	599,24 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	296,38 m	237,10 m	199,24 m	343,31 m	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

Ejendommen Rugbjergvej 32, 6200 Aabenraa er beliggende i landzone. Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger, Rugbjergvej 37, ligger ca. 288 m fra staldanlægget. Alle geneafstande overholdes.

Resultaterne af lugtberegningen ses i nedenstående tabel.

Tabel 14 Lugtgeneafstande og konsekvensområde

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstands-krav*
Enkeltbeboelse uden landbrugspligt, som ikke ejes af ansøger	343 m (vægtet afstand)	Fra stald 1 til Rugbjergvej 37	237 m
Samlet bebyggelse i landzone	625 m	Fra de nye gyllebeholdere til Rugbjergvej 27	599 m
Byzone	2.250 m	Fra de nye gyllebeholdere til Houslund Stationsby	778 m (ukorr. geneafstand)
Sommerhusområde	13 km	Fra anlægget til Sandskær (Løjt)	778 m (ukorr. geneafstand)

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

Som det fremgår af tabellen herover er alle afstandskrav til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone overholdt.

Gyllebeholderne på 2 x 4.000 m³ vil blive forsynet med fast overdækning i form af telt-dug, hvilket reducerer lugtgener herfra.

Kumulation

Anlægget er beliggende længere væk end 300 m til samlet bebyggelse og byzone, samt længere væk end 100 m til den nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger. Der er således ingen kumulation med andre ejendomme med et husdyrhold større end 75 dyreenheder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer til ejendommen.

Vilkår

61. Såfremt der efter Aabenraa Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større, end det kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Aabenraa Kommune meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Evt. udgifter hertil afholdes af bedriften.

6.4 Fluer og skadedyr

Redegørelse

Der er i ansøgningen oplyst, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse sker i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium. Ejendommen er tilmeldt kommunal rottebekæmpelsesordning. Ved problemer med fluer anvendes fluegift. Desuden anvendes rovfluer på ejendommen.

Vurdering

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr, som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Aabenraa Kommune vurderer, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende med følgende vilkår

Vilkår

62. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium (Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium opdateres 1 gang årligt)
63. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.)

6.5 Transport

Redegørelse

Til- og frakørsel sker ad Rugbjergvej og primært gennem Rugbjerg. Transporterne sker typisk i dagtimerne på hverdage.

I forbindelse med, at de nye gyllebeholdere placeres øst for staldene, etableres en ny vej øst om anlægget som angivet på bilag 1.5. Der skal særskilt søges om etablering af ny overkørsel.

Tabel 15 Transporter

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/ år	Kapacitet pr. transport	Trans- port- middel	Antal/ År	Kapacitet pr. transport	Trans- port- middel
Foder	156	1-30 tons	Lastbil / traktor og vogn	70	1-30 tons	Lastbil / traktor og vogn
Sækkevarer, samt bigbags	0	-	-	4	1-30 tons	Lastbil
Fyringsolie	36	1-30 tons	Lastbil	0	-	-
Dieselolie	2	1-30 tons	Lastbil	2	1-30 tons	Lastbil
Indlevering af kyllinger	8	76.000 stk.	Lastbil	0	-	-
Udlevering af kyllinger	80	7.000 stk. pr. vogn	Lastbil	0	-	-
Levering af smågrise	0	-	-	106	225 stk.	Traktor og vogn
Afhentning af slagtesvin	0	-	-	53	Varierende	Lastbil
Afhentning af døde dyr	53	-	Lastbil	83	-	Lastbil
Husdyrgødning	18	1-25 tons	Traktor og vogn	400	1-25 tons	Traktor og vogn
Affald	25	-	Lastbil	25	-	Lastbil
Transporter i alt	378			743		

Interne transportveje fremgår af bilag 1.5 og transportvej for gylletransporter vises på bilag 1.10.

Herudover forekommer transport med mindre biler og personbiler, herunder f.eks. dyr-læge osv.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige støj-, støv og lugtgener i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget med følgende vilkår

Vilkår

64. Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted.
65. Transporter til og fra husdyrbruget skal fortrinsvis foregå mellem kl. 07.00 og 19.00 på hverdage og lørdag i tidsrummet kl. 07.00 til kl. 14.00, dog ikke helligdage.

6.6 Støj

Redegørelse

Staldanlægget udvides væsentligt mht. antallet af DE, men pga. afstanden til naboer, forventes disse ikke at blive yderligere generet af støj fra selve anlægget. Staldene bliver etableret med støjsvage ventilationsanlæg. Støj fra foderanlægget forventes ikke at kunne høres udenfor ejendommen.

Tabel 16 Støjklider

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På staldene, bygning 1 og 2 på bilag 1.3	Døgnet rundt
Foderanlæg - kompressor	Foderlade, bygning 3 på bilag 1.3	Kun ved tryktab - Ca. 30 min. fordelt over døgnet
Kornvalse	Foderlade, bygning 3 på bilag 1.3	2,5 time pr. dag fordelt over 6 omgange.
Udkørsel af husdyrgødning	Ved gyllebeholderne og på ny vej	Marts/april og september i dagtimerne
Lastbiler m.v.	Omkring hele ejendommen	Hverdage i dagtimerne

Støjkliderne fremgår af bilag 1.5 og 1.7

Beliggenheden af landbruget Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro

I Kommuneplan 2009 for Aabenraa Kommune (der p. t. foreligger i et forslag) er der i Hovedstrukturdelen anført følgende i afsnittet 7.1 Landbrug:

7.1 Landbrug

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget)

at landbrug drives på en sådan måde, at der tages størst mulig hensyn til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistoriske interesser

at landbrugets bygningsmasse placeres hensigtsmæssigt i forhold til naboer, natur, miljø, landskab og kulturhistorie.

I afsnittet 6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter er anført følgende:

6.5 Forebyggelse af miljøkonflikter

Byrådets mål er (kun mål relevante for støj fra virksomheder er medtaget)

at forebygge og begrænse forurening i form af støj, støv og lugt m.v. fra virksomheder og trafik.

Kommunen er i Kommuneplanen opdelt i 4 geografiske områder med udgangspunkt i bymønsteret.

De 4 områder benævnes Øst, Nord, Syd og Vest.

Landbruget Rugbjergvej 32 er beliggende i Det åbne land, Nord og har arealer beliggende i det samme område.

Kommuneplanen fastsætter for dette område ikke retningslinier for støjbelastning, der er til hindring for udvidelsesmulighederne for landbruget.

Denne miljøgodkendelse regulerer støjudsendelse fra ejede og forpagtede arealer. Støjudsendelse fra arealer med gødningsudbringningsaftaler reguleres i forhold til ejeren af disse arealer.

Landbrugets driftsbygninger på adressen Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro er beliggende i Det åbne land, Nord.

Udsendelse af støj fra driftsbygningerne og området i umiddelbar nærhed af disse vil være uden betydning for de i kommuneplanen beskrevne planlagte områder, eksempelvis boligområder, erhvervsområder, sommerhusområder, lokalbyer, landsbyer, da afstanden til områderne er stor.

Eksempelvis er afstanden til Rugbjerg, der i kommuneplanen er udpeget til landsby, større end ca. 500 meter.

Driftsarealer hørende til landbruget er beliggende op til landsbyen Rugbjerg. Anvendelsen af landsbyen er i kommuneplanen beskrevet som *Blandet bolig og erhverv, Landsby*.

Vilkår

66. Bidraget fra landbruget med adressen Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro bestemt som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land og i landsbyen Rugbjerg ikke overskride følgende værdier:

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00 Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00 Lørdag kl. 14.00 - 22.00 Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 - 07.00
Det åbne land	55	45	40
Landsbyen Rugbjerg	55	45	40

Notationer og principper, der anvendes ved beskrivelse og regulering af ekstern støj fra landbruget, er anført i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 *Ekstern støj fra virksomheder*.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved udendørs opholdsarealer ved boliger.

Støjgrænserne må i landsbyen Rugbjerg ikke overskrides noget sted i det afgrænsede område.

For dagperioden kl. 07.00-18.00 skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.

For aftenperioden kl. 18.00 -22.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede time.

For natperioden kl. 22.00 - 07.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastede halve time.

Støj fra intern transport på landbrugets område medregnes i landbrugets støjbidrag.

Dog medregnes kun støjbidrag fra transport ved driftsbygninger og i umiddelbar nærhed af disse samt ved gyllebeholdere.

Ved tilkørsel af kornafgrøder i høstperioden til siloanlæg eller ved bortkørsel af gylle i forbindelse med udbringning til mark kan der ses bort fra støjbidraget fra disse aktiviteter.

Støj fra faststående anlæg placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, eksempelvis fast opstillede motorer og vandpumper, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Støj fra mobile anlæg opstillet ved driftsbygninger, eksempelvis fra blæsere på lastvogne med varer til landbruget, skal medregnes i landbrugets støjbidrag, uagtet at anlæggene måtte befinde sig på et køretøj, der ikke hører til landbruget.

Støj fra læsning af svin, uagtet om det foregår ved driftsbygninger eller fra et køretøj eller lign., der er placeret på arealer uden for driftsbygningernes område, skal medregnes i landbrugets støjbidrag.

Målinger/beregninger til kontrol af, at grænseværdierne er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet.

Dog kan målinger/beregninger kræves højst en gang årligt.

Tilsynsmyndigheden kan kræve, at målinger/beregninger skal foretages af et akkrediteret firma eller laboratorium eller af en certificeret person omfattet af Miljøstyrelsens godkendelsesordning "Miljømåling - ekstern støj".

Udgifterne afholdes af landbruget.

6.7 Støv

Redegørelse

I forbindelse med levering af foderråvarer og mineraler kan der opstå støvgener, hvilket oftest er af begrænset karakter. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da formalingen og blandingen af foderet i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener udenfor foderladen, vil der derfor ikke ske en forøgelse af eventuelle støvgener udenfor ejendommen ved udvidelsen.

Da der sker en stigning i antallet af transportere, kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme flere støvgener pga. transporterne.

Vurdering

På grund af den store afstand til naboer vurderer Aabenraa Kommune, at der ikke vil være væsentlige forøgende støvgener for de omkringboende pga. udvidelsen. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra ejendommen skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Vilkår

67. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor anlægget.

6.8 Lys

Redegørelse

Der er lys i staldene døgnet rundt, dog kun på vågeblus om natten. Der er installeret automatisk tænd/sluk funktion i alle staldafsnit. Da der ingen vinduer er i stalden, kan lyset ikke ses af de omkringboende.

Der er udendørs lys ved staldene (se bilag 1.6). Lyset tændes manuelt ved ind- og udlevering af dyr osv. Der er desuden lys ved foderladen og maskinhuset. Disse lys tændes v.h.j.a. timere hver dag fra kl. 6.00 til 8.00 og igen fra 16.00 til midnat. Fra midnat til kl. 06.00 er der bevægelsessensorer på lyset.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at belysningen på ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende og heller ikke påvirke de landskabelige hensyn. Der stilles derfor ingen vilkår.

7 Påvirkninger fra arealerne

7.1 Udbringningsarealerne

Redegørelse

I den nuværende drift produceres 24.315 kg N og 5059 kg P som afsættes med et harmonital på 1,4 DE/ha på egne arealer.

I ansøgt drift produceres i alt 48.931 kg N og 9019 kg P, hvoraf 26.279 kg N og 4844 kg P afsættes til aftalearealer på i alt 173,72 ha. På aftalearealerne afsættes gylle svarende til 240 DE pr. år (1,4 DE/ha)

Aftalearealerne er beliggende i Tønder Kommune og modtager er Holger Erichsen, Gammelskovvej 14, 6534 Agerskov. Tønder Kommune har vurderet, at arealerne er robuste og den omkringliggende natur er tilstrækkelig beskyttet og at der dermed er truffet de nødvendige foranstaltninger til sikring af den. Tønder Kommune stiller derfor ikke vilkår til aftalearealerne (bilag 3).

Miljøredegørelsen og miljøvurderingen tager udgangspunkt i egne udbringningsarealer, på i alt 147,84 ha svarende til udbringning fra 206,88 DE med 22.652,27 kg N og 4.174,67 kg P. Dyrtrykket på ejede arealer er 1,4 DE/ha.

Placeringen af udbringnings og aftalearealerne fremgår af ansøgningen, vedlagt som bilag 1.1 afsnit 4 og bilag 1.10.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at udbringningsarealets størrelse harmonerer med husdyrholdet.

Vilkår

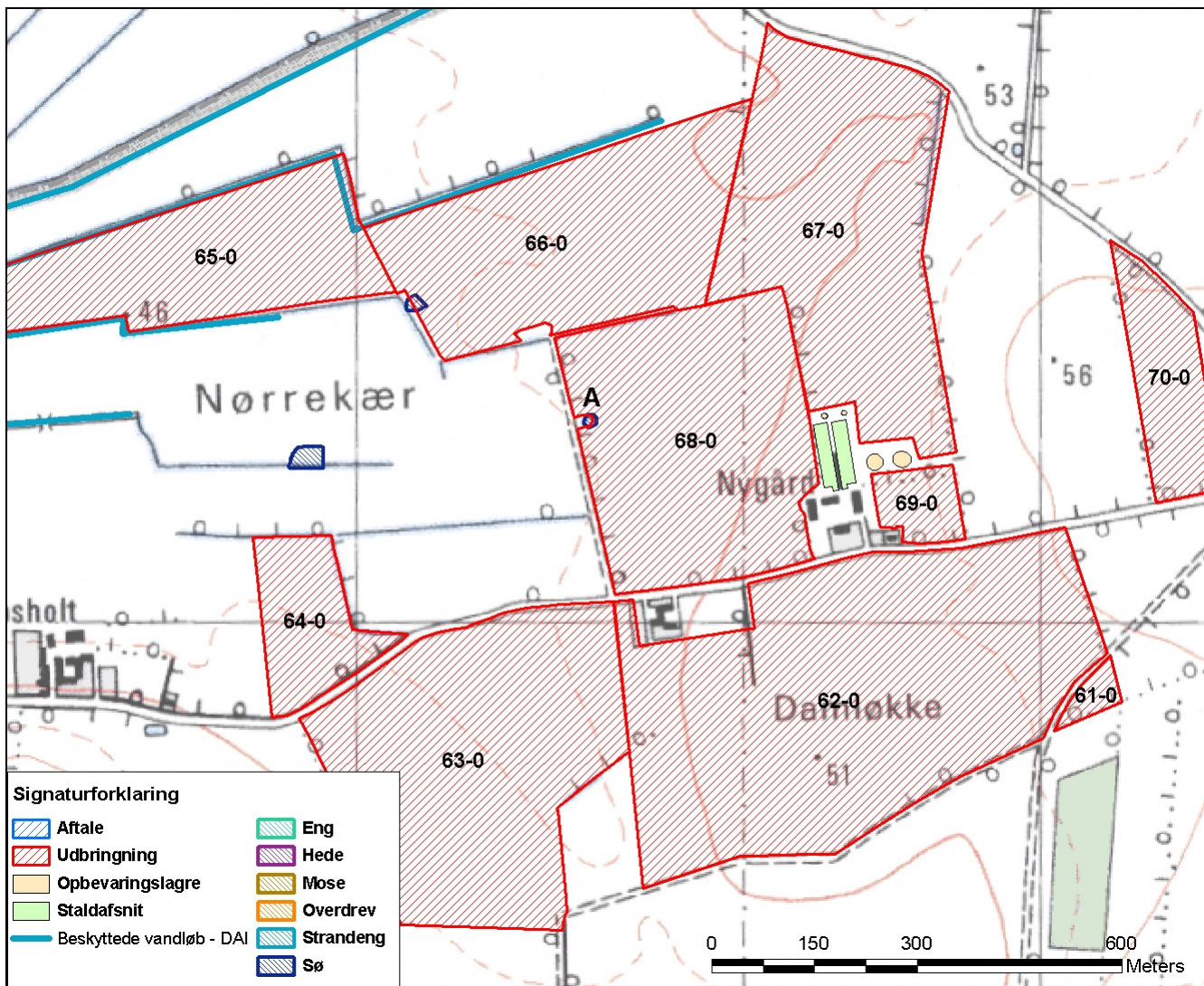
68. Der må kun udbringes husdyrgødning på de arealer, der fremgår af ansøgningen.
69. Der må maksimalt udbringes 22.652,27 kg N og 4.174,67 kg P på de ejede arealer, svarende til et husdyrtryk på 1,4 DE/ha
70. Der må maksimalt afgives 26.279,00 kg N og 4.844,00 kg P til aftalearealerne tilhørende Holger Erichsen, Gammelskovvej 14, 6534 Agerskov.

7.2 Beskyttet natur

§ 3 natur

Jf. Husdyrlovens § 23 skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der forekommer andre naturarealer end "§ 7 arealer", som kan blive påvirket af ammoniakemissionen fra Rugbjergvej 32. Vurderes det at være tilfældet (kun i særlige tilfælde), kan kommunen stille forureningsbegrænsende vilkår, som rækker ud over Husdyrlovens fastsatte beskyttelsesniveauer.

Jf. Naturbeskyttelseslovens § 3 må tilstanden af visse naturarealer ikke ændres, når de har et vist areal, naturindhold m.m.

Billede 2. Viser placeringen af beskyttet natur og udbringningsarealer, samt hvilke naturarealer der er besigtiget (A). Beskyttede vandløb er vist med lyseblåt.

Beskrivelse og vurdering

Vandhul A

Vandhul placeret i kanten af mark 68-0. Vandhullet er tilgroet og består af en hængesæk samt et mindre åbent vandspejl. Der er stejle bredder mod nord, øst og vest. Mod syd er der under ansøgers eftersøgning efter dræn til vandhullet etableret skrånende brinker, hvilket vil være til gavn for padder. Vandhullet er lysåbent mod alle verdenshjørner, dog forefindes et markhegn mod vest. I det sydvestlige hjørne har vandhullet forbindelse til en grøft. Af plantearter der vokser i vandhullet kan nævnes Bredbladet Dunhammer, Krybhvene, Pindsvineknop, Lysesiv, Vejbredskeblad, Kærserre, Børstebledet Vandaks, Stor Nælde, Korsandemad, Liden Andemad og Dyndpadderok. Vandhullet er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Vandhullet er beliggende i mark 68-0, matrikelnummer 3, Rugbjerg, Øster Løgum.

Billede 3. Vandhul A set fra sydvest.

Vurdering

Vandhuller

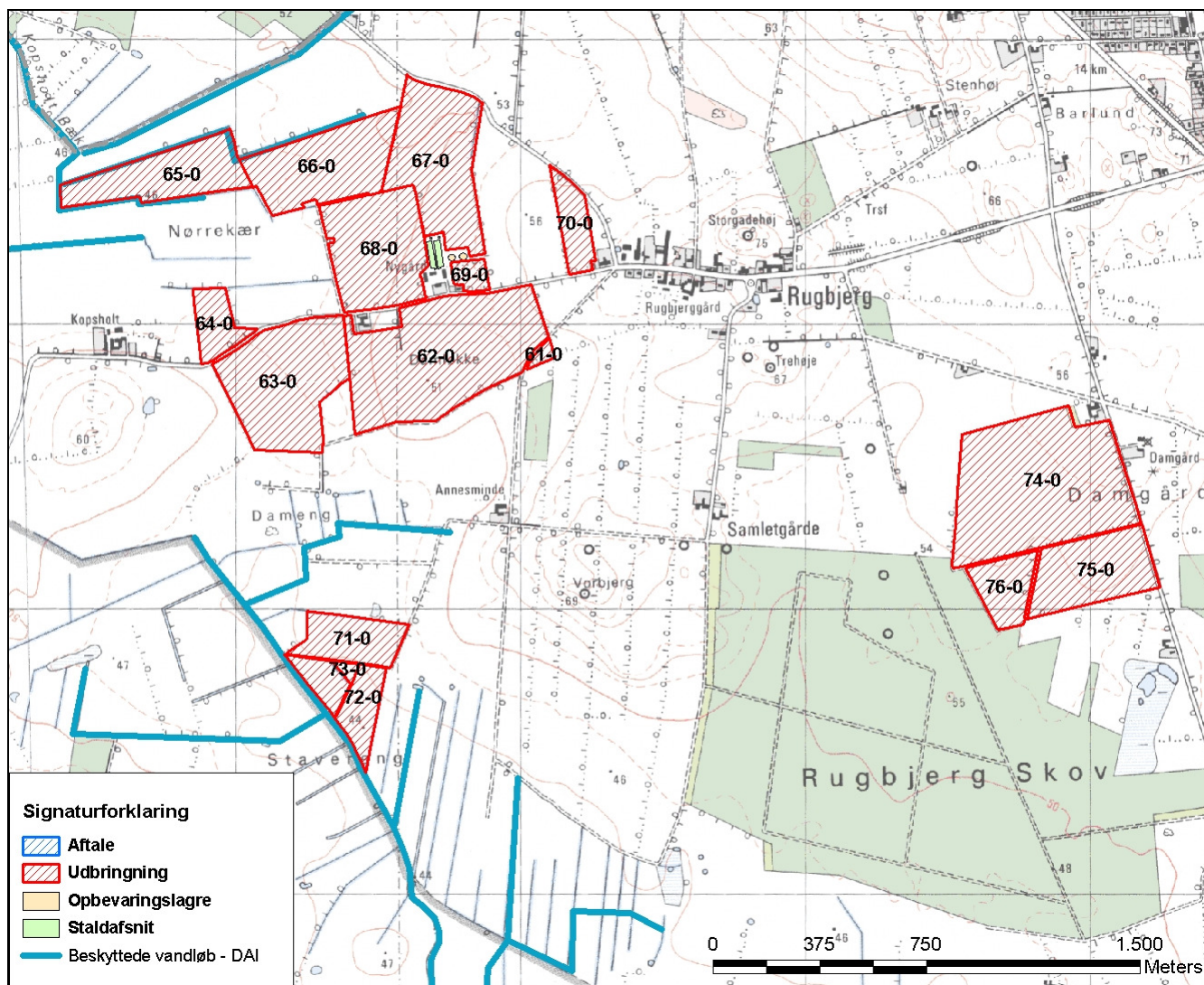
Det vurderes, at hovedkilden til næringsberigelse af vandhullet er overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand der løber via jordoverfladen til vandhullet, samt næringsberiget overfladevand der løber til vandhullet via rodzonen på dyrkede arealer. Aabenraa kommune vurderer, at et vilkår om overholdelse af dyrknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmmer på 2 meter rundt om vandhullet i det konkrete tilfælde er tilstrækkeligt og at der dermed er truffet de nødvendige foranstaltninger til sikring af vandhullet (A jf. billede 2).

Vandløb og målsatte søer

For at sikre beskyttede vandløb mod dels øget udvaskning af næringsstoffer, overfladeafstrømning af gødning og næringsstoffer, samt øget sandvandring, og dels for at sikre anvendeligheden af vandløb som spredningskorridorer for områdets dyre- og planteliv, samt beskytte vandløbet som yngle og rasteområde for dyrearter omfattet af habitatdirektivets bilag 4, stilles der vilkår om 2 meter dyrknings-, sprøjte- og gødningsfri bræmmer langs beskyttede vandløb, jf. billede 2.

Det drejer sig om de arealer, der i ansøgningen har numrene 65-0 og 66-0, der begge afvander til Kopsholt bæk, samt arealet med nr. 72-0 der afvander til Surbæk.

Billede 4. Bedriftens arealer i forhold til beskyttede vandløb.

Aabenraa kommune vurderer, at et vilkår om overholdelse af dyrknings-, gødnings- og sprøjtefri 2m bræmmer rundt om vandløbene i det konkrete tilfælde er tilstrækkeligt og at der dermed er truffet de nødvendige foranstaltninger til sikring af beskyttede vandløb.

Vilkår

71. Der etableres og vedligeholdes en dyrknings-, sprøjte- og gødningsfri bræmme på mindst 2 meter rundt om vandhullet på matr. nr. 3, Rugbjerg, Øster Løgum (mark 68-0). Bræmmen måles fra vandhullets øverste kant.
72. Der etableres og vedligeholdes en dyrknings-, sprøjte- og gødningsfri bræmme på mindst 2 meter rundt om vandløbene ved mark 65-0, 66-0 og 72-0. Bræmmen måles fra vandløbets øverste kant.

7.3 Nitrat til overfladevand – vandløb, søer og kystvande

Kvælstof, herunder nitrat, der føres til overfladevand, stammer hovedsageligt fra gødsningen på landbrugsarealer. Dele af den tilførte kvælstof optages ikke af afgrøden på marken, men siver igennem rodzonen til det øvre grundvand eller løber via dræn og grøfter til vandløb, søer og i sidste ende til havet.

Undervejs omdannes en stor del af de nedsivende kvælstofforbindelser dog til luftformigt kvælstof via en proces kaldet kvælstofreduktion. Hvor stor kvælstofreduktionen er, afhænger af jordbundstypen, og hvor hurtigt nitraten føres til vandløb eller søer. På dræned arealer føres nitrat væsentligt hurtigere til vandmiljøet end på udræned arealer,

hvor det skal føres via grundvandet til vandmiljøet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*). Når kvælstoffet er nået ud i vandløbene er reduktionen meget lav, 2% ca., dvs. stort set al den kvælstof, der ender i vandløb, ender i havet (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*).

Når nitrat kommer ud i vandmiljøet påvirker det naturen ved, at det bruges af planterne som næringsstof og giver en større planteproduktion af sump- og undervandsplanter samt alger, der i høje koncentrationer giver uklart vand. Normalt anses kvælstof i vandløbene ikke for at have stor betydning for levevilkårene for planter, fisk og andet dyreliv. Her er det som regel andre faktorer, fx de fysiske forhold, der er mere afgørende for plante- og dyrelivet (*Næringsstoffer - arealanvendelse og naturgenopretning, Temarapport fra DMU 13/1997*). En reduktion i udvaskning af kvælstof (og andre næringsstoffer) vil dog utvivlsomt føre til en mindre grødevækst og en mindre produktion af organisk stof i vandløbet, hvilket vil forbedre miljøtilstanden og leveforholdene for dyrelivet samt give mindre tilførsel af organisk stof og næringsstoffer til søer og havet. Kraftig grødevækst kan reducere iltindholdet i vandløbet med deraf negativ virkning på dyrelivet til følge.

Husdyrloven stiller krav om begrænsning i tilførsel af kvælstof til overfladevand, hvis et husdyrbrug, der ønskes etableret, ændret eller udvidet, har udbringningsarealer, der afvander til særligt sårbare vandområder i Natura 2000 områder. For landbrug, der afvander til sådanne naturområder, stilles krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for.

Kravene stilles kun til arealer, der ligger indenfor områder, der ifølge Skov- og Naturstyrelsens kortværk er omfattet af nitratklasse 1, 2 eller 3. Nitratklasserne er baseret på overfladevandområdernes kvælstoffølsomhed samt størrelsen af reduktionspotentialet (hvor meget nitrat der omsættes i jorden) (*DMU faglig rapport nr. 616, 2007 - Kvælstofreduktionen fra rodzonen til kyst for Danmark - Fagligt grundlag for et nationalt kort*).

Redegørelse

Ingen af udbringningsarealerne eller aftalearealerne ligger indenfor områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3. Der er således i hht. lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand ingen krav om reduceret husdyrtryk på udbringningsarealerne.

Husdyrgødning fra produktionen udbringes på i alt 147,84 ha ejede arealer og 173,72 ha aftale arealer. I alt 321,56 ha. Ifølge ansøgningen er ingen af de ejede arealer drænedede.

Beregninger på egne arealer i Farm-N viser at der i nudrift udvaskes 90,3 kg N/ha pr. år, mens der i ansøgt drift udvaskes 82,0 kg N/ha fra rodzonen ved DEreel. I alt giver det en reduktion på ca. 8 kg N/ha pr. år. Faldet i udvaskningen skyldes, at der i førsituationen køres kyllingedybstrøelse på arealerne og i eftersituationen køres der svinegyille på arealerne. Kyllingedybstrøelse har ifølge beregningerne en N-udnyttelse på 45% mod 75% hos svinegyille. Den højere udnyttelse hos svinegyille gør, at der udvaskes mindre nitrat.

Ansøgt drift giver en samlet udvaskning på i alt 12.123 kg N pr. år fra rodzonen på ejendommens egne arealer. Ifølge miljøstyrelsens kortværk har ejendommens arealer et reduktionspotentiale på 75-100%. Dvs. der udvaskes maksimalt 3030 kg N pr. år til vandløb og grøfter, forudsat at ingen af ejendommens arealer er drænedede, som oplyst i ansøgningen.

Udbringningsarealerne afvander via mindre vandløb og grøfter til Surbæk og videre til Arnå samt via Kopsholt Bæk til Gelså. Det hele afvander til Vadehavet.

Kopsholt Bæk er ikke målsat, men Surbæk er målsat B3(F) – dvs. Karpesiskevand påvirket af okker, der i en længere periode fremover forventes at være påvirket af okker, men som på længere sigt skal fungere som opholds- og opvækstområde for ål, aborre, gedde

og karpefisk. Målsætningen tager sigte på at beskytte og ophjælpe den alsidige flora og fauna, som naturligt har gode livsbetingelser i disse vandløb. For at opfylde målsætningen kræves en DVFI værdi på 5. Seneste måling i Surbæk er fra 2007 på st. nr. 423-5150 og viser en DVFI værdi på 5. Målsætningen er dermed opfyldt. Der er således ikke grundlag for at stille yderligere vilkår til begrænsning af kvælstofudvaskningen alene i forhold til opfyldelse af målsætningen for Surbæk.

Vurdering

Bedriftens udbringningsarealer ligger alle uden for nitratklasserne 1 – 3 (reduktionsprocenten er 76-100 %). Beskyttelsesniveauerne for nitrat til overfladevand er, ifølge lovgivningen, overholdt.

Da nitratudvaskningen i ansøgt drift falder med ca. 8 kg N/ha pr. år i forhold til nudrift, vurderes at der ikke sker forøget udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealer i forhold til førsituationen og med henvisning til vilkår i afsnittet om "Beskyttet natur" – "Vandløb og målsatte søer", vurderes det, at beskyttede vandløb og søer ikke vil ændre tilstand i negativ retning på baggrund af udvidelsen af produktionen på Rugbjergvej 32.

Desuden vurderes, at vilkårene i afsnittet om beskyttet natur (afsnit 7.2) er tilstrækkelige til at sikre vandhullet mod næringsstoffer fra overfladevand.

Aabenraa Kommune stiller på baggrund af ovenstående ingen yderligere vilkår for nitrat til overfladevand i forhold til at beskytte vandløb, søer og havområder. Nitratudvaskningen i forhold til Natura 2000 områder er vurderet i afsnit 7.6

Vilkår

Der stilles ingen yderligere vilkår i forhold til nitrat til overfladevand.

7.4 Nitrat til grundvand

Redegørelse

Bedriften har 147,84 ha udbringningsarealer beliggende inden for nitratfølsomme indvindingsområder. Det drejer sig om ejede arealer.

Der er i det pågældende område ikke udarbejdet en indsatsplan. Derfor kan der ifølge Husdyrloven ikke tillades nogen merbelastning med nitrat, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen.

Beregningen i ansøgningssystemet viser, at nitratudvaskningen fra rodzonen ligger på 49 mg nitrat per liter for de i ansøgningen nummererede marker 61-0, 63-0, 64-0, 65-0, 66-0, 70-0, 71-0, 72-0 og 73-0, hvilket svarer til et fald i udvaskningen på -5 mg i forhold til nudrift.

Nitratudvaskningen fra rodzonen ligger på 62 mg nitrat per liter for de i ansøgningen nummererede marker 62-0, 67-0, 68-0, 69-0, 74-0, 75-0 og 76-0 hvilket svarer til et fald i udvaskningen på -6 mg i forhold til nudrift.

Kravet om, at der ikke sker nogen merbelastning, er dermed overholdt.

Faldet i udvaskningen skyldes, at der i førsituationen køres kyllingedybstrøelse på arealerne og i eftersituationen køres der svinegylle på arealerne. Kyllingedybstrøelse har ifølge beregningerne en N-udnyttelse på 45% mod 75% hos svinegylle. Den højere udnyttelse hos svinegylle gør, at der udvaskes mindre nitrat.

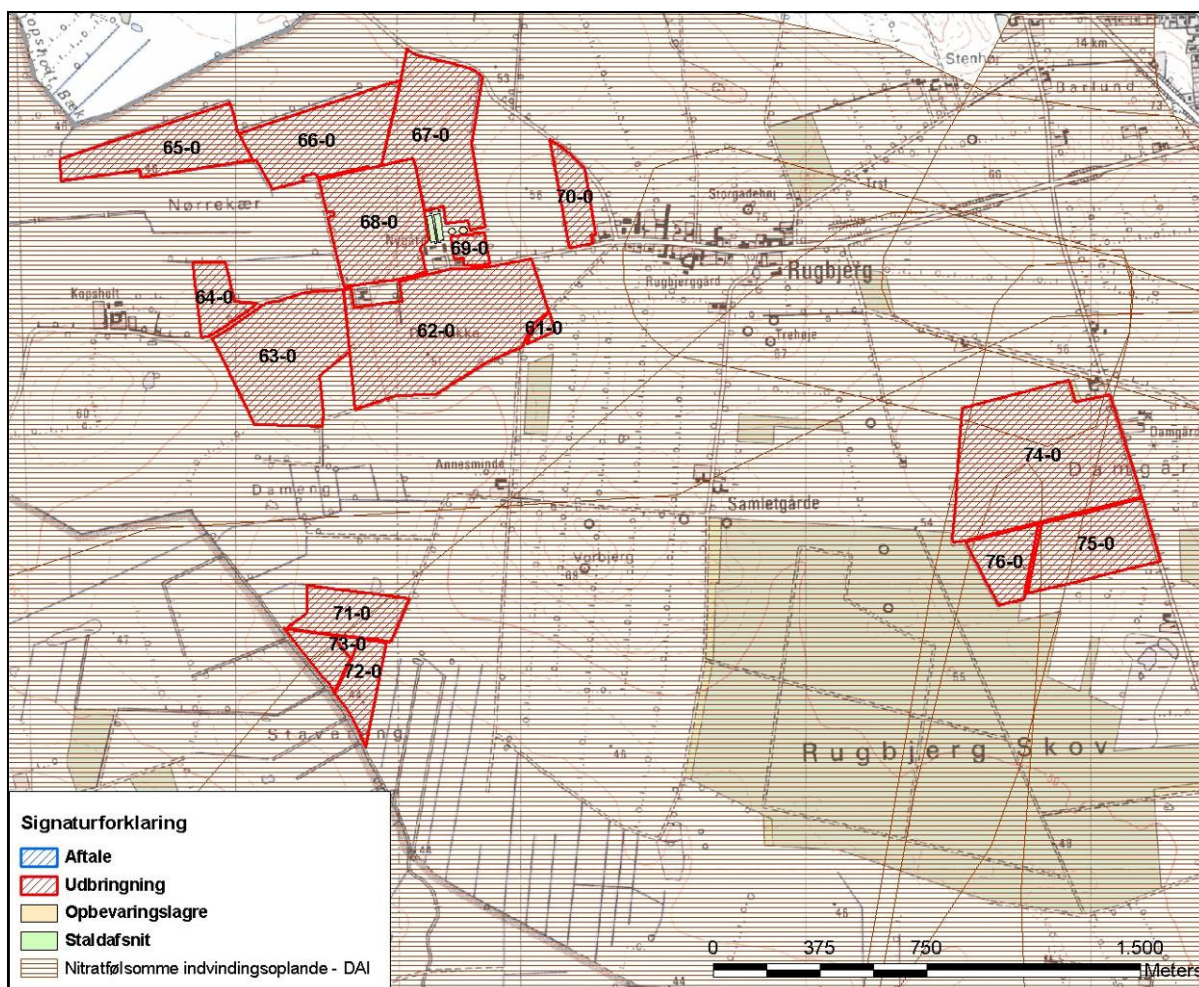
En nitratudvaskning på hhv. 49 og 62 mg nitrat pr. liter er basis for de vurderinger der er foretaget. Men da der i ansøgningen er valgt samme standard- og referencesædskifte kan der ikke stilles vilkår til sædskiftet, da sædskifte ikke er valgt som virkemiddel til at nedbringe nitratudvaskningen.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af beregningen i ansøgningssystemet og at der anvendes sædskifte svarende til S4 med et udvaskningsindex på 98 eller mindre, at kravet om ingen merbelastning af nitrat til grundvand i eftersituationen er overholdt. Beregningen i ansøgningssystemet viser, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af udvaskning af nitrat.

Vilkår

73. På bedriften må ikke anvendes et svinesædskifte, der har et højere udvasknings-index end 98, jf. bilag 4.

Billede 4. Placering af udbringningsarealer i forhold til nitratfølsomt indvindingsopland.

7.5 Fosfor til vandløb, søer og kystvande

Fosfor har stor betydning for søers biologiske kvalitet, idet det oftest er det begrænsende næringsstof og dermed er styrende for algevæksten. I fjordene er det i stigende omfang fosfor, der påvirker forekomsten af iltvind. Derimod har fosfor mindre betydning for vandløbs biologiske kvalitet. Alligevel er indholdet af fosfor i vandløb meget vigtigt, da fosfor transporteres via vandløb til søer og marine områder.

I modsætning til kvælstof, der generelt udvaskes til grundvand og overfladevand fra hele landbrugsfladen, er billedet af fosfor mere kompliceret med flere betydende transportveje, der fører det til vandløb, søer eller kystvande. Fosfortab fra landbrugsjorde foregår især i forbindelse med tre forhold:

- Vanderosion (ved overskudsnedbør) eller jordfygning, hvor fosfor tabes sammen med jordpartiklerne

- Udvaskning via dræn og øvre grundvand af vandopløst fosfor. Især på lavbundsarealer
- Nedbrydning af brinkerne i vandløbene. Jo mere fosfor, der er bundet i jordpartiklerne, jo større fosfortab

Fosfor bindes hårdt i jorden, men jordens evne til at binde fosfor er ikke ubegrænset, derfor er det vigtigt for at undgå fremtidige miljømæssige problemer med fosfor at sikre en rimelig balance mellem tilført fosfor og den fosfor, der fjernes af afgrøderne. Hvor der tilføres mere fosfor, end planterne optager, er der tale om et fosforoverskud.

Hovedparten af fosfor-tabet sker fra kuperede marker i omdrift langs vandløb og fra dræned lavbundsarealer. Også hvor jordens p-tal (mængden af opløst fosfor i jordvandet) er højt, kan der være et stort fosfortab via sprækker til dræn eller grundvand. Humusjords evne til at binde fosfor er mindre end sandjords og især lerjords evne, og der vil derfor være større risiko for fosfortab fra humus- og lerjord.

I Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og tilhørende Bekendtgørelse er der fastsat generelle beskyttelsesniveauer i forhold til fosforoverskud. Beskyttelsesniveauet gælder for husdyrbrugsprojekter med udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor.

Kortværket, der angiver disse Natura 2000 områder, omfatter ikke oplandene til de søtyper, som klassificeres som sårbare recipienter, men hvis beliggenhed ikke kendes endnu.

Kravet til fosforoverskuddet på udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, som afvander til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor, afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på dræned lerjorder og lavbundsarealer, herunder dræned og grøftede sandjorder. Der stilles ikke krav om fosforoverskud, hvis der i den ansøgte situation kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget. Beregninger af fosforoverskud omfatter ikke tilført fosfor i handelsgødning.

Redegørelse

Der tilføres årligt 4.174,67 kg fosfor til bedriftens ejede arealer i ansøgt drift. Ifølge beregningerne svarer det til et fosforoverskud på 7,1 kg P/ha. Ifølge beregningerne i ansøgningssystemet opfylder det kravet til det generelle beskyttelsesniveau, da der i forhold til dette er et minus på 2,5 kg fosfor.

Resterende gødning afsættes til aftalearealer, der i alt modtager 4.844,00 kg fosfor fra bedriften.

Som beskrevet i afsnittet "nitrat til overfladevand" afvander bedriftens arealer til målsatte vandløb. Beskrivelse af vandløb og målopfyldelse findes i afsnittet "Nitrat til overfladevand"

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til Vadehavet via Surbæk og Kopsholt Bæk. Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer afvander dermed til et Natura 2000 område der, i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk, er overbelastet med fosfor. Derfor skal der, i henhold til lovgivningen, ikke stilles krav til fosforoverskuddet på bedriften. Nærmere beskrivelse af Vadehavet findes i afsnit 7.6.

Vilkårene i afsnittet om beskyttet natur (afsnit 7.2) er med til at begrænse udledningen af fosfor til beskyttede vandløb og vandhul.

Vurdering

Det er i den konkrete situation vurderet, at der med overholdelse af det generelle beskyttelsesniveau og vilkår i afsnit 7.2 er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af udvaskning af fosfor.

Vilkår

Der stilles ingen vilkår i forhold til fosfor.

Se evt. vilkår under § 3 afsnit mht. bræmmer langs beskyttede vandløb.

7.6 Natura 2000

Redegørelse

Bedriftens ejede arealer ligger i oplandet til habitatområdet H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen samt H78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde.

Habitatområderne udgør en del af fuglebeskyttelsesområde F60 Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen, samt fuglebeskyttelsesområde F57 Vadehavet, F51 Ribe Holme og Enge med Kongeåens udløb og Ramsarområde 27.

Udledningen af kvælstof m.m. fra husdyrbrugets udbringningsarealer skal i hht. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. nr. 408 af 1. maj 2007), vurderes i forhold til om det vil skade udpegningsgrundlaget for de ovenfor nævnte habitat og fuglebeskyttelsesområder.

Udpegningsgrundlaget for habitatområderne H78 Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde og H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen, fuglebeskyttelsesområderne F60 Vidå, Tøndermarsken og saltvandssøen, F51 Ribe Holme og Enge med Kongeåens udløb og F57 Vadehavet og Ramsarområdet 27 indeholder følgende naturtyper og arter:

Naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydebladsplanter eller vandaks
- 3260 Vandløb med vandplanter.

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget for H90:

- Snæbel
- Flodlampret
- Bæklampret
- Dyndsmerling
- Odder

Naturtyper i H78:

- 1110 / Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1130 / Flodmundinger
- 1140 / Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150 / * Kystlaguner og strandsøer
- 1160 / Større lavvandede bugter og vige
- 1170 / Rev
- 1310 / Vegetation af Kveller og andre enårige plantearter, der koloniserer mudder og sand
- 1320 / Vadegræssamfund
- 1330 / Strandenge
- 2110 / Forstrand og begyndende klitdannelser
- 2120 / Hvide klitter og vandremiler
- 2130 / * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
- 2140 / * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
- 2160 / Kystklitter med havtorn
- 2170 / Klitter med gråris
- 2180 / Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
- 2190 / Fugtige klitlavninger
- 2310 / Indlandsklitter med lyng og visse
- 2330 / Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene

- 3130 / ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
- 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- 3150 / Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3160 / Brunvandede søer og vandhuller
- 3260 / Vandløb med vandplanter
- 4010 / Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
- 4030 / Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 6210 / Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 / * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6410 / Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- 7150 / Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
- 7230 / Riggær
- 9190 / Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
- 91D0 / * Skovbevoksede tørvemoser

Dyrearter der indgår i udpegningsgrundlaget i H78:

- Gråsæl - [*Halichoerus grypus*]
- Odder - [*Lutra lutra*]
- Spættet sæl - [*Phoca vitulina*]
- Marsvin - [*Phocoena phocoena*]
- Stavsild - [*Alosa fallax*]
- Snæbel - [*Coregonus oxyrhynchus*]
- Flodlampret - [*Lampetra fluviatilis*]
- Bæklampret - [*Lampetra planeri*]
- Havlampret - [*Petromyzon marinus*]
- Laks - [*Salmo salar*]

Fuglearter der indgår i udpegningsgrundlaget for F51, F57 og F60:

• Rørdrum	• Hvid stork	• Lysbuget knortegås
• Rørhøg	• Engsnarre	• Sandløber
• Hedehøg	• Pibesvane	• Sandterne
• Mosehornugle	• Sangsvane	• Strandskade
• Spidsand	• Lille kobbersneppe	• Dværgmåge
• Skeand	• Blåhals	• Sortand
• Pibeand	• Brushane	• Stor regnspove
• Grågåås	• Hjejle	• Edderfugl
• Kortnæbbet gås	• Strandhjejle	• Dværgterne
• Bramgåås	• Plettet rørvagtel	• Havterne
• Almindelig ryle	• Klyde	• Splitterne
• Sortterne	• Fjordterne	• Hvidklire
• Islandsk ryle	• Gravand	• Rødben
• Hvidbrystet præstekrave	• Krikand	• Blå kærhøg
	• Mørkbuget knortegås	

Fleere af arterne er sårbare overfor næringsberigelse af deres levesteder. Fx er snæbel og laks i Vidåsystemet og Ribe Å-systemet følsom overfor sandvandring og næringsberigelse af vandløbet, idet det kan medføre en skadelig effekt på dens gydepladser, hvis iltindholdet nedsættes og bunden belægges med et slam/sandlag.

Højt næringsindhold i åvandet, der føres til Rudbøl Sø kan medføre en hurtigere tilgroning af Magisterkog og Rudbøl Sø, sammenlignet med en ren naturtilstand i oplandet, hvilket giver dårligere leveforhold for bl.a. rørdrum (basisanalyse for H90).

Rudbøl sø er A₁ målsat, der er en målsætning med skærpede krav, som anvendes, hvis særlige naturværdier ønskes bevaret. Målsætningen er ikke opfyldt ifølge regionplan 2005-2016.

Ifølge basisanalysen for F57 Vadehavet er den internationale målsætning om, at Vadehavet skal være et "ikke næringsbelastet område" ikke opfyldt pga. de høje kvælstofkoncentrationer. "Opfyldelsen af målsætningen vil som minimum kræve en reduktion af næringsbelastningen med 50% for kvælstof og 80% for fosfor i forhold til niveauet i begyndelsen af 1989-90, som oprindeligt fastlagt i vandmiljø-handlingsplanen. Dette mål er endnu ikke nået for den sønderjyske del af det danske vadehav. Det vil derfor være nødvendigt fortsat at reducere især det diffuse bidrag for at nå de internationale, nationale og regionale mål. Det er desuden vigtigt at reducere den atmosfæriske næringsbelastning gennem en indsats overfor kilderne hertil" (Basisanalyse for vanddistrikt 50, Del 2 (s 37 og 39)).

Ifølge hjemmesiden vandognatur.dk, under beskrivelsen af naturområdet N89 Vadehavet, beskrives de væsentligste trusler mod naturtyperne og arterne i området som værende bl.a. næringsstofbelastningen, intensiv landbrugsdrift, tilgroning og afvanding m.m.

Ifølge Habitatdirektivets artikel 6 og vejledningen til denne, skal Kommunen sikre at planer og projekter hverken i sig selv, eller i forbindelse med andre planer, eller projekter i kumulation (dvs. i forhold til eksisterende belastninger og i forhold til belastninger fra allerede vedtagne planer, som ikke er realiserede) kan have en negativ påvirkning på de arter og naturtyper, som Natura 2000-områderne er udpeget for at bevare, eller er til hindring for at området kan opnå gunstig bevaringsstatus.

Ejendommen og udspretningsarealerne ligger i oplandet til Vadehavet. Ifølge kortmateriale fra Miljøstyrelsen er arealerne beliggende i områder, der har en reduktionskapacitet på 76%-100 % for kvælstof. Endvidere er arealerne ifølge kortmateriale fra Miljøstyrelsen ligeledes beliggende uden for fosforfølsomt Natura 2000 opland.

Beregningsen af N-udvaskningen foregår i ansøgningsystemet i FARM-N og beregningen foretages kun på ejede og forpagtede arealer. Husdyrgødningsaftalearealer indgår aldrig i FARM-N beregningen. Husdyrgødningsaftalerne ligger i Tønder Kommune og Tønder kommune har vurderet, at arealerne er robuste og at der ikke skal stilles yderligere vilkår til disse (bilag 3).

Ud fra beregningerne i FARM-N går N-udvaskningen på bedriftsniveau for de ejede arealer fra en maksimal udledning til vandmiljøet på 3.204 kg N i nudrift til 2.909 kg N i ansøgt drift dvs. en reduceret belastning på i alt 295 kg N fra de 147,84 ha tilhørende Rugbjergvej 32 til vandløbene med udløb til Vadehavet. Dette er beregnet som udvaskning fra rodzonen på udbringningsarealet minus den del der reduceres i jorden (75%).

Der findes på nuværende tidspunkt ikke alment tilgængelige beregningsmodeller der kan beregne den resulterende udledning til Vadehavet.

Udspretningsarealerne fra FARM-N beregningen (147,84 ha) udgør 0,029% af det totale opland til kystafsnittet Vadehavet (517.092 ha). Den maksimale samlede udvaskning af kvælstof (2.909 kg N/år) udgør 0,032% af den samlede udledning til Vadehavet (9.102 tons N/år) og der er tale om en reduktion fra 0,035% til 0,032%.

Som nævnt ovenfor er det samlede opland til Vadehavet på ca. 517.092 ha og der er opgjort en kvælstofudvaskning til Vadehavet på gennemsnitligt 9.102 tons N/år for årene 2001-2005. Dvs. at de 147,84 ha, som er beliggende i Aabenraa Kommune og som be-

handles i denne godkendelse udgør ca. 0,029 % af det samlede opland til Vadehavet og den maksimale udvaskning af kvælstof, 2.909 KgN/år, udgør ca. 0,032 % af den samlede udledning til Vadehavet.

Vurdering

Bedriften vurderes ikke i sig selv at kunne påvirke Vadehavet, men i kumulation med de øvrige landbrug i oplandet kan der være en påvirkning fordi målene i basisanalysen endnu ikke er nået. Rugbjergvej 32 reducerer ifølge ansøgningens beregninger udledningen med 295 kg N og er dermed med til at reducere den samlede/kumulative belastning af Vadehavet.

En stor del af Syd- og Sønderjylland afvander til Vadehavet. Bedriftens ejede udbringningsarealer udgør med sine 147,84 ha en meget lille del af dette store opland. Det vurderes derfor, at en eventuel ændring i udvaskningen på disse arealer vil have en meget lille betydning for vandmiljøet i Vadehavet. Da der i den generelle regulering af alle landbrug løbende stilles større krav til andelen af efterafgrøder og forbedret udbringningsteknik til udbringning af husdyrgødning, vurderes det, at der ikke er basis for at stille yderligere vilkår til Rugbjergvej 32 til beskyttelse af Vadehavet.

Da den samlede kvælstof-udledning fra husdyrbruget til Vadehavet reduceres ifølge FARM-N beregningen, og dermed er med til at mindske den samlede udledning til Vadehavet, og tilmed udgør en meget lille del af den totale udledning, samt da udbringningsarealerne størrelse udgør en meget lille del af det samlede opland til Vadehavet, finder Aabenraa Kommune, at der ikke i den konkrete sag er særlige forhold, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udledningen af kvælstof til Vadehavet.

På grund af reduktionen af den samlede udledning af N til Vadehavet, vurderes at projektet ikke vil have negativ effekt på de arter og naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for de internationale naturbeskyttelsesområder, som Vadehavet omfatter.

Jf. habitatbekendtgørelsen er det med baggrund i ovenstående vurderet, at udvidelsen ikke vil forringe området naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget på baggrund af. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt. Vurderingen er lavet på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

Bedriften vurderes heller ikke at have en væsentlig påvirkning af F60 Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen og F51 Ribe Holme og Enge med Kongeåens udløb. Vurderingen er baseret på, at den eneste måde hvorpå bedriften direkte påvirker F60 Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen og F51 Ribe Holme og Enge med Kongeåens udløb er gennem afvandingen til H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen samt H78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde. Påvirkning af arealerne sker således kun når åerne, der afvander fra harmoniarealerne, går over deres bredder. Denne påvirkning vurderes ikke at have nogen målbar effekt for F60 Vidåen, Tøndermarsken og Saltvandssøen og F51 Ribe Holme og Enge med Kongeåens udløb, da åerne kun få dage om året vil gå over deres bredder.

Når Vand- og Natura 2000 planerne foreligger, og de ekstra nødvendige undersøgelser er gennemført, kan Aabenraa Kommune foretage en vurdering af, om det er nødvendigt at reducere markoverskuddet yderligere for at undgå at projektet er til skade for habitatområdet. Dette kan gøres ved at kommunen tager projektet op til revurdering efter husdyrgodkendelseslovens § 40 og meddeler de nødvendige påbud om reduktion af næringsstofudledningen.

Lovgivningen stiller krav om begrænsning af tilførsel af kvælstof og fosfor til overfladevand, hvis et husdyrbrug, der ønskes etableret, ændret, eller udvidet, har udbringningsarealer, der afvander til særligt sårbare vandområder i Natura 2000-områder. For land-

brug, der afvander til sådanne naturområder, stilles krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for. Kravene stilles kun til arealer, der ligger indenfor områder, der ifølge Skov- og Naturstyrelsens kortværk er omfattet af nitratklasse 1, 2 eller 3 eller i oplande til Natura 2000 områder overbelastet med fosfor.

Ingen af udbringningsarealerne eller aftalearealerne ligger inden for områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3 eller i oplande til Natura 2000 områder udpeget som overbelastet med fosfor. Der er således, i hht. lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat og fosfor til overfladevand, ingen krav om reduceret husdyrtryk på udbringningsarealerne.

7.7 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af de arter, hvor projektområdet ligger indenfor eller i nærheden af artens naturlige udbredelse. Der er søgt efter registreringer indenfor de seneste 10 år i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, *Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007*, og naturdatabaser på www.naturdata.dk. Der er i databaserne ingen registreringer af de pågældende arter i eller omkring projektets udbredelsesområde.

Redegørelse

Spidssnudet frø. Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet. Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhuller gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Arealerne i projektområdet er landbrugsjord i omdrift, og arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen. Vandhullerne i eller grænsende op til udbringningsarealerne skal være omgivet af 2 meter dyrkningsfri bræmmer, målt fra vandhullets øverste kant (kronen). Kommunen vurderer, at dyknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmmer vil yde vandhullerne beskyttelse mod næringsstoffer tilført via overfladeafstrømning og sikre padderne skjul i den tid, yngelen forlader vandhullet.

Derfor vurderes det, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning (oprensning kræver tilladelse fra kommunen) af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten. Bræmmer langs vandløb bruges af padder dels som spredningskorridorer og ledelinier mellem ynglesteder, og dels som rasteområder udenfor yngletiden. Beskyttede vandløb skal derfor være omgivet af 2 meter udyrkede bræmmer for at sikre vandløbet som spredningskorridor og rasteområde for områdets padder og andre dyrearter.

Løgfrø. Løgfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark og er i tilbagegang. Løgfrøen foretrækker lysåbne vandhuller i omgivelser med let jord, hvor den kan grave sig ned om dagen. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggel-

se af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Løvfrø. Løvfrøen er spredt til sjældent forekommende i Danmark. Den findes blandt andet i den østlige del af Sønderjylland mellem Aabenraa og Kolding. Løvfrøen yngler i mange forskellige typer vandhuller og vådområder. Mest optimale er lavvandede tidvise vandhuller og oversvømmelser på afgræssede arealer. Uden for yngletiden opholder løvfrøen sig især i brombærbuske i levende hegn, krat og skovbryn. Projektområdet omfatter ikke umiddelbart løvfrøens udbredelsesområde, men det kan ikke udelukkes, at løvfrøen findes i området, da den ifølge DOFbasen er fundet ved bl.a. Hovslund, Øster Løgum og Rise Hjarup.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Stor Vandsalamander. Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark, dog er den fåtallig i Jylland vest for israndslinien. Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand men kan uden for yngletiden opholde sig i dybere vandhuller og vandhuller med forurenede vand. På land kan den findes nær vandhuller under væltede træer o.l.

På den baggrund vurderes det, at den store vandsalamander kan forekomme i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Udsætning af fisk vil også være skadeligt, da fiskene æder salamanderens æg og yngel.

Det vurderes, med samme begrundelse som for spidssnudet frø, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten.

Markfirben. Markfirbenet er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskrånninger. Som spredningskorridorer benytter markfirben linieformede terrænelementer såsom vejrabatter, skovbryn, jernbanetraceer, levende hegn, stengærder og lign.

Det vurderes at markfirben kan findes i området. Trusler mod arten er næringsberigelse af levesteder, der medfører øget tilgroning og tættere vegetation, der forringer yngle og rastemulighederne for markfirben.

Flagermus. Flagermusene overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er artsafhængige og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter, som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn.

Projektområdet kan tænkes at indgå i nogle arters fourageringsområder, men med baggrund i at arealerne er landbrugsjord i omdrift, og at arealerne er i omdrift i både før- og eftersituationen, hvorfor der ikke sker ændringer i arealanvendelsen, vurderes det, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Odder. Odderen er nu udbredt helt ned til den dansk-tyske grænse i større vandløb og søer. Det må derfor formodes, at den forekommer i vandløbssystemerne i Aabenraa Kommune. Det vurderes, at vandløb og grøfter i projektområdet vil være velegnede som levesteder. Odderen er med sikkerhed observeret i Vidå-systemet.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som grøn frø, lille vandsalamander og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under paddeerne ovenfor.

Vurdering

Aabenraa Kommune har ikke registreret planter og dyr, omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udspretningsarealer, men vurderer, at nogle arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området.

Aabenraa Kommune vurderer, under forudsætning af, at vilkårene i afsnit 7.2 overholdes, at driften af arealerne ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padde eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter. På baggrund heraf er det vurderet, at der er med vilkårene i afsnit 7.2 er truffet de nødvendige foranstaltninger til sikring af ovennævnte arter.

Vilkår

Vilkårene er beskrevet i afsnit 7.2.

8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Redegørelse

Et af hovedformålene med lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, er at fremme anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT = Best Available Techniques), herunder renere teknologi.

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i IPPC-direktivet⁴, hvoraf fremgår følgende:

I direktivets artikel 2, nr. 11, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som: "det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Der forstås ved:

"teknik": både den anvendte teknologi og den måde, hvorpå anlæg konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og lukkes ned.

"tilgængelig": udviklet i en målestok, der medfører, at den pågældende teknik kan anvendes i den relevante industrisektor på økonomisk og teknisk mulige vilkår, idet der tages hensyn til omkostninger og fordele, uanset om teknikken anvendes eller produceres i den pågældende medlemsstat eller ej, når blot driftslederen kan disponere over teknikken på rimelige vilkår.

"bedste": mest effektive teknik til opnåelse af et højt generelt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en udvidelse eller ændring⁵.

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må ansues i forhold til virksomhedens størrelse, og om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT er generaliseret i den forstand, at vurderingen foretages i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt i den pågældende industrisektor, jf. direktivets artikel 2, nr. 11.

BAT skal i alle tilfælde anvendes med henblik på at nedbringe den samlede, miljømæssige belastning af omgivelserne. Husdyrbrug skal derfor anvende teknik, der kan anses som BAT, også i tilfælde, hvor mindre omkostningskrævende foranstaltninger ville være tilstrækkelige til at opfylde det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3. Kravet om BAT kan således betyde, at næringsstofftab eller anden forurening bringes ned under det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrbrugbekendtgørelsen⁶. Det bemærkes endvidere, at kravet om BAT er uafhængigt af, om produktionen vil påvirke særligt sårbare områder væsentligt eller ej. Hvis anvendelse af en BAT-teknik – f.eks. en gulvtype – bringer husdyrbrugets forurening under beskyttelsesniveauet i husdyrbrugbekendtgørelsens bilag 3 medfører dette ikke, at BAT-teknologier i andre henseender f.eks. foderteknologier alene af denne grund kan fravælges.

⁴ Rådets direktiv (96/61/EF) af 24. september 1996 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening, kodificeret ved direktiv 2008/1/EF

⁵ Forslag til lov om miljøgodkendelse (L55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 36.

⁶ Forslag til lov om miljøgodkendelse (L 55, Folketingsåret 2006-2007), særtryk, side 37.

Vilkår om BAT indebærer ikke, at der stilles krav om anvendelse af bestemte teknologier. Men princippet om BAT pålægger myndighederne i vilkårsfastsættelsen at lægge vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelsen af BAT.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af BAT, jf. husdyrbrugbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i en redegørelse med dokumentation for, i hvilket omfang det valgte projekt bygger på anvendelse af den mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik vedrørende bl.a. råvarer, energi, vand og andre hjælpestoffer, produktionsanlæg, processer og affaldsfrembringelse. Redegørelsen skal indeholde et resumé af de væsentligste af de eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. Ansøgningen skal også indeholde oplysninger om anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission og udvaskning af nitrat, samt oplysninger om, hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes. Ansøger er således ansvarlig for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT.

Af Miljøstyrelsens svar nr. 56 på Frequently Asked Questions (FAQ) fremgår, at BAT-redegørelse i sager efter husdyrbruglovens § 12 som minimum skal indeholde følgende:

Oplysninger BAT-redegørelse for § 12

- Management
  1. Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier.
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
  2. Foder
  3. Staldindretning
  4. Forbrug af vand og energi
  5. Opbevaring/behandling af husdyrgødning
  6. Udbringning af husdyrgødning

Redegørelsen skal indeholde en systematisk gennemgang af, om de teknologier, der er valgt inden for de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT. Gennemgangen skal omfatte både de eksisterende og nye dele af anlægget. Redegørelsen skal endvidere indeholde et resumé af de væsentligste eventuelle alternativer, som ansøger har undersøgt. I den forbindelse skal det begrundes, hvorfor der eventuelt er fravalgt løsninger, der er miljømæssigt bedre. Såfremt der i en eksisterende stald ikke anvendes bedst tilgængelige staldteknologier, skal der redegøres for, hvornår stalden vil blive renoveret, således at den kommer til at leve op til niveauet for bedste tilgængelige staldsystem.

Når det gælder svine- og fjerkræbrug skal redegørelsen på alle de nævnte 6 områder relateres til de teknologier, der er beskrevet i EU-kommissionens reference dokument om BAT vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion fra juli 2003⁷. F.eks. under foder-teknologier angiver BREF-dokumentet, at fasefodring og fytasetilsætning betegnes som bedste tilgængelige teknik. Såfremt der ikke anvendes disse fodringsteknikker skal det begrundes.

BAT inden for kvægbrug er ikke nærmere defineret, da der ikke er udarbejdet et BREF-dokument, der svarer til BREF-dokumentet vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion af den grund, at kvæg ikke er listet i IPPC-direktivets artikel 6.6. Det fremgår af husdyrbruglovens § 19 og § 23, at Aabenraa Kommune ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 12 skal sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik og varetage hensyn til anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Da der i husdyrbrugloven således ikke skelnes mellem dyrearter, skal der redegøres for anvendelse af BAT på alle husdyrbrug uanset dyreart.

---

⁷ BREF-dokument, Referencedokument for bedste tilgængelige teknikker vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, 2003

For så vidt angår husdyrbrug omfattet af husdyrbruglovens § 12 skal ansøgeren orientere sig og over for Aabenraa Kommune redegøre for de mulige valg og/eller fravalg af BAT, der er beskrevet i Skov- og Naturstyrelsens og Miljøstyrelsens vejledninger, Miljøstyrelsens BAT-blade, Skov- og Naturstyrelsens BAT-byggeblade samt BREF-dokumentet for svine- og fjerkræavl.

Aabenraa Kommune har taget stilling til ansøgerens BAT- redegørelse, og Aabenraa Kommune har vurderet, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i relation til husdyrbrugloven.

Der er redegjort for anvendelse af bedste tilgængelige teknik under de relevante afsnit i miljøgodkendelsen. I de samme afsnit findes ligeledes vurderingerne og eventuelle vilkår.

I nedenstående tabel vises en samlet oversigt over hvilke områder BAT-redegørelsen har omfattet, i hvilke afsnit redegørelse, vurdering og vilkår kan findes, og hvilke vilkår der er blevet stillet.

BAT områder	Hovedafsnit med redegørelse, vurdering og vilkår	Stillede vilkår
Management	Afsnit 8 og nedenstående afsnit	1-12,17,26,28-30,33-39,57,61-67,70,74-79, generelle regler
Foder	Afsnit 4.3	18
Staldindretning	Afsnit 4.1	13,14, generelle regler
Forbrug af vand og energi	Afsnit 4.4	15,16, 19-25
Opbevaring/behandling af husdyrgødning	Afsnit 5.2	45-51, generelle regler
Udbringning af husdyrgødning	Afsnit 5.3	53,54,59,68, generelle regler
Affald	Afsnit 4.7	31-32, gældende regulativer og regler
Reduktion af ammoniak-emission	Afsnit 6.2	27,44,52,55,56,58,60, generelle regler
Reduktion af udvaskning af nitrat	Afsnit 7.3 og 7.4	69,71-73, generelle regler
Fosforoverskud og udledning af fosfor	Afsnit 7.5	69, generelle regler
Nødfremgangsmåde, ikke planlagte hændelser	Afsnit 4.9	40-43, generelle regler

Management

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Beredskabsplanen holdes løbende ajour.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligehold. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlægget efter behov.

Der er ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes på relevante kurser i arbejdstiden, når der er behov, alt efter hvilke typer arbejdsopgaver, de skal håndtere.

Der køres ikke gylle ud på søn- og helligdage.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at der i ansøgningen systematisk er sket en gennemgang af, om de teknologier, der er valgt indenfor de enkelte områder, lever op til niveauet for BAT, og at bedriften anvender den bedste tilgængelige teknik.

9 0-alternativet og andre alternativer

Redegørelse

0-alternativet

Hvis produktionen ikke kan ændres og udvides forsættes med den nuværende kyllinge-produktion.

Andre alternativer

Som alternativ til det ansøgte har der været overvejet at indsætte grisene ved 7 kg i stedet for 30 kg. Ligeledes har det været overvejet at placere gyllebeholderne vest for ejendommen ud mod naboskel for at lette transporten af husdyrgødning til de omkringliggende arealer. Denne placering blev dog fravalgt at hensyn til nabobeboelsen.

Der stilles ingen vilkår.

10 Husdyrbrugets ophør

Redegørelse

Hvad angår ophør af driften af husdyrbruget vil der blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel. Såfremt der på ophørstidspunktet måtte være gyllebeholdere, der er opført uden tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal, vil gyllebeholderen blive fjernet, når den ikke længere er i drift.

Desuden vil ejendommens driftsbygninger blive vedligeholdt eller fjernet, således at ejendommen ikke forfalder.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for skadedyr. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Vilkår

74. Ved hel eller delvis ophør af virksomheden skal Aabenraa Kommune kontaktes med henblik på vejledning og evt. krav om en miljømæssig forsvarlig afvikling af virksomheden

11 Egenkontrol og dokumentation

Redegørelse

Der føres p.t. ingen skriftlig opgørelse over egenkontrol.

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Derudover udarbejdes sprøjtejournal.

Der føres p.t. ingen journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet. En autoriseret elinstallatør gennemfører desuden hvert år et tilsyn af ejendommens elinstallationer. Der er alarm på foderanlæg og ventilationsanlæg.

Pumpning af gylle fra forbeholder til gyllebeholder overvåges. Gyllebeholderne vil blive tilmeldt 10-års beholderkontrolordning.

Der er aftale med besætningsdyrlægen om månedlige besøg, og der udarbejdes foderplaner, som sikrer, at foderblandingerne altid er optimerede til de valgte dyregrupper.

Vurdering

Aabenraa Kommune vurderer, at det er nødvendigt at udforme en driftjournal til egenkontrol af vandforbrug, elforbrug, visuelt eftersyn af gyllebeholderne og eventuelle driftsforstyrrelser og uheld. Driftsjournalen skal på forlangende kunne fremvises ved tilsyn.

Vilkår

75. Gødningsregnskaber, ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen, foderanalyser, fakturaer for indkøbt foder, effektivitetskontroller, slagteriafregninger, andre kvitteringer for afsatte og købte dyr, afsnit fra drifts- og skatteregnskaber vedrørende omsætning af foder og dyr samt status dyr og foder skal opbevares i mindst 5 år og forevises Aabenraa Kommune på forlangende. Denne dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktioner.
76. Gyllebeholderne skal tømmes mindst én gang om året, hvor de skal gennemgå et visuelt eftersyn og vedligeholdes. Tidspunktet for gennemgangen registreres i logbogen.
77. Driftsforstyrrelser og uheld, der vurderes at kunne påvirke natur og miljø, skal registreres med dato og beskrivelse i logjournalen.
78. Dokumentation for drift af gyllekølingsanlæg mht. driftstimer skal forevises Aabenraa Kommune på forlangende.
79. Dokumentation i form af kvitteringer, aftaler om/registreringer af overførsel af husdyrgødning skal forevises Aabenraa Kommune på forlangende.

12 Klagevejledning

Miljøgodkendelse er meddelt i medfør af Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse af husdyrbrug med senere ændringer og kan i medfør af lovens § 76 påklages til Miljøklagenævnet.

En klage skal være skriftlig og skal sendes til Aabenraa Kommune, Miljø & Natur, Plantagevej 4, 6330 Padborg eller til landbrug@aabenraa.dk. Aabenraa Kommune sender umiddelbart efter klagefristens udløb klagen til Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt lørdag den 19. december 2009 i Aabenraa Ugeavis. En evt. klage skal være modtaget i Aabenraa Kommune senest mandag den 18. januar 2010 inden for normal kontortids ophør kl. 15:00, der er dagen for klagefristens udløb.

En klage over denne § 12, stk. 2 miljøgodkendelse har ikke opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- afgørelsens adressat
- Miljøministeren
- Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Parter og klageberettigede har ifølge forvaltningslovens § 9 har ret til aktindsigt. Eventuel aftale herom kan træffes med Miljø & Natur.

Miljøgodkendelsen er blevet sendt enten pr. brev eller pr. e-mail til nedenstående naboer og andre berørte, hvis beboelse er beliggende inden for det beregnede konsekvensområde, jf. bilag 2, samt øvrige klageberettigede:

- Ansøger Radik Ebbesen I/S, Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro*
- Nabo, Hanne Thyra Conradsen, Rugbjergvej 35, 6230 Rødekro*
- Nabo, Ejer Rugbjergvej 22 og 23, Andreas Paulsen Iversen, Rugbjergvej 22, 6230 Rødekro*
- Nabo, Lejer Rugbjergvej 23, Maj-Britt Knudsen, Rugbjergvej 23, 6230 Rødekro*
- Nabo, Rikke Ethelberg Gudnason, Rugbjergvej 20, 6230 Rødekro*
- Nabo, Bjarne Bomberg, Rugbjergvej 27, 6230 Rødekro*
- Nabo, Ejer Rugbjergvej 10, Brian Schrøder-Jørgensen, Rugbjergvej 25, 6230 Rødekro*
- Nabo, Lejer Rugbjergvej 10, Jytte Schøder Jørgensen, Rugbjergvej 10, 6230 Rødekro*
- Nabo, Lillian Wagner Pedersen, Rugbjergvej 28, 6230 Rødekro*
- Nabo, Alfred Jensen, Rugbjergvej 19, 6230 Rødekro*
- Nabo, Lisa Anette Schøwing, Rugbjergvej 37, 6230 Rødekro*
- Nabo, Ejer Rugbjergvej 21, Ingemarie Staunsbjerg Søndergaard, Blåbærlunden 8, 2670 Greve*

- Nabo, Lars Schøwing, Rugbjergvej 29, 6230 Rødekro*
- Nabo, Cathrine Margrethe Haugård, Rugbjergvej 31, 6230 Rødekro*
- Nabo, Holger Knud Christensen, Strandelhjørnvej 4, 6230 Rødekro*
- Nabo, Jens Aage Thuesen Nielsen, Rugbjergvej 24, 6230 Rødekro*
- Nabo, Ejer Rugbjergvej 30-32, Jørn Ebbesen, Strandelhjørnvej 4, 6500 Vojens*
- Modtager af husdyrgødning Holger Erichsen, Gammelskovvej 14, 6534 Agerskov*
- Miljørådgiver Birgitte Madsen, Sønderjysk Landboforening, bm@slf.dk*
- Miljøministeriet, Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, post@rib.mim.dk*
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe*
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk*
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité: aabenraa@dn.dk*
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk*
- DOF-Sønderjylland, aabenraa@dof.dk*
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, info@ecocouncil.dk*
- Danmarks Fiskeriforening mail@dkfisk.dk*
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark nb@ferskvandsfiskeriforening.dk*
- Danmarks Sportsfiskerforbund post@sportsfiskerforbundet.dk*

* har fået ansøgningsmateriale og udkast til kommentering.

13 Bilag

1. Ansøgningsskema og bilag
  - 1.1. Ansøgningsskema, § 12, stk. 2 godkendelse, skemanr. 5676, version 3, genereret den 1. oktober 2009 og udskrevet fra www.husdyrgodkendelse.dk.
  - 1.2. Bygningsbeskrivelse
  - 1.3. Bygninger – situationsplan (opbevaringsanlæg, siloer)
  - 1.4. Bygninger – Afstandskrav
  - 1.5. Intern transport (ind- og udlevering af dyr, foder, gylle) og trykledninger
  - 1.6. Tagvand og belysning
  - 1.7. Teknik og affaldshåndtering
  - 1.8. Beredskabsplan
  - 1.9. Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet
  - 1.10. Udbringningsarealer og transportruter
  - 1.11. Fuldmagt
  - 1.12. Staldskitse
2. Kort med konsekvensområde
3. Tønder kommunes udtalelse til gylleaftale i Tønder kommune
4. "Standardsædskifter og referencesædskifter", sædskiftetabel
5. Kommentarer af 3. december 2009 til udkast til miljøgodkendelse af svineproduktionen på Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro fra Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Sønderjylland

husdyrgodkendelse.dk

Ansøgningskema

Type	§12 Godkendelse
Ansøgningsnummer	5676
Version	3
Dato	30-09-2009

Navn	Radik Ebbesen I/S
Adresse	Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro
Telefon	23203326
Mobil	23203326
E-Mail	bm@slf.dk

	Total DE Kvæg	Total DE Fjerkræ og andre dyr	Total DE Svin
Nudrift	0 DE	281,00 DE	0,00 DE
Ansøgt	0 DE	0,00 DE	446,88 DE

Kort beskrivelse

BM Radik Ebbesen I/S, Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro. Ændring af dyrehold fra 281 DE slagtekyllinger til 447 DE slagtesvin i eksisterende bygninger. Der opføres 2 nye gyllebeholdere samt et udleveringsrum, og der etableres en ny vej og indkørsel.

Beregningsgrundlag

01-2008-A

1. Oplysninger om ansøger- og ejerforhold	4
1.1. Ansøger	4
1.2. Konsulent	4
1.3. Kontaktperson på bedriften	4
1.4. Bedriftoplysninger	4
1.5. Yderligere oplysninger	4
2. Oprettede Anlæg	7
3. Beregninger på anlæg	29
3.1. Ammoniak	29
3.1.1. Generel Ammoniakreduktion	29
3.1.2. Individuel Ammoniakreduktion	29
3.2. Lugtgeneberegning	29
3.2.1. Resultat af lugtberegning	29
4. Oplysninger om arealer	30
4.1. Arealer	30
4.1.1. Kortbilleder	30
4.1.2. Grundlæggende arealinformationer	45
4.1.3. Udbringningsarealer	45
4.1.4. Aftalearealer	46
4.2. Gødningsregnskab (Nudrift)	47
4.2.1. Produceret Gødningsmængde	47
4.2.2. Tilført Gødningsmængde	47
4.2.3. Afsat Gødningsmængde	47
4.2.4. Total Gødningsmængde	47
4.2.5. Total sum af gødningsmængder	47
4.2.6. Harmonital	47
4.3. Gødningsregnskab (Ansøgt)	47
4.3.1. Produceret Gødningsmængde	47
4.3.2. Tilført Gødningsmængde	47
4.3.3. Afsat Gødningsmængde	47
4.3.4. Total Gødningsmængde	47
4.3.5. Total sum af gødningsmængder	47
4.3.6. Harmonital	48
4.4. Udbringningsteknologi	48
5. Beregninger på arealer	49
5.1. Fosforberegning	49

5.2. Nitratberegning (Overfladevand)	49
5.2.1. Beregning af det maksimale dyretryk og det reelle dyretryk for ansøgt drift	49
5.2.2. Beregning af udvasking af N via Farm-N	49
5.3. Nitratberegning (Grundvand)	49
5.3.1. Ansøgt	49
5.3.2. Merbelastning (Ansøgt - Nudrift)	50

1. Oplysninger om ansøger- og ejerforhold

1.1. Ansøger

Navn	Radik Ebbesen I/S
Adresse	Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro
Telefon	23203326
Mobil	23203326
E-Mail	bm@slf.dk

1.2. Konsulent

Navn	Sønderjysk Landboforening, Birgitte Madsen
Adresse	Billundvej 3, 6500 Vojens
Telefon	73202600
Mobil	
E-Mail	bm@slf.dk

1.3. Kontaktperson på bedriften

Navn	Troels Møller Radik
Adresse	Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro
Telefon	23203326
Mobil	23203326
E-Mail	bm@slf.dk

1.4. Bedriftoplysninger

Navn	Nygaard
Adresse	Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro
CVR	31216524

1.5. Yderligere oplysninger

Kort beskrivelse

BM Radik Ebbesen I/S, Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro. Ændring af dyrehold fra 281 DE slagtekyllinger til 447 DE slagtesvin i eksisterende bygninger. Der opføres 2 nye gyllebeholdere samt et udleveringsrum, og der etableres en ny vej og indkørsel.

Ikke teknisk resumé af de miljømæssige konsekvenser

Dyr og dyreenheder

Det eksisterende dyrehold består af 562000 slagtekyllinger pr år, svarende til 281 DE. Dyreholdet ønskes ændret til produktion af 16440 slagtesvin (30-105 kg), svarende til 446,9 DE.

Anlægget

Staldbygningerne består af to parallelle huse. Husene bevares fremover, men inventaret ændres, så det

passer til den ønskede produktion. Det østlige hus forlænges med 8 m – her indrettes udleveringsrum. Der etableres gyllekøling, og varmen bruges til opvarmning af stalde og stuehus.

Eksisterende fodersiloer samt olietank placeret mellem de to stalde fjernes, så der fremover kan køres mellem bygningerne. Den store fodersilo flyttes til læhegn vest for foderladen.

Der er pt to fortanke på hver 20 m³. Den ene sløjfes, mens den anden udvides til 25 m³.

Der opføres to nye gyllebeholdere på hver 4000 m³. De placeres øst for ejendommen. Der etableres en ny vej samt en indkørsel til de nye beholdere.

Håndtering af husdyrgødning

Der pumpes gylle til gyllebeholderne ca. hver 14.dag.
Når der pumpes gylle fra beholder til gyllevogn anvendes traktormonteret pumpe.
Maskinstation står for transport af gylle, mens ansøger selv står for udspreddning.
2/3 af gyllen nedfældes, mens 1/3 udlægges med slæbeslanger.

Arealer

Ejet areal: 147,8 ha der alt sammen kan bruges til udspreddning.
Gylleaftaler (Holger Erichsen, Gammelskovvej 14, 6534 Agerskov): 173,7 ha. Her afsættes 240 DE (1,4 DE/ha).

Arealudpegninger og resultater

Nitrat – overfladevand
DEmax: 1,4 DE/ha
DEreel: 1,4 DE/ha

KgN/ha DEmax: 82 kgN/ha
KgN/ha DEreel: 82 kgN/ha

Nitrat – grundvand
Alle de ejede arealer er beliggende inden for nitratfølsomt indvindingsområde, men ifølge beregningerne i FarmN er der ikke problemer med at undgå merbelastning med nitrat.

Ammoniak (hvordan overholdes krav)

For at overholde kravet om reduceret ammoniakfordampning fra anlægget, foretages følgende tiltag:
Fast overdækning på de to nye gyllebeholdere
Gyllekøling i begge stalde

0-alternativ

Hvis der ikke umiddelbart kan gives tilladelse til den ansøgte produktion, ønskes en dialog med kommunen for at klarlægge, hvilke yderligere tiltag eller ændringer der kræves.

Foranstaltninger ved ophør af driften

Hvad angår ophør af driften af husdyrbruget vil der blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at

undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel. Såfremt der på ophørstidspunktet måtte være gyllebeholdere, der er opført uden tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal, vil gyllebeholderen blive fjernet, når den ikke længere er i drift.

Datoer

Starttidspunkt for byggeriet	01-04-2010
Sluttidspunkt for byggeriet	01-10-2010
Starttidspunkt for driften	01-10-2010

Beskrivelse af datoerne

Byggeri af gyllebeholdere samt ændring af staldindretning opstartes så snart der gives tilladelse. Byggeriet forventes at vare 6 mdr. og det tages i brug umiddelbart herefter.

Oplysninger om biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter.

2. Oprettede Anlæg

1. Anlæg - Husdyrbrugets samlede anlæg

Lokalisering og landskab

For situationsplan se bilag.

Generelle afstandskrav

Ikke-almene vandforsyningsanlæg (25 m):

Der er en boring på ejendommen. Afstanden er under 25 meter. Boringen ligger syd for foderlade. Så vidt vides er der ingen boringer i nærheden af de nye gyllebeholdere.

Almene vandforsyningsanlæg (50 m):

Nærmeste ligger mod øst i Rugbjerg. Afstanden er ca. 900 m fra ejendommen.

Vandløb (herunder dræn) og søer (15 m):

Nærmeste sø ligger ca. 300 m vest for ejendommen.

Nærmeste vandløb ligger ca. 500 m nordvest for ejendommen.

Så vidt vides findes der ikke dræn inden for 15 m fra ejendommen eller beholderne.

Offentlig vej og privat fællesvej (15 m):

Der er ca. 80 m fra stald til offentlig vej syd for ejendommen.

Levnedsvirksomhed (25 m):

Der forefindes ingen levnedsvirksomhed inden for 25 meters afstand fra ejendommen eller beholderne.

Beboelse på samme ejendom (15 m):

Afstanden vurderes til ca. 50 meter fra stald og ca. 100 m fra beholderne.

Naboskel (30 m):

Afstanden vurderes til ca. 150 meter. Der er tale om et skel ind mod mark mod øst.

Fra de nye beholdere er afstanden til naboskel ca. 50 m.

Nabobeboelse (50 m):

Nærmeste nabo, Rugbjergvej 30, ligger ca. 90 m fra stald, men denne ejendom ejes af ansøger.

Nærmeste nabo herefter er Rugbjergvej 37, der ligger ca. 280 m mod sydvest i forhold til ejendommen.

Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde:

Eksisterende byzone: Der er ca. 2.400 m til eksisterende byzone i Øster Hovslund Stationsby.

Planlagte arealer til byformål: Der er ingen inden for 2.000 m.

Eksisterende Sommerhusområder: Ingen inden for en afstand af 2.000 m.

Nye Sommerhusområder: Ingen inden for en afstand af 2.000 m.

Områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv:

Lokalplan – vedtaget: Der er ingen inden for 2000 m.

Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende:

Fritidsområder: Ingen inden for en afstand af 2.000 m.

Cykelruter: Ingen inden for en afstand af 2.000 m.

Turistområde: Ingen inden for en afstand af 2.000 m.

Vandreområder: Ingen inden for en afstand af 2.000 m.

Landskabelige hensyn

- Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser m.v. (Tema Regionplandata 2005: Natur, landskab og kulturhistorie)
Der findes ingen områder med særlige naturinteresser inden for 2000 m.
- Områder med landskabelig værdi/ Værdifulde landskaber (Tema Regionplandata 2005: Natur, landskab og kulturhistorie)
Der findes områder med værdifulde landskaber ca. 380 m nordøst for ejendommen.
- Uforstyrrede landskaber (Tema Regionplandata 2005: Natur, landskab og kulturhistorie)
Der findes ikke områder med uforstyrrede landskaber inden for 2000 m fra ejendommen.
- Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer (Tema Regionplandata 2005: Natur, landskab og kulturhistorie)
Der findes værdifulde kulturmiljøer ca. 1290 m. nordøst for ejendommen.
- Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering (Tema Landbrug):
Der findes områder med lavbundsarealer ca. 300 m nordvest for ejendommen (okkerklasse I).
- Fortidsmindelinje / Kulturhistoriske arealer (Tema Regionplandata 2005: Natur, landskab og kulturhistorie)
Der findes kulturhistoriske arealer 1320 m mod nordøst.
- Områder med særlig geologisk værdi / Skovplantning uønsket pga geologi (Tema Regionplandata 2005: Landbrug, skovrejsning og råstoffer)
Der ligger et område 390 m nordøst for ejendommen, hvor skovplantning er uønsket af hensyn til geologi.
- Skovrejsningsområder (Tema Regionplandata 2005: Landbrug, skovrejsning og råstoffer)
Ejendommen og beholderne ligger i et skovrejsningsområde
- Rekreative interesseområder / Arealudlæg til ferie-fritidsformål (Tema Regionplandata 2005: Byudvikling og tekniske anlæg)
Der er ingen inden for 2.000 m.
- Kirkeomgivelser (Tema Regionplandata 2005: Byudvikling og tekniske anlæg)
Nærmeste kirkelandskab ligger ca. 3600 m øst for ejendommen.
- Kystnærhedszonen (Tema Planlægning)
Der er ingen inden for 2.000 m.
- Fredede områder (Tema Fredninger)
Nærmeste fredede områder er ca. 1060 m øst for ejendommen.
- Beskyttede naturarealer (§ 3) (Tema Naturbeskyttelse)
Nærmeste beskyttede naturarealer (sø) ligger ca. 300 m vest for ejendommen.
- Strandbeskyttelseslinje (Tema Bygge- og beskyttelseslinjer)
Der er ingen strandbeskyttelseslinie indenfor 2000 meter af ejendommen.
- Klitfredningslinje (Tema Bygge- og beskyttelseslinjer)
Der er ingen klitfredningslinie indenfor 2000 meter af ejendommen.

- Skovbyggelinje (Tema Bygge- og beskyttelseslinjer)
Ejendommen ligger 1000 m nordvest for skovbyggelinie.
- Sø- og åbeskyttelseslinje (Tema Bygge- og beskyttelseslinjer)
Nærmeste sø- og åbeskyttelseslinie ligger ca. 2800 m nordvest for ejendommen.
- Kirkebyggelinje (Tema Bygge- og beskyttelseslinjer)
Der er ca. 4200 meter til nærmeste kirkebyggelinie i Øster Løgum.
- Beskyttede sten- og jorddiger (Tema Bygge- og beskyttelseslinjer)
Der er ca. 150 m til nærmeste beskyttede dige sydvest for ejendommen.

Energi

Forbrug af gas:

Før: 0 kg

Efter (anslået): 0 kg

Forbrug af dieselolie:

Før: ca. 80.000 L til opvarmning

Efter (anslået): 0 L – opvarmning fremover via gyllekøling

Forbrug af el:

Før: 450.000 kwh

Efter (anslået): 550.000 kwh

Energibesparende foranstaltninger

Undertryksventilation med stepfunktion

Trinløs styring af ventilatorer

Dagslysstyring i staldene

Automatisk fodringsanlæg

Opvarmning af stalde via gyllekøling

Vand

Forbrug af drikkevand:

Før (anslået): 2775 m³

Efter (anslået): 9000 m³

Forbrug af vaskevand til maskiner:

Før: 0 m³

Efter: 0 m³ Eventuel vask af maskiner vil foregå på anden ejendom.

Forbrug af vaskevand til stald:

Før: ca. 320 m³

Efter (anslået): 390 m³

Vandbesparende foranstaltninger

Der anvendes vandkopper i stedet for vandventiler

Optimeret styring af overbrusningsanlæg

Iblødsætning af stalde forud for vask

Vandforbrug registreres

Døde dyr

Døde dyr er placeret hævet fra jorden og overdækket.

De ligger ca. 15 m fra offentlig vej (se bilag).

Afhentning sker efter behov og med dags varsel.

Der er container og mulighed for nedkøling.

Døde dyr afhentes af DAKA.

Afhentning forventes at ske 2 gange pr uge om sommeren og 1 gang om ugen om vinteren.

Fast affald

Erhvervsaffald afhentes af Melgaard.

Der sker afhentning hver 14. dag.

Containeren er ca. 160 L

Fast affald vil typisk inkludere elementer som tom emballage fra vaskemidler, skyllemidler, foderminerale, gummihandsker, plasthandsker, vat, papir, pap og plast fra emballage, lysstofrør, elpærer, medicinrester, emballage fra medicin og andre medikamenter (ormekur, fluestrips osv.). Affaldet vil typisk kunne opdeles i nedenstående:

19.00 Forbrændingseget

23.00 Ikke forbrændings egnet

50.00 Papir og pap

51.00 Glas

52.00 Plast (EA-kode 02 01 04) (afdækningsplast og indpakningsplast)

52.06 PVC

56.20 Jern og metal

Det er dog ikke muligt at opgøre mængderne, da det over den 8-årige godkendelsesperiode vil afhænge af mange variable lige fra klima, udbytter i marken, sygdom i besætning, modernisering af produktionen eller leverandørskift af produkter anvendt i produktionen.

Affald opbevares og bortskaffes efter kommunens regulativer.

Der foretages ikke afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald, der er tilladt i medfør af kommunernes affaldsregulativ (haveaffald og skovaffald).

Olie- og kemikalieaffald

Der opbevares ikke olie- eller kemikalieaffald på ejendommen. Dette opbevares på anden ejendom (Strandelhjørnvej 4).

Veterinært affald (05.13 affald af lægemidler):

Før: 0 kg.

Efter (anslået): Ca. 50 kg. Affaldet afleveres til kommunal miljøstation.

Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald m.v. opbevares utilgængeligt for uvedkommende.

Management

Ejer står for daglig drift.

Medarbejdere uddannes løbende

Medarbejde vil blive orienteret om vilkårene i miljøgodkendelsen

I årsrapporten registreres forbrug af handelsgødning, energi, indkøbt foder mv.

Der udarbejdes gødningsplan og -regnskab

Der køres ikke gylle ud på søn- og helligdage

Egenkontrol

Dyrlægesundhedsrådgivning månedligt
 Gyllepumpning overvåges
 Gylletank kontrolleres for flydelag og der føres logbog
 Autoriseret el-installatør laver årligt gennemsyn af ejendommens el-installationer.
 Der forefindes alarm på ventilation og foderanlæg
 Gylletanke kontrolleres i 10 års-kontrollen af autoriseret kontrollør
 Der udarbejdes foderplaner så blandingerne altid er optimerede
 Der udarbejdes sprøjtejournal

Opsummering

	Total DE Kvæg	Total DE Fjerkræ og andre dyr	Total DE Svin
Nudrift	0 DE	281,00 DE	0,00 DE
Ansøgt	0 DE	0,00 DE	446,88 DE

1.1. Ejendom - Nygård

Generelt

Ejendomsnummer	5800009452
CVR/P	1014205604
Antal andre husdyrbrug >75 DE indenfor 300 meter	0

Matrikler

Ejerlav	Matrikelnummer
Rugbjerg, Ø. Løgum	153
Rugbjerg, Ø. Løgum	97
Rugbjerg, Ø. Løgum	8
Rugbjerg, Ø. Løgum	3
Rugbjerg, Ø. Løgum	211
Rugbjerg, Ø. Løgum	212
Rugbjerg, Ø. Løgum	210

CHR numre

17719

Spildevand

Spildevandsmængde

Mængden og arten af rengøringsvand, vand fra vaskepladser og sanitært spildevand fra driftsbygninger, med oplysninger om bortskaffelse og eventuelle rensningsforanstaltninger:

Der anslås i førsituationen et forbrug på 320 m3 rengøringsvand til stald.
 Alt vandet ledes til gyllebeholder.

Der anslås i eftersituationen et forbrug på 390 m3 rengøringsvand til stald.

Alt vandet ledes til gyllebeholder.

Der er toilet i bygning 2. Den anslåede mængde spildevand herfra 12 L pr dag.

Spildevand tilledt gyllebeholder

Anslået mængde vaskevand: ca. 390 m³.

Type og mængde, der kræver myndighedernes tilladelse til afledning, herunder afledning af vand der indeholder fx bekæmpelsesmidler, medicin m.v.:

Ingen

Spildevand afledning

Der forekommer spildevand i form af tagvand. Dette ledes bort vest for bygning.

Der er toilet i bygning 2. Den anslåede mængde spildevand herfra 12 L pr dag.

Vandet ledes til septiktank og videre til sivdræn sammen med spildevand fra stuehuset.

Transport

Beskrivelse af transport

Der er to tilkørsler fra Rugbjergvej. Disse tilkørsler er syd for bygningerne. Den ene bruges til privat, den anden til erhverv.

Størrelse på møgspreder der anvendes i nudrift er 20 m³

Størrelse på gyllevogn der anvendes fremover vil ssv. være 20 m³.

Foder:

Før: ca. 156 på årsbasis

Efter (anslået): ca. 70 på årsbasis. Ansøger er hjemmeblander. Transport af foder vil være sæsonbetonet og koncentreret omkring høst.

Brændstof (fyringsolie):

Før: ca. 36 om året

Efter (anslået): 0 om året.

Indlevering af dyr:

Før: ca. 8 transporter

Efter (anslået): ca. 106 transporter

Udlevering af dyr til slagtning:

Før: ca. 80 transporter

Efter (anslået): ca. 53 transporter

Udlevering af dyr til levebrug:

Før: ca. 0 transporter

Efter (anslået): ca. 17 transporter

Døde dyr:

Før: ca. 53 om året

Efter (anslået): ca. 83 om året

Vurdering af støjbelastningen for transporterne:

Før: Den vurderes at overholde gældende retningslinier
Efter (anslået): Den vurderes at overholde gældende retningslinier

Tidsrum for transport:

Før: Transporter foregår primært i dagtimer og på hverdage. Dog kan indlevering af kyllinger ske på alle tidspunkter af døgnet.

Efter (anslået): Transporter foregår i dagtimer og på hverdage.

Det bedes oplyst, om der er tæt beboede områder på ruten:

Det er vurderet, at det ikke er tæt beboede områder på ruten.

Risici

Redegørelse for mulige uheld

Beskrivelse af mulige driftsforstyrrelser eller uheld ved opførelse, indretning og drift af husdyrbruget, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift:

Uheld ved pumpning af gylle.

Minimering af risiko for uheld

Pumpning af gylle fra gyllebeholder sker under opsyn.

Minimering af gene og forurening ved uheld

I tilfælde af uheld ved gyllepumpning, afhængig af mængde, etableres jordvold som sikrer mod afstrømning, og slamsuger rekvireres.

Støjklider

Beskrivelse af støjklider

Der er 16 udsugnings-skorstene på hver stald.

Der forekommer støj fra en kornvalse, en kornelevator og en kompressor, der er placeret i bygning 3.

Driftsperiode for støjklider

Drift af udsugnings-skorstene afhænger af vejret. De kører stort set altid om sommeren og mindre om vinteren.

Kornvalsen kører 2½ time pr dag fordelt over 6 omgange.

Kornelevatoren anvendes primært i høsten, hvor den kører 40 timer fordelt over ca. 4 dage.

Tiltag mod støjklider

Da støjniveauet er begrænset, er der ingen støj- eller vibrationsdæmpende foranstaltninger.

Kompressor står i isoleret rum.

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr

Der vil på ejendommen blive foretaget en effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Fluegener

Ved problemer anvendes fluegift. Der anvendes rovfluer på ejendommen.

God gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester sikrer, at der kun er minimalt med fluer.

Rottebekæmpelse

Der forefindes en kommunal foranstaltning til rotter.

Kemikalier

Pesticider og sprøjteudstyr

Der opbevares ikke pesticider på ejendommen. Maskinstation står for sprøjtning. Påfyldning af sprøjte sker på anden ejendom. Rengøring af sprøjten i marken sker med skyllevand. Der er rentvandstank på sprøjten.

Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler sker ikke ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der er ikke risiko for afløb til dræn eller vandløb.

Oplag af olie og kemikalier

Olie og kemikalier opbevares på anden ejendom (Strandelhjørnvej 4).

Ensilageopbevaring

Ensilage og foderopbevaring

Der opbevares ikke ensilage.

Der opbevares ca. 2x30 tons løsvare i flexsilo i bygning 3.

Der opbevares stor-sække med mineraler.

Foderet transporteres i lukkede systemer. Driften vil ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Diverse

Lysforhold

Der er lys i staldene døgnet rundt, dog med reduceret mængde om natten.

Hegn til nabo mod vest gør, at fjernvirkningen betragtes som minimal hos nærmeste nabo.

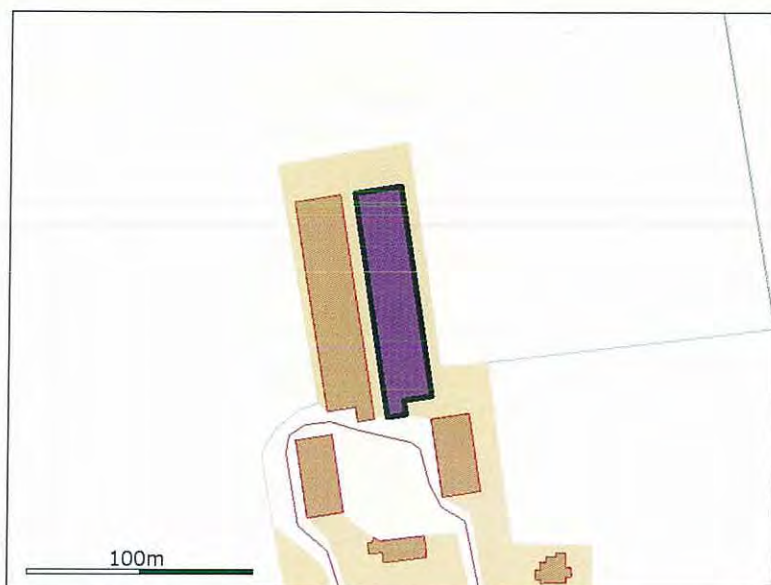
For beskrivelse af lyskilder, se bilag.

Foranstaltninger ved ophør af produktion

Hvad angår ophør af driften af husdyrbruget vil der blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Her tænkes der på bortskaffelse af oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel. Såfremt der på ophørstidspunktet måtte være gyllebeholdere, der er opført uden tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal, vil gyllebeholderen blive fjernet, når den ikke længere er i drift.

1.1.1. Staldafsnit - Stald mød øst

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Ja
--	----

Bedste tilgængelige staldteknologi

Slagtesvinestald, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv.

Fordelen ved et delvist spaltegulv er at muligheden for at tildele halm i stiens lejeareal vil medvirke til et tørt miljø, og endvidere give beskæftigelse til grisene. Desuden vil et delvist spaltegulv medvirke til at man kan sænke temperaturen i stalden, hvilket vil sænke ammoniakkoncentrationen i stalden og dermed give et bedre arbejdsmiljø. Til slut giver delvist spaltegulv en reduktion i ammoniakfordampningen fra gyllens overflade, som har en positiv indvirkning på den omgivende natur.

Ifølge Hans Thysen (Landscentret) og Miljøstyrelsen vil BAT-bladene blive ændret. Herved bliver 25-49% fast gulv BAT, mens 50-75% fast gulv ophører med at være BAT.

Som yderligere virkemiddel til reduktion af ammoniakfordampningen bliver der installeret gyllekøling i gyllekanalerne. Varmen udvundet herfra skal bruges til opvarmning af staldene og stuehus. Dermed vil gyllekølingen både kunne sænke ammoniakfordampningen fra gylle, samtidig med at overskudsvarmen bliver genanvendt til opvarmning. Varmen kan udnyttes 75 % af året, hvor der er behov for opvarmning. Anlægget kan dermed erstatte et oliefyr, og dermed reducere CO2 udslippet.

Fravalg af BAT inden for staldteknologi

Ansøger har fravalgt gylleforsuring, idet det er et dyrt virkemiddel. Desuden er gylleforsuring svær at få til at fungere i svinestalde. pga. af staldenes mange sektioneringer. Det er svært og meget kompliceret at få gyllen til at cirkulere effektivt rundt under hver staldsektion, hvilket er nødvendigt for at få gylleforsuring til at fungere rigtigt. Energiforbruget ved drift af et forsuringssystem er opgjort til min. 20.000 kwh, hvilket vurderes ikke at være proportionalt i forhold til miljøgevinsten. Derudover er gylleforsuring fravalgt på grund af risiko for lugtgener. Endelig overvejer ansøger at levere gylle til et biogasanlæg, og der er usikkerhed omkring hvilken effekt forsuringen har i denne sammenhæng

Ansøger har fravalgt kemisk eller biologisk luftvasker pga. de dyre driftsomkostninger, der er ved

at holde et sådan anlæg kørende.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Først sættes stalden "i blød" med rent vand. Dernæst sæbes stalden ind og vaskes, hvorefter der sker en desinficering. Der vaskes med koldt vand og højtryk. Dette sker hver 13. uge.

Overbrusning af svinestalde

Af hensyn til dyrevelfærd er der installeret overbrusningsanlæg (lavtryk) for på den måde at sikre, at grise har mulighed for afkøling i varme perioder. God drift og styring af overbrusning af gødearealer medvirker til at kontrollere dyrenes gødeadfærd og dermed medvirke til at sikre, at husdyrgødningen hurtigt føres fra stald til lager. Herved mindskes både lugtgener og ammoniaktab, og muligheden for udklækning af fluelarver reduceres. Endvidere har overbrusningsanlægget en positiv effekt på mængden af støv i stalden.

Overbrusning sker automatisk. Det er temperaturstyret.

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	Undertryk med stepfunktion
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegræsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

NH4 effekt	16,00%
Driftstimer pr. år	8760 timer
Type og øvrige bemærkninger	

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner

1. Fjerkræ

Slagtekylling, Produktionstid 42 dage

Nudrift

Antal dyr	281000
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Kg foder pr. enhed (årshøne, produceret kylling)	0,00
Kg tilvækst pr. enhed (årshøne el. produceret kylling)	0,00 kg
Protein procent i foder	0,00 %
Fosforprocent i foder	0,00 %
Kg æg pr. årshøne	0,00 kg
Gennemsnitsvægt	0,00 kg

Ansøgt

Ingen dyr.

2. Svin

Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv

Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	8220
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	2060
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	30,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	105,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årssø (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årssø (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

1.1.2. Staldafsnit - Stald mod vest

Generelt

Der gennemføres godkendelsespligtig ændring (renovering) i den eksisterende husdyrproduktion	Ja
--	----

Bedste tilgængelige staldteknologi

Slagtesvinestald, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv.

Fordelen ved et delvist spaltegulv er at muligheden for at tildele halm i stiens lejeareal vil medvirke til et tørt miljø, og endvidere give beskæftigelse til grisene. Desuden vil et delvist spaltegulv medvirke til at man kan sænke temperaturen i stalden, hvilket vil sænke ammoniakkoncentrationen i stalden og dermed give et bedre arbejdsmiljø.

Til slut giver delvist spaltegulv en reduktion i ammoniakfordampningen fra gyllens overflade, som har en positiv indvirkning på den omgivende natur.

Ifølge Hans Thysen (Landscentret) og Miljøstyrelsen vil BAT-bladene blive ændret. Herved bliver 25-49% fast gulv BAT, mens 50-75% fast gulv ophører med at være BAT.

Som yderligere virkemiddel til reduktion af ammoniakfordampningen bliver der installeret gyllekøling i gyllekanalerne. Varmen udvundet herfra skal bruges til opvarmning af staldene og stuehus. Dermed vil gyllekølingen både kunne sænke ammoniakfordampningen fra gylle, samtidig med at overskudsvarmen bliver genanvendt til opvarmning. Varmen kan udnyttes 75 % af året, hvor der er behov for opvarmning. Anlægget kan dermed erstatte et oliefyr, og dermed reducere CO2 udslippet.

Fravalg af BAT inden for staldteknologi

Ansøger har fravalgt gylleforsuring, idet det er et dyrt virkemiddel. Desuden er gylleforsuring svær at få til at fungere i svinestalde pga. af staldenes mange sektioneringer. Det er svært og meget kompliceret at få gyllen til at cirkulere effektivt rundt under hver staldsektion, hvilket er nødvendigt for at få gylleforsuring til at fungere rigtigt. Energiforbruget ved drift af et forsøringsanlæg er opgjort til min. 20.000 kwh, hvilket vurderes ikke at være proportionalt i forhold til miljøgevinsten. Derudover er gylleforsuring fravalgt på grund af risiko for lugtgener. Endelig overvejer ansøger at levere gylle til et biogasanlæg, og der er usikkerhed omkring hvilken effekt forsuringen har i denne sammenhæng.

Ansøger har fravalgt kemisk eller biologisk luftvasker pga. de dyre driftsomkostninger, der er ved

at holde et sådan anlæg kørende.

Nudrift

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

Ikke anvendt.

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Ansøgt

Generelt

Rengøring desinficering

Først sættes stalden "i blød" med rent vand. Dernæst sæbes stalden ind og vaskes, hvorefter der sker en desinficering. Der vaskes med koldt vand og højtryk. Dette sker hver 13. uge.

Overbrusning af svinestalde

Af hensyn til dyrevelfærd er der installeret overbrusningsanlæg (lavtryk) for på den måde at sikre, at grise har mulighed for afkøling i varme perioder. God drift og styring af overbrusning af gødearealer medvirker til at kontrollere dyrenes gødeadfærd og dermed medvirke til at sikre, at husdyrgødningen hurtigt føres fra stald til lager. Herved mindskes både lugtgener og ammoniaktab, og muligheden for udklækning af fluelarver reduceres. Endvidere har overbrusningsanlægget en positiv effekt på mængden af støv i stalden.

Overbrusning sker automatisk. Det er temperaturstyret.

Ventilation

Naturlig ventilation	Nej
Driftseffekt	0,00%
Driftstimer pr. år	0 timer
Type og øvrige bemærkninger	Undertryk med stepfunktion
Højde på afkast	0,00m
Afkasttype	

Teknologier til ammoniak og lugtbegrænsning

Biologisk filter

Ikke anvendt.

Biologisk luftvasker

Ikke anvendt.

Gylleforsuring

Ikke anvendt.

Gyllekøling

NH4 effekt	16,00%
Driftstimer pr. år	8760 timer
Type og øvrige bemærkninger	

Kemisk luftvasker

Ikke anvendt.

Luftkøling af indblæsningsluft

Ikke anvendt.

Skrabeanlæg på spaltegulve i gangareal - Kvæg

NH4 effekt	0,00%
------------	-------

Tilsætning af benzoesyre - Svin

Benzoesyre pr. FE. (Maks. 10 g pr. FE)	0,00g
--	-------

Produktioner

1. Fjerkræ

Slagtekylling, Produktionstid 42 dage

Nudrift

Antal dyr	281000
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Kg foder pr. enhed (årshøne, produceret kylling)	0,00
Kg tilvækst pr. enhed (årshøne el. produceret kylling)	0,00 kg
Protein procent i foder	0,00 %
Fosforprocent i foder	0,00 %
Kg æg pr. årshøne	0,00 kg
Gennemsnitsvægt	0,00 kg

Ansøgt

Ingen dyr.

2. *Svin*

Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv

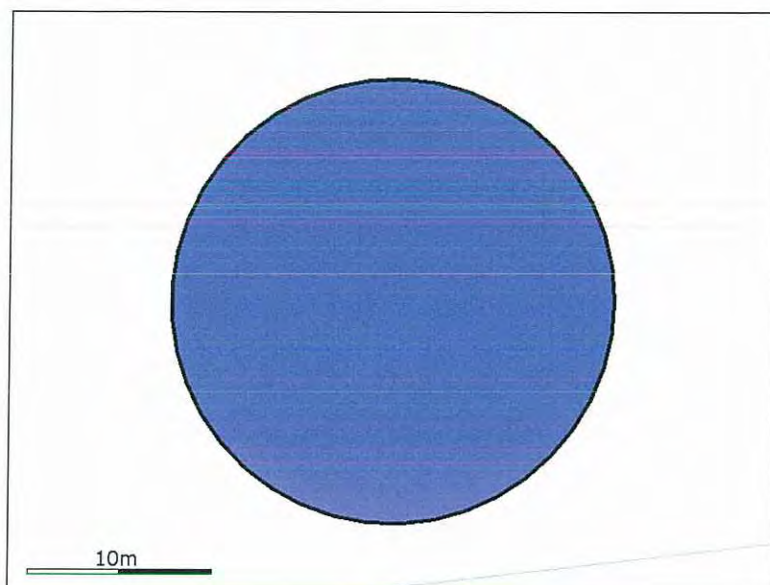
Nudrift

Ingen dyr.

Ansøgt

Antal dyr	8220
Antal måneder, hvor dyrene er udegående uden for udbringningsarealet	0
Antal måneder, hvor dyrene er udegående inden for udbringningsarealet	0
Stipladser	2060
Indgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	30,00 kg
Udgangsvægt (ved slagtesvin og smågrise)	105,00 kg
Gennemsnitsvægt ved maksimal staldbelægning på husdyrbruget (ved slagtesvin og smågrise)	0,00 kg
FE pr. prod. gris/svin (ved slagtesvin og smågrise) eller FE pr. årso (ved årssøer)	0,00 FE
Gram råprotein pr. FE	0,00 g
Gram P pr. FE	0,00 g
Antal fravænnede grise pr. årso (ved årssøer)	0,00
Fravænningsvægt (ved årssøer)	0,00 kg

1.1.3. *Opbevaringslager - Ny gyllebeholder 1, 4000m3*

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Ja

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

- Flydende husdyrgødning opbevares i gyllebeholdere, kanaler under stald samt fortank.
- Gyllebeholderen er lavet af et materiale der gør den stabil og modstandsdygtig overfor mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.
- Gyllebeholderen kontrolleres ved 10 års-beholderkontrol af autoriseret kontrollør.
- Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt, for at identificere eventuelle utætheder i beholderens bund og vægge.
- Gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning.
- Kontakten til gyllepumpen er etableret således, det ikke er muligt for uvedkommende eller ved uheld at aktivere pumpen.
- Der er ingen elektriske pumper monteret på gyllebeholdere. Der anvendes en gyllevogn påmonteret en sugekran ved påfyldning af gyllevogn fra gyllebeholder.
- Der er fast overdækning af gylletank. Dermed er der ikke tilførsel af regnvand til gylletanken. Dette reducerer antallet af transportere i forbindelse med udkørsel af gyllen

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

Ansøgt

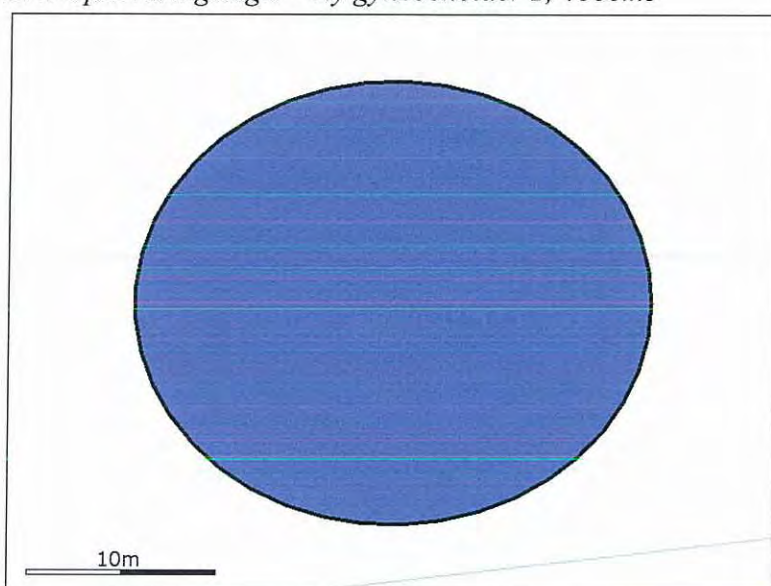

Dimension	5 x 32 m
Lagerandel flydende i procent	50,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	4000,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

Øvrige oplysninger

Gylle pumpes til beholdernene ca. hver 14 dag.
 Når beholderen tømmes sker det med traktorpumpe.

1.1.4. Opbevaringslager - Ny gyllebeholder 2, 4000m3

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Ja

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

- Flydende husdyrgødning opbevares i gyllebeholdere, kanaler under stald samt fortank.
- Gyllebeholderen er lavet af et materiale der gør den stabil og modstandsdygtig overfor mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.
- Gyllebeholderen kontrolleres ved 10 års-beholderkontrol af autoriseret kontrollør.
- Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt, for at identificere eventuelle utætheder i beholderens bund og vægge.
- Gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning.
- Kontakten til gyllepumpen er etableret således, det ikke er muligt for uvedkommende eller ved uheld at aktivere pumpen.
- Der er ingen elektriske pumper monteret på gyllebeholdere. Der anvendes en gyllevogn påmonteret en sugekran ved påfyldning af gyllevogn fra gyllebeholder.
- Der er fast overdækning af gylletank. Dermed er der ikke tilførsel af regnvand til gylletanken. Dette reducerer antallet af transportere i forbindelse med udkørsel af gyllen

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

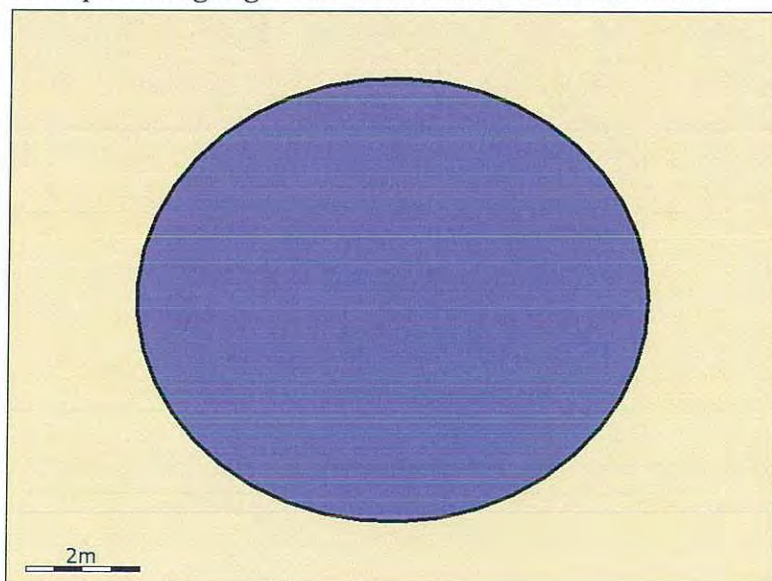
Ikke beskrevet.

Ansøgt

Dimension	5 x 32 m
Lagerandel flydende i procent	50,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Flydende husdyrgødningslager
Opbevaringskapacitet	4000,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

Øvrige oplysninger

Gylle pumpes til beholdernene ca. hver 14 dag.
Når beholderen tømmes sker det med traktorpumpe.

*1.1.5. Opbevaringslager - Gl vaskebeholder 1 20m3 udvides**Generelt*

Opbevaring af husdyrgødning	Med kørefast betonlag Udvides til 25 m3
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik
Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	50,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Gyllekanal/Fortank
Opbevaringskapacitet	20,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

Øvrige oplysninger

Nedgravet

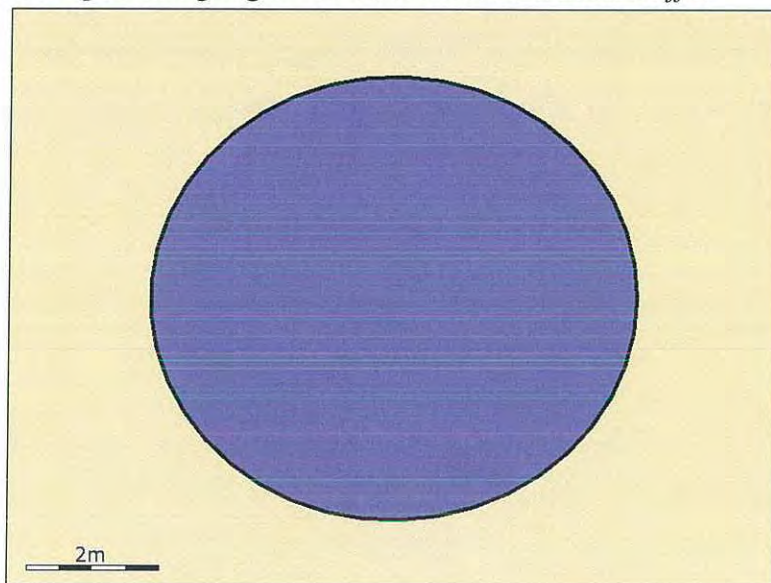
Ansøgt

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Gyllekanal/Fortank
Opbevaringskapacitet	25,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

Øvrige oplysninger

Nedgravet

1.1.6. Opbevaringslager - Gl vaskebeholder 2 20m3 sløjfes

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	Med kørefast betonlag Beholderen sløjfes
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Ikke beskrevet.

Nudrift

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	50,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Gyllekanal/Fortank
Opbevaringskapacitet	20,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

Ansøgt

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	0,00%
Lagertype	Gyllekanal/Fortank
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Ja

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

1.1.7. Opbevaringslager - Markstakke

Generelt

Opbevaring af husdyrgødning	Efter hvert hold kyllinger køres møget ud i den mark, hvor det senere skal bruges. Der køres ikke ud på mark nr 71, 72 og 73.
Nyetablering, udvidelse eller ændring	Nej

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Ingen markstakke fremover.

Nudrift

Dimension	10x20 m
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	100,00%
Lagertype	Markstak
Opbevaringskapacitet	1138,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

Ansøgt

Dimension	
Lagerandel flydende i procent	0,00%
Lagerandel fast i procent	100,00%
Lagertype	Markstak
Opbevaringskapacitet	0,00 tons
Overdækning barriere	Nej
Fast overdækning	Nej

Øvrige oplysninger

Ikke beskrevet.

3. Beregninger på anlæg

3.1. Ammoniak

3.1.1. Generel Ammoniakreduktion

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet	-28,00 KgN
Emission fra stalde, der ikke er omfattet af det generelle krav	0,00 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet, men ingen ændring	0,00 KgN
Emission fra stalde omfattet af kravet og med ændring	5573,62 KgN
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning	499,30 KgN
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning	0,00 KgN

3.1.2. Individuel Ammoniakreduktion

Samlede emission fra anlæg	6072,92 KgN/år
Meremission fra anlæg	-2829,21 KgN/år
Højeste merdeposition i naturområdet	0,00 KgN/Ha

Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere væk end 1000 meter fra det nærmeste naturområde. Det er derfor ikke nødvendigt at foretage beregning på den højeste emission.

3.2. Lugtgeneberegning

Staldafsnit	Område	Afstand til område	Placering 300-60 grader	Andre ejendomme med mere end 75 DE	Indgår staldafsnit i lugtberegning for område?
Stald mød øst	Byzone	2383,76m	Nej	0	Nej
Stald mød øst	Samlet bebyggelse	741,42m	Nej	0	Nej
Stald mød øst	Enkelt bolig	353,32m	Ja	0	Ja
Stald mod vest	Byzone	2409,15m	Nej	0	Nej
Stald mod vest	Samlet bebyggelse	766,97m	Nej	0	Nej
Stald mod vest	Enkelt bolig	333,29m	Ja	0	Ja

3.2.1. Resultat af lugtberegning

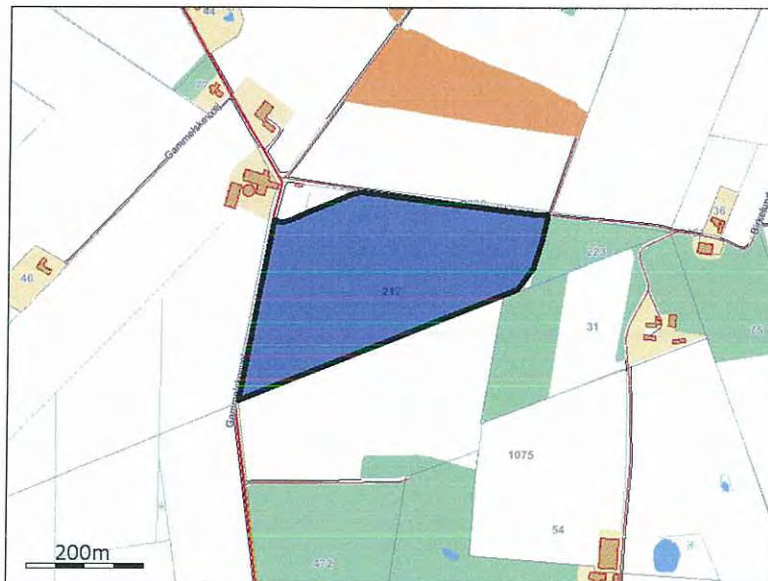
Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand, nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	779,57 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	599,24 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	296,38 m	237,10 m	199,24 m	343,31 m	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

4. Oplysninger om arealer

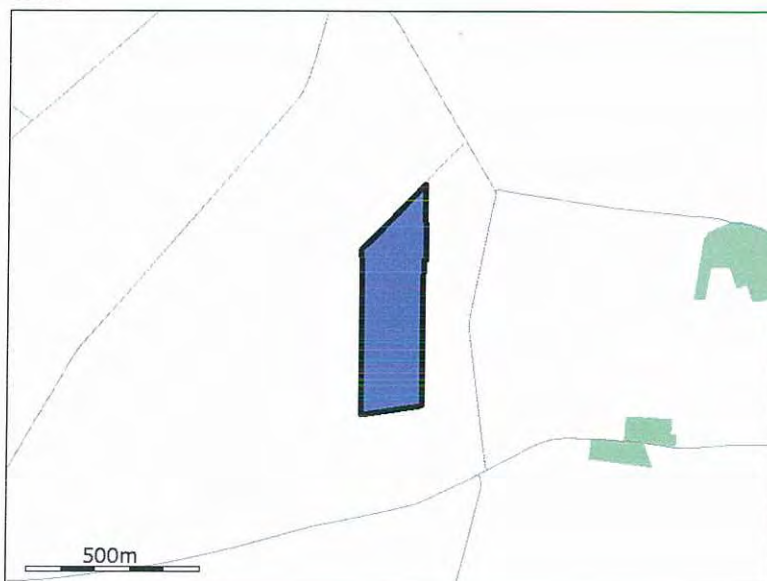
4.1. Arealer

4.1.1. Kortbilleder

10-0

12-0

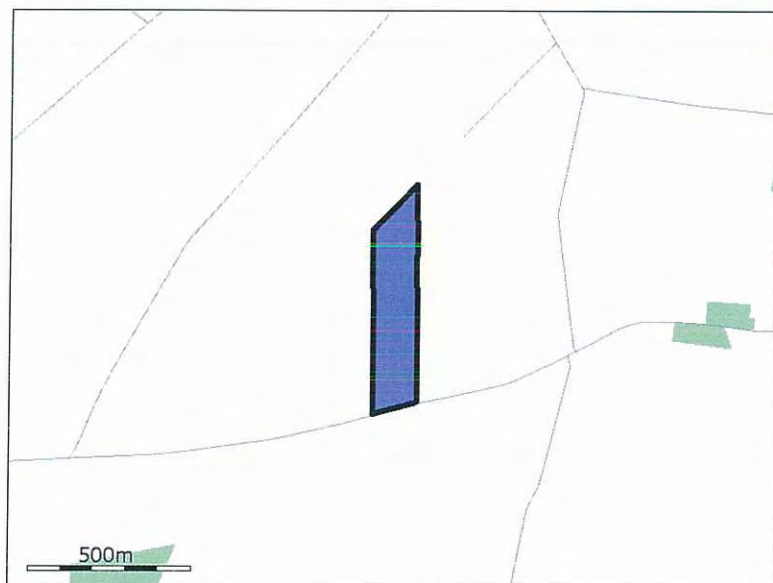

13-0

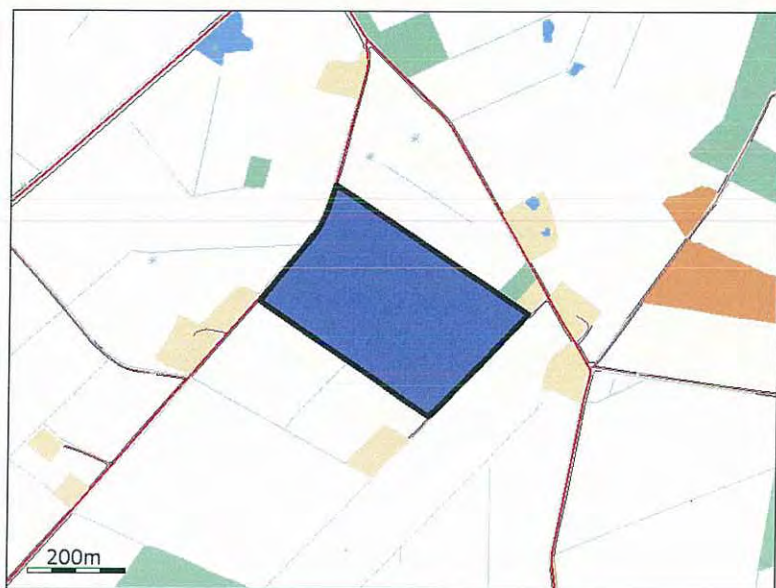

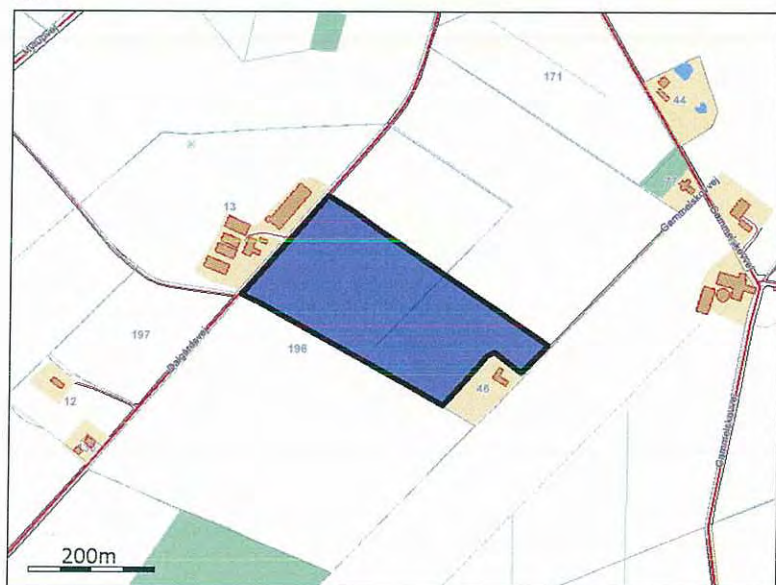
14-0

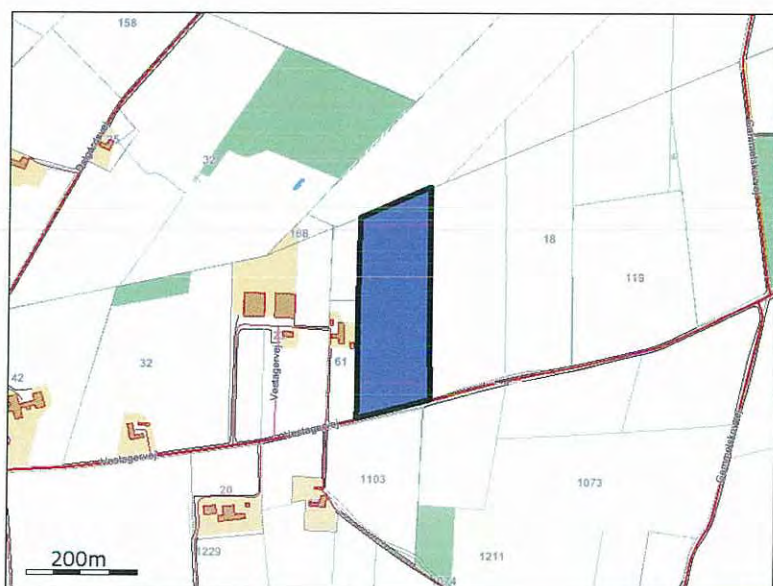
16-0

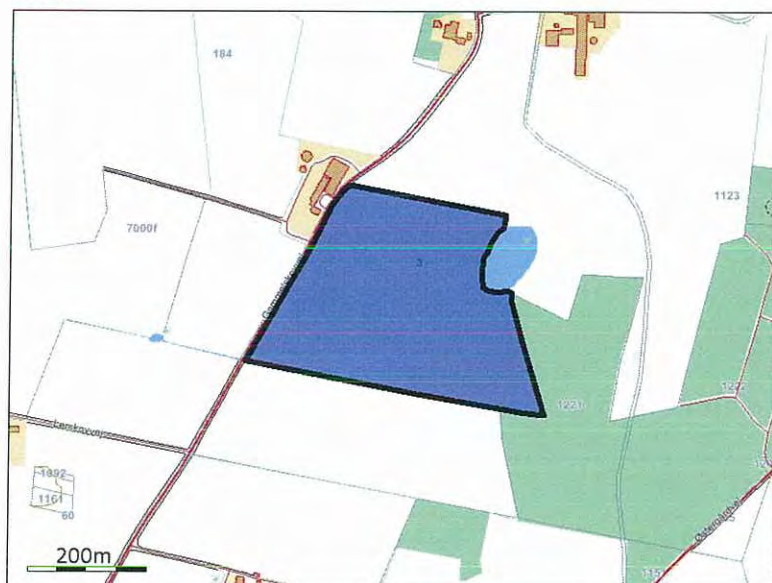
16-1

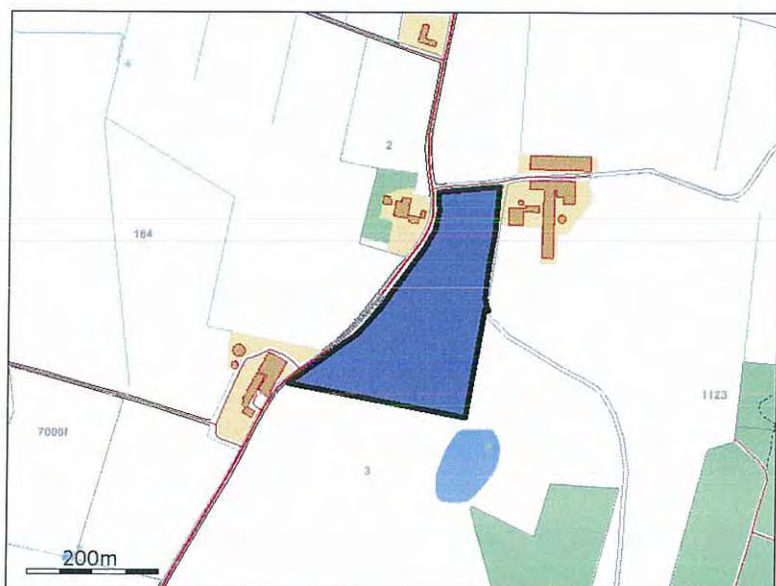
18-0

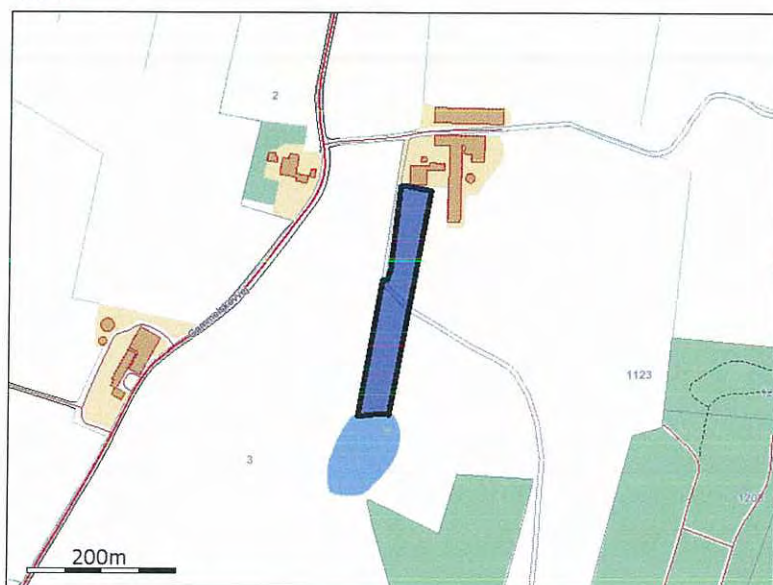
41-0

43-0

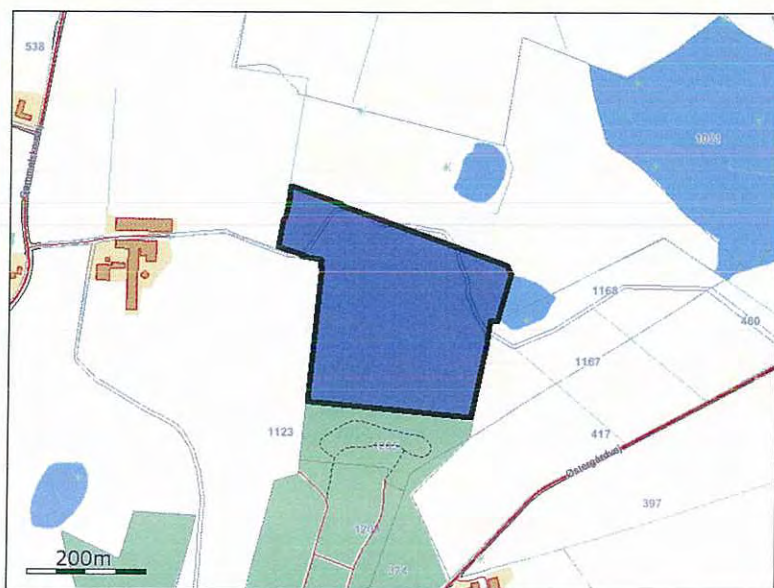

44-1

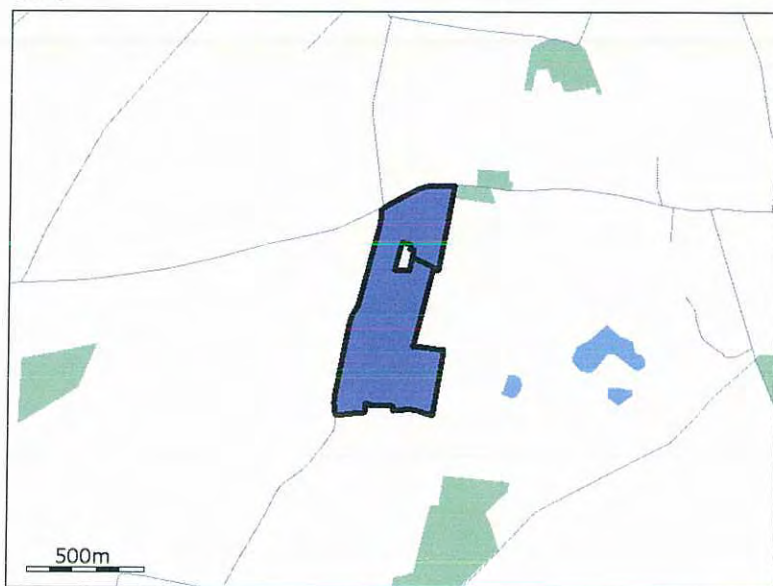

46-0

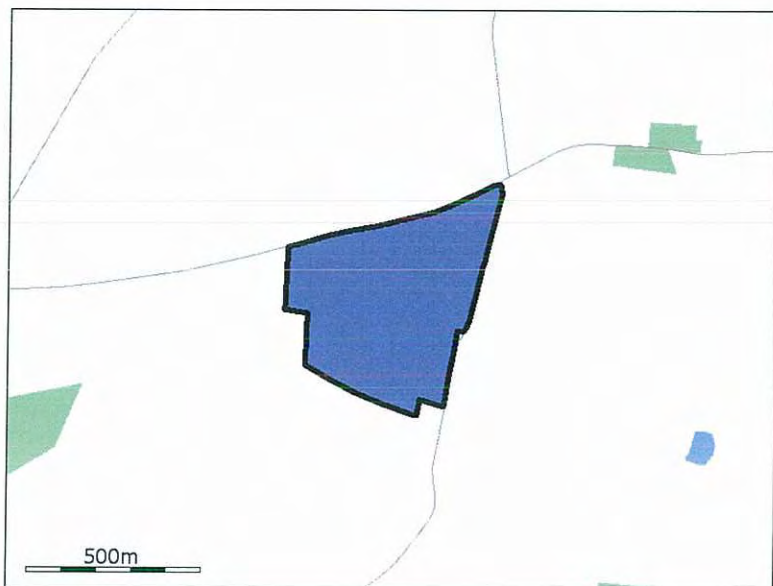

48-0

52-0

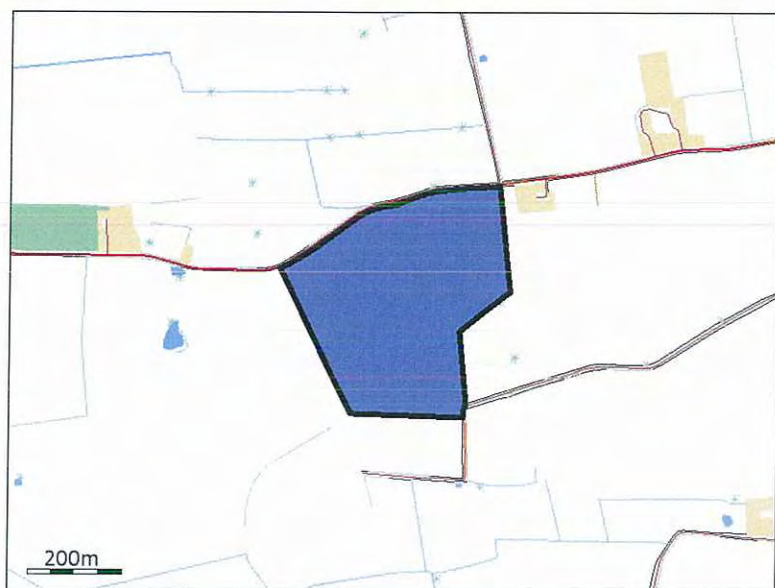

61-0

63-0

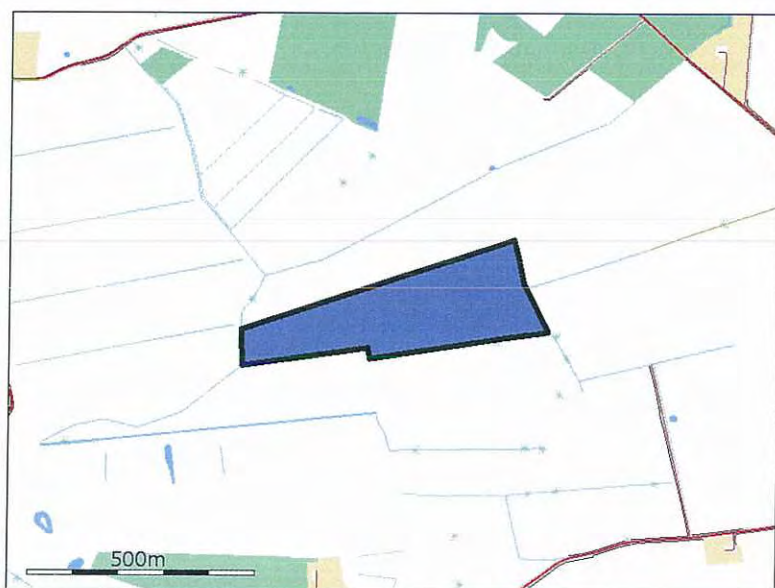

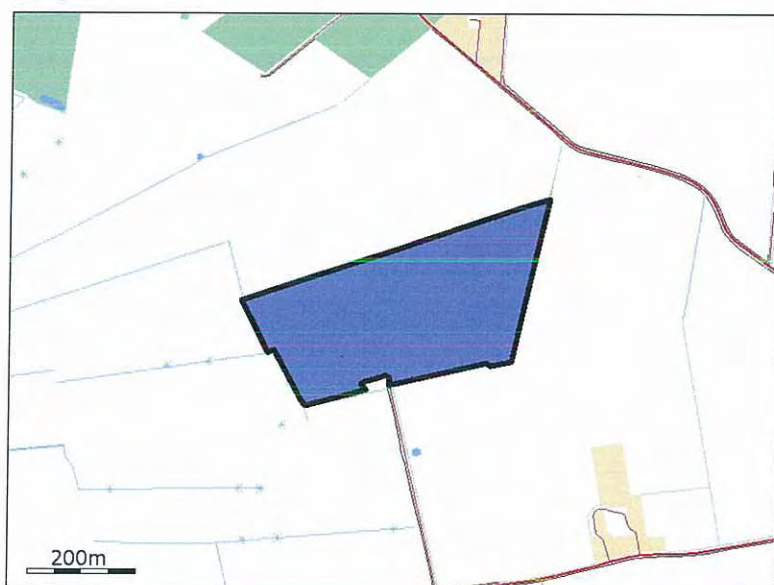
64-0

65-0

66-0

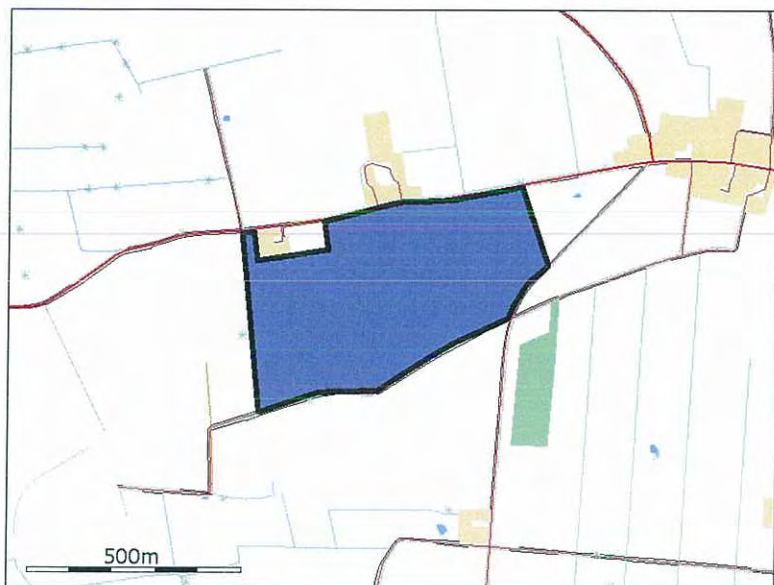
11-0

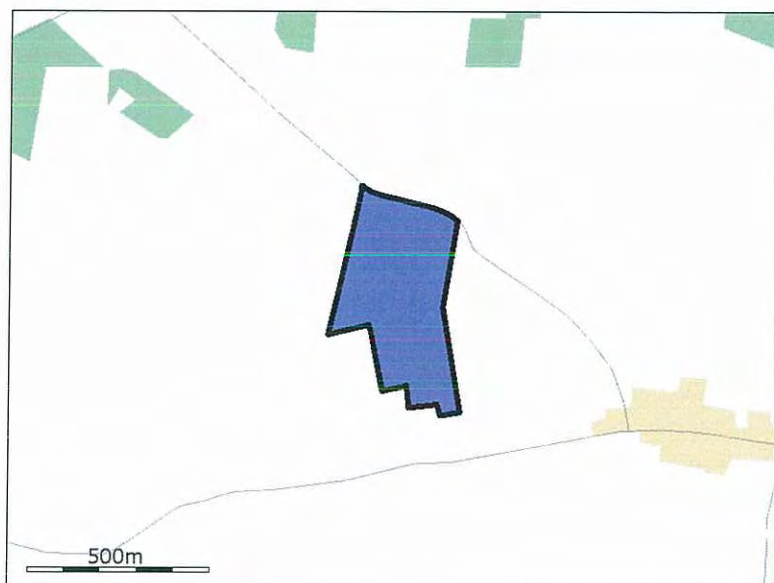
44-0

62-0

67-0

68-0

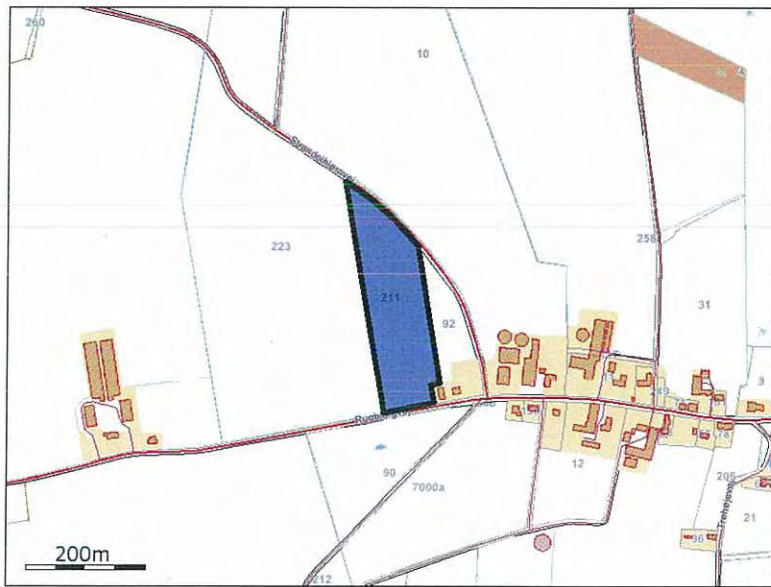

69-0

70-0

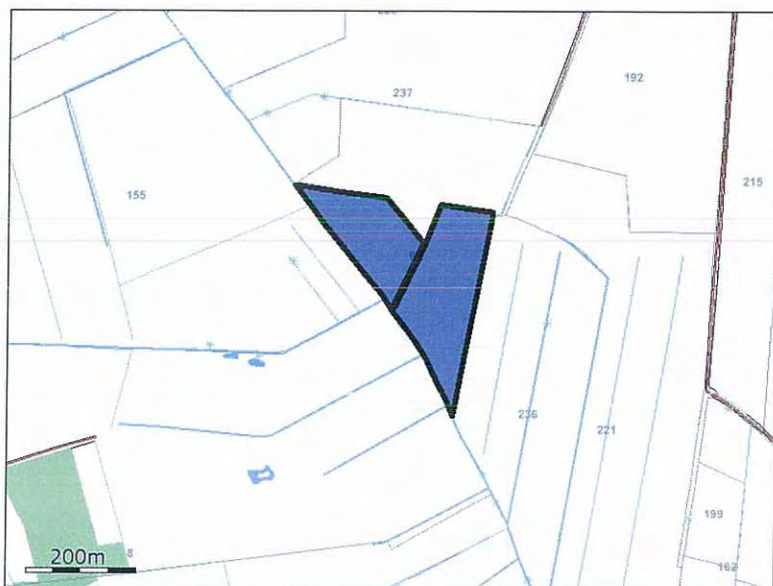

71-0

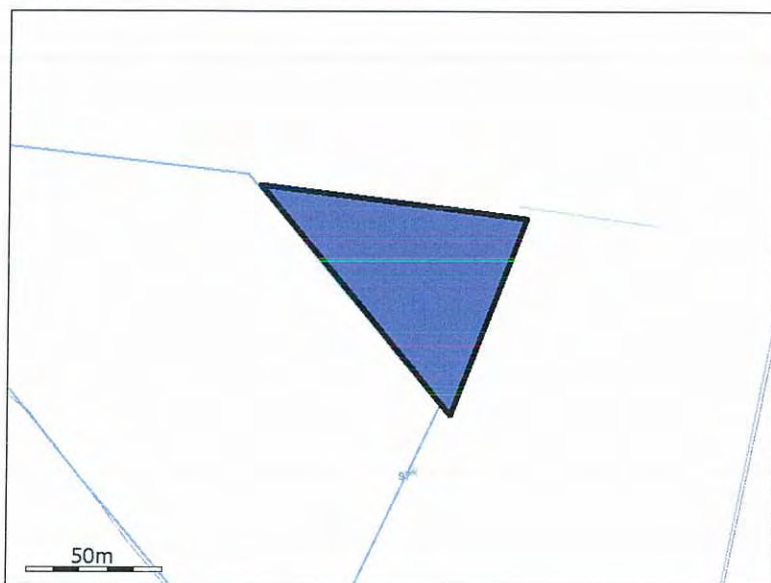

72-0

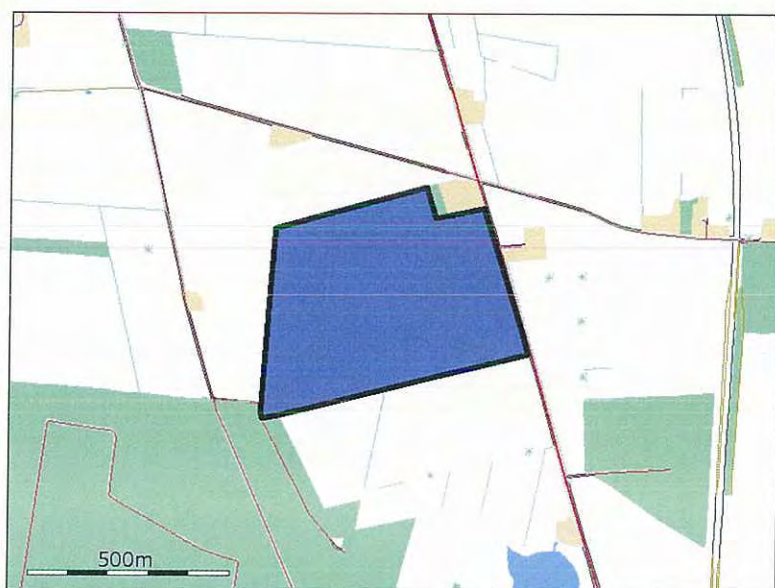

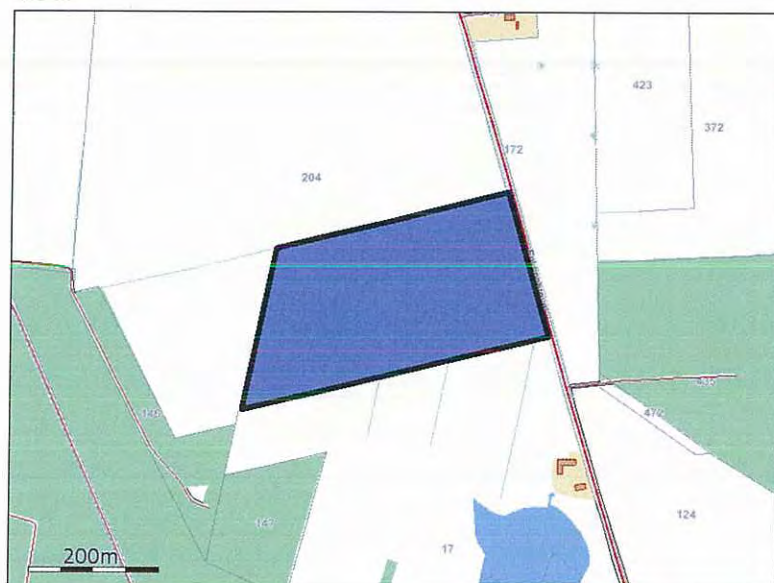
73-0

74-0

75-0

76-0

4.1.2. Grundlæggende arealinformationer

Antal DE kvæg, får og geder på bedriften inkl. DE på andre bedrifter, der afsættes grovfoder til beregnet ud fra 3000 FE/DE	0,00 DE
Er antal af andre DE udbragt på bedriften større end det før angivne antal DE kvæg, får og geder	Ja
Anvender og efterlever bedriften husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. §28 stk. 3 om forhøjet harmonital til 2,3 for visse kvægbedrifter	Nej
Er bedriften et økologisk landbrug	Nej
% af samlet areal med efterafgrøder udover PD krav	0,00%
Reduceret kvælstofnorm	0,00%

4.1.3. Udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	JB type	Vandet	Sædskifte	Ref. sædskifte	N-kl-0	N-kl-1	N-kl-2	N-kl-3	G. vand	P-kl-0	P-kl-1	P-kl-2	P-kl-3
61-0	0,44 Ha	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,44 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,44 Ha	0,44 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
63-0	15,64 Ha	Nej	JB4	Nej	S4	S4	15,64 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	15,64 Ha	15,64 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
64-0	3,26 Ha	Nej	JB4	Nej	S4	S4	3,26 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,26 Ha	3,26 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
65-0	9,42 Ha	Nej	JB4	Nej	S4	S4	9,42 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	9,42 Ha	9,42 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
66-0	11,90 Ha	Nej	JB4	Nej	S4	S4	11,90 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	11,90 Ha	11,90 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
62-0	23,72 Ha	Nej	JB1	Nej	S4	S4	23,72 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	23,72 Ha	23,72 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
67-0	14,50 Ha	Nej	JB1	Nej	S4	S4	14,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	14,50 Ha	14,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
68-0	12,81 Ha	Nej	JB1	Nej	S4	S4	12,81 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	12,81 Ha	12,81 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
69-0	1,23 Ha	Nej	JB1	Nej	S4	S4	1,23 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,23 Ha	1,23 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
70-0	3,32 Ha	Nej	JB4	Nej	S4	S4	3,32 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,32 Ha	3,32 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
71-0	5,43 Ha	Nej	JB4	Nej	S4	S4	5,43 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	5,43 Ha	5,43 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
72-0	5,69 Ha	Nej	JB4	Nej	S4	S4	5,69 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	5,69 Ha	5,69 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
73-0	0,37 Ha	Nej	JB4	Nej	S4	S4	0,37 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,37 Ha	0,37 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
74-0	26,19 Ha	Nej	JB1	Nej	S4	S4	26,19 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	26,19 Ha	26,19 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
75-0	9,67 Ha	Nej	JB1	Nej	S4	S4	9,67 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	9,67 Ha	9,67 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
76-0	4,25 Ha	Nej	JB1	Nej	S4	S4	4,25 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	4,25 Ha	4,25 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
Total:	147,84 Ha						147,84 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	147,84 Ha	147,84 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha

De stjerne (*) markerede arealer er manuelt redigerede af ansøger til at være beliggende i andre beskyttelsesområder for fosfor, nitrat og grundvand end det fremgår af kortværket til husdyrgodkendelse.dk. Arealerne kan også redigeres manuelt til at ligge udenfor beskyttelsesområderne.

I de efterfølgende beregninger bliver arealerne som er markeret med * behandlet efter de manuelt indtastede oplysninger i arealtabellen.

Note:

4.1.4. Aftalearealer

Navn	Ha	Områder omfattet af N- eller P-Klasse 1-3?	Har modtageren en arealgodkendelse til modtagelse af de tilførte mængder?
10-0	10,62 Ha	Nej	Nej
12-0	9,78 Ha	Nej	Nej
13-0	8,48 Ha	Nej	Nej
14-0	8,32 Ha	Nej	Nej
16-0	12,28 Ha	Nej	Nej
16-1	7,00 Ha	Nej	Nej
18-0	4,83 Ha	Nej	Nej
41-0	12,14 Ha	Nej	Nej
43-0	5,00 Ha	Nej	Nej
44-1	1,21 Ha	Nej	Nej
46-0	9,59 Ha	Nej	Nej
48-0	30,11 Ha	Nej	Nej
52-0	24,73 Ha	Nej	Nej
11-0	11,75 Ha	Nej	Nej
44-0	17,89 Ha	Nej	Nej

Samlet areal: 173,72 Ha

4.2. Gødningsregnskab (Nudrift)

4.2.1. Produceret Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Dybstrøelse	24314,81 KgN	5059,01 KgP	0,00 DE	281,00 DE

4.2.2. Tilført Gødningsmængde

Ingen

4.2.3. Afsat Gødningsmængde

Ingen

4.2.4. Total Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Dybstrøelse	24314,81 KgN	5059,01 KgP	0,00 DE	281,00 DE

4.2.5. Total sum af gødningsmængder

KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
24314,81 KgN	5059,01 KgP	0,00 DE	281,00 DE

4.2.6. Harmonital

1,4 DE/Ha

4.3. Gødningsregnskab (Ansøgt)

4.3.1. Produceret Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	48931,27 KgN	9018,67 KgP	0,00 DE	446,88 DE

4.3.2. Tilført Gødningsmængde

Ingen

4.3.3. Afsat Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	26279,00 KgN	4844,00 KgP	0,00 DE	240,00 DE

Modtager:

Holger Erichsen, Gammelskovvej 14
6534 Agerskov

4.3.4. Total Gødningsmængde

Gødningstype	KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
Svinegylle	22652,27 KgN	4174,67 KgP	0,00 DE	206,88 DE

4.3.5. Total sum af gødningsmængder

KgN	KgP	DE - Kvæg, Får, Geder	DE - Svin og andre dyr
22652,27 KgN	4174,67 KgP	0,00 DE	206,88 DE

4.3.6. Harmonital

1,4 DE/Ha

4.4. Udbringningsteknologi

Bedste tilgængelige udbringningsteknik

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse den gødningsmængde, der skal spredes på marken med arealet og afgrødernes behov; undgå at sprede gødningen når marken er mættet med vand, er oversvømmet eller dækket af sne; samt udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstof optag forekommer. Aktiviteterne på ejendommen anvender BAT, da

- Gyllen analyseres for indhold af kvælstof og fosfor
- Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Der køres ikke ud på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der findes på udbringningsarealerne ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløb.
- På veletablerede afgrøder køres ud med gyllevogn med drypfri slæbeslanger. Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder minimeres ammoniakfordampningen, såvel som lugtgenerne på grund af mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Ved afgrødehøjde under 10 cm bør det tilstræbes at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold dvs. kølig, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.
- Der udarbejdes hvert år mark- og gødningsplan hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov. I mark- og gødningsplanen skal der tages hensyn til bl.a. jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte, samt kvælstofudnyttelsen.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv. således udbringning ikke giver anledning til unødige gener. Der køres ikke gylle fra fredag kl. 15 til mandag kl.7.00.
- Al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel.
- Gyllen nedfældes på sort jord og i græsmarker.
- 1/3 af gyllen udbringes med slæbeslanger og 2/3 nedfældes.

5. Beregninger på arealer

5.1. Fosforberegning

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	situation Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	147,8 Ha	13,1 kg P/ha/år	7,2 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,0 Ha	13,1 kg P/ha/år	7,2 kg P/ha/år
I avbundsjørde og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor der ikke er overbelastet med fosfor	0,0 Ha	13,1 kg P/ha/år	7,2 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,0 Ha	13,1 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt	Ja
Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet	-2,5 kgP
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	28,2 kg P/ha/år
P-fracørsel, arealvægtet gennemsnit	21,1 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	7,1 kg P/ha/år

5.2. Nitratberegning (Overfladevand)

DE reduktionsprocent	100%
----------------------	------

5.2.1. Beregning af det maksimale dyretryk og det reelle dyretryk for ansøgt drift

DEmax	1,4 DE/ha
DEreel	1,4 DE/ha

5.2.2. Beregning af udvaskning af N via Farm-N

kgN/ha DEmax	82,00 kgN/ha
kgN/ha DEreel	82,00 kgN/ha

5.3. Nitratberegning (Grundvand)

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via Farm-N

5.3.1. Ansøgt

61-0	49 mg nitrat pr. liter
63-0	49 mg nitrat pr. liter
64-0	49 mg nitrat pr. liter
65-0	49 mg nitrat pr. liter
66-0	49 mg nitrat pr. liter
62-0	62 mg nitrat pr. liter
67-0	62 mg nitrat pr. liter
68-0	62 mg nitrat pr. liter
69-0	62 mg nitrat pr. liter
70-0	49 mg nitrat pr. liter
71-0	49 mg nitrat pr. liter
72-0	49 mg nitrat pr. liter
73-0	49 mg nitrat pr. liter
74-0	62 mg nitrat pr. liter
75-0	62 mg nitrat pr. liter
76-0	62 mg nitrat pr. liter

5.3.2. Merbelastning (Ansøgt - Nudrift)

61-0	-5 mg nitrat pr. liter
63-0	-5 mg nitrat pr. liter
64-0	-5 mg nitrat pr. liter
65-0	-5 mg nitrat pr. liter
66-0	-5 mg nitrat pr. liter
62-0	-6 mg nitrat pr. liter
67-0	-6 mg nitrat pr. liter
68-0	-6 mg nitrat pr. liter
69-0	-6 mg nitrat pr. liter
70-0	-5 mg nitrat pr. liter
71-0	-5 mg nitrat pr. liter
72-0	-5 mg nitrat pr. liter
73-0	-5 mg nitrat pr. liter
74-0	-6 mg nitrat pr. liter
75-0	-6 mg nitrat pr. liter
76-0	-6 mg nitrat pr. liter

Bilag: Tabel til situationsplan

Navn: Radik Ebbesen

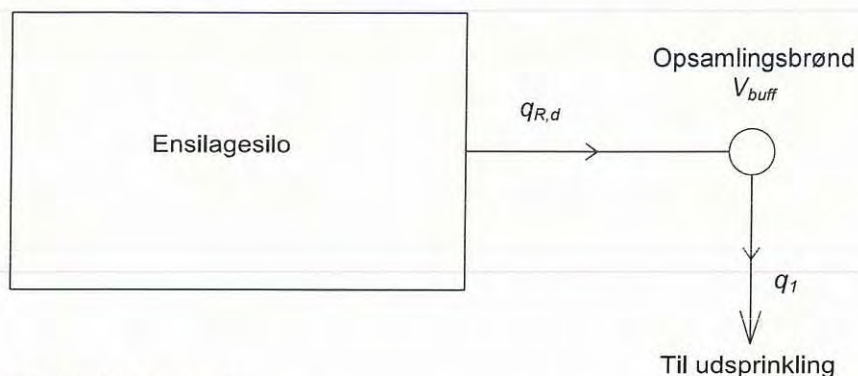
Adresse: Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro

Dato: September 2009

Bygningsnummer	Fremtidig anvendelse	Ny-byggeri	Grundplan (m ²)	Bygningshøjde målt til tagryg + hældning	Bygningmateriale og farver på bygningsfacader	Bemærkninger (lys, støjkilde, olie, kemikalier)
1	Slagtesvin	Nej	1824	7 m, 20°	Røde teglsten, blå døre, gråt eternittag	
2	Slagtesvin	Nej	1824	7 m, 20°	Røde teglsten, blå døre, gråt eternittag	
3	Foderlade	Nej	580	9 m, 20°	Røde sten og brune stålplader, gråt eternittag	Kornlørring, kornelevator, kompressor
4	Maskinhus	Nej	580	9 m, 20°	Brune stålplader, gråt eternittag	Traktordiesel, 2500 L
5	Stuehus	Nej	225	7 m, 45°	Røde teglsten, rødt tag	
6	Stuehus (ejet)	Nej	125	5 m, 20°		
7	Gastæt silo	Nej	400 m ³	15 m	Mørkegrøn	Flyttes til hegn vest for foderlade sammen med de to nye siloer
8	Gyllebeholder	Ja	4000 m ³		Betonelementer	
9	Gyllebeholder	Ja	4000 m ³		Betonelementer	
10	Vaskebeholder	Nej	20 m ³		Underjordisk	Sløjfes
11	Vaskebeholder	Nej	20 m ³		Underjordisk	Udvides til 25 m ³
12	2 nye siloer	Ja	2x60 m ³	12 m	Mørkegrønne	Placeres i hegn vest for foderlade
13	Udleveringsrum	Ja	160	7 m, 20°	Røde teglsten, blå døre, gråt eternittag	

Dimensionering af opsamlingsbrønd og udsprinklingspumpe

Opsamlingsbrønd

Idet der vil være perioder på året, typisk om vinteren, hvor det ikke er muligt at udsprinkle vandet umiddelbart, bør opsamlingsbrønden have en bufferkapacitet der svarer til ca. en halv måneds nedbør. Den månedlige nedbør i januar måned kan jf. DMI ²⁾ sættes til 57 mm hvorfor bufferkapaciteten sættes til 0,0285 m³/m².

Eksempel 3000 m² opsamlingsareal:

Kapacitet på opsamlingsbrønd med bufferkap.:

$$V_{buff} = A * 0,0285 \Rightarrow V_{buff} = 3000 * 0,0285 = 86 \text{ m}^3$$

Pumpe

Opsamlingsbrønden skal udstyres med automatisk udsprinklingspumpe der bør have en sådan pumpekapaacitet, at, at den kan udsprinkle hele indholdet på højst 10 timer. Pumpeautomatikken skal dog indstilles således, at pumpen starter senest når opsamlingsbrønden indeholder én dags nedbør. For at vandet i brønden ikke står og bliver "rådden" kan det dog tilrådes, at pumpen starter tidligere.

Den daglige nedbør kan jf. DMI ³⁾ sættes til 7 mm hvilket svarer til 0,007 m³/m².

Eksempel 3000 m² opsamlingsareal:

Én dags nedbør (seneste pumpestart):

$$V_{dagsnedbor} = A * 0,007 \Rightarrow V_{dagsnedbor} = 3000 * 0,007 = 21 \text{ m}^3$$

Min. pumpekapaacitet:

$$q_1 = V_{buff} / 10 \text{ timer} \Rightarrow q_1 = 86 / 10 = 8,6 \text{ m}^3 / \text{t}$$

Opsamlingsareal A	Regnvandsstrøm *) q _{R,d}	Opsamlingsbrønd med bufferkapacitet V _{buff}	En dags nedbør (=pumpestart) V _{dagsnedbor}	Krav til Pumpe q ₁
m ²	l/s	m ³	m ³	m ³ /t
500	6	14	4	2
1000	11	29	7	3
1500	17	43	11	5
2000	22	57	14	6
2500	28	71	18	8
3000	33	86	21	9
4000	44	114	28	12
5000	55	143	35	15
6000	66	171	42	18
7000	77	200	49	20

*) i=110 l/s*ha

Det vil i visse situationer være muligt at medregne opstuvning på forpladsen i bufferkapaciteten, såfremt dette forhold kan dokumenteres. Det er i denne sammenhæng vigtigt, at opsamlingsbrøndens højeste niveau placeres i højde med det niveau på forpladsen som indgår i beregningen af kapacitet således at den samlede opbevaringskapacitet (V_{buff}) kan opnås uden overløb fra forplads og brønd.

Det skal bemærkes, at ovenstående tal bygger på et landsgennemsnit. I praksis regner det lidt mere vest for Storebælt og lidt mindre øst for Storebælt.

Udbringning af ensilagesaft og overfladevand

Om udbringning af ensilagesaft og overfladevand, siger Husdyrgødningsbekendtgørelsen:

- Udbringning af ensilagesaft må ikke give anledning til unødige gener.
- Ensilagesaft må ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for, at ensilagesaften strømmer til søer eller vandløb, herunder dræn, ved tøbrud eller regnskyl.
- I perioden fra høst til 1. november må der ikke udbringes ensilagesaft, medmindre udbringningen sker på bevoksede arealer eller på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.
- Ensilagesaft må kun tilføres til afgrøder der har en kvælstofnorm eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser.

Ved dimensionering af udsprinklingsdelen (rør, hydranter, sprinkler/kanon osv.) skal der bl.a. tages hensyn til det modtagne areals størrelse og beskaffenhed.

Idet gødningsværdien for ensilagesaft/regnvand er meget lille, er der ingen håndfaste regler for størrelsen på det modtagne areal, men det bør dog ikke være mindre end opsamlingsarealet.

Ved udsprinkling i vintermånederne hvor jorden ikke er så modtagelig, skal der udvises særlig opmærksomhed på risikoen for afstrømning til søer og vandløb, herunder dræn. Det kan i denne periode være nødvendigt at udvide størrelsen på det modtagne areal væsentligt og/eller flytte sprinklerne længere væk fra søer og vandløb, herunder dræn, end sædvanligt.

Henvisninger

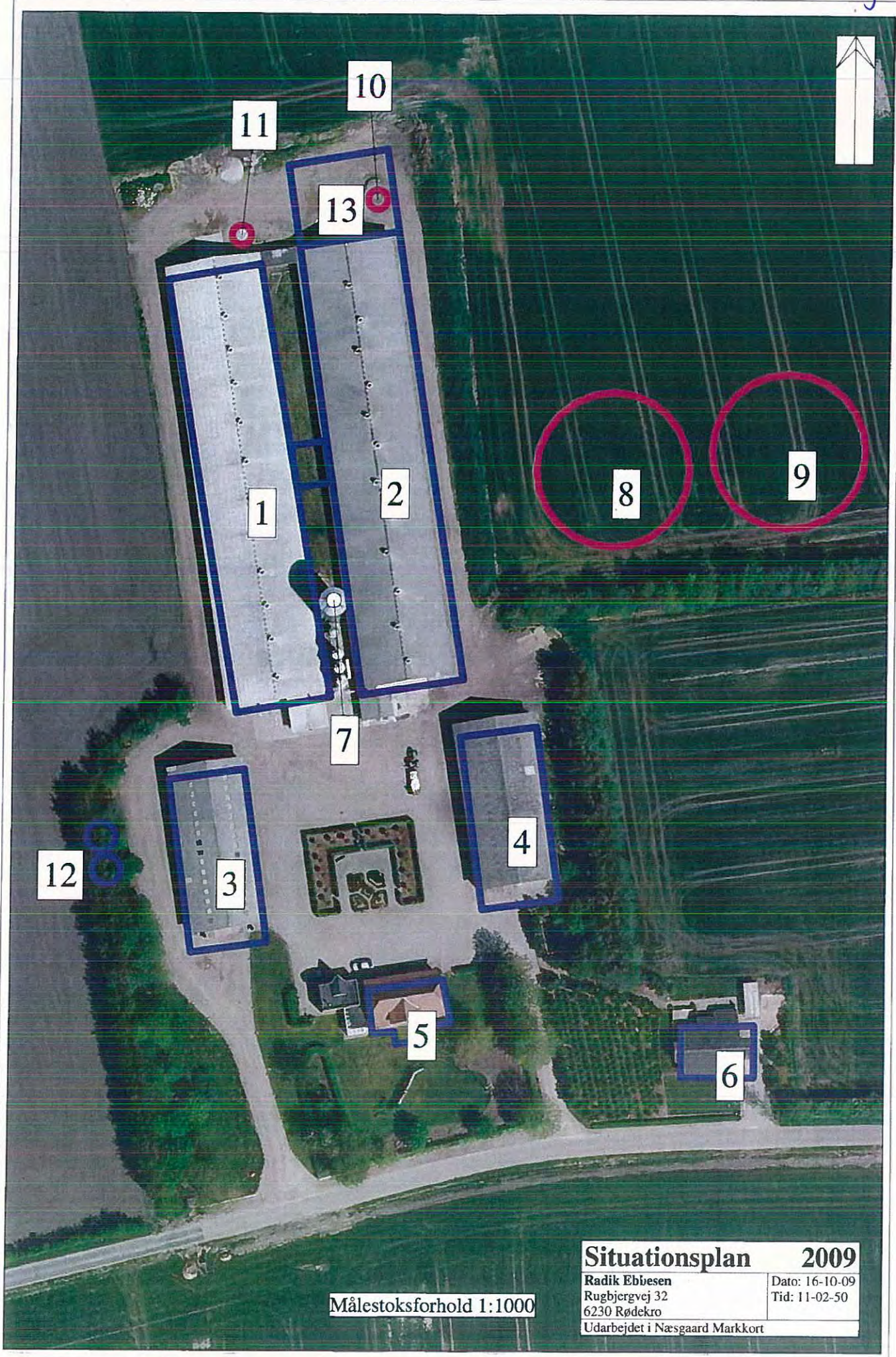
- [Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006.](#)
- [Bekendtgørelse af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække nr. 757 af 29/06/2006](#)
- [Danmarks Meteorologiske Institut, DMI, Klimanormaler for Danmark](#)
- [Dansk Standard](#)

Note 1) DMI's klimanormaler for Danmark 1961-1990, Gennemsnit for hele landet (årsnedbør = 712 mm)

Note 2) DMI's klimanormaler for Danmark 1961-1990, Gennemsnit for hele landet (januar = 57 mm)

Note 3) DMI's klimanormaler for Danmark 1961-1990, Gennemsnit for hele landet (oktober=76 mm fordelt på 11 nedbørsdage)

12

3

7

4

5

6

11

10

13

1

2

8

9

Målestoksforhold 1:1000

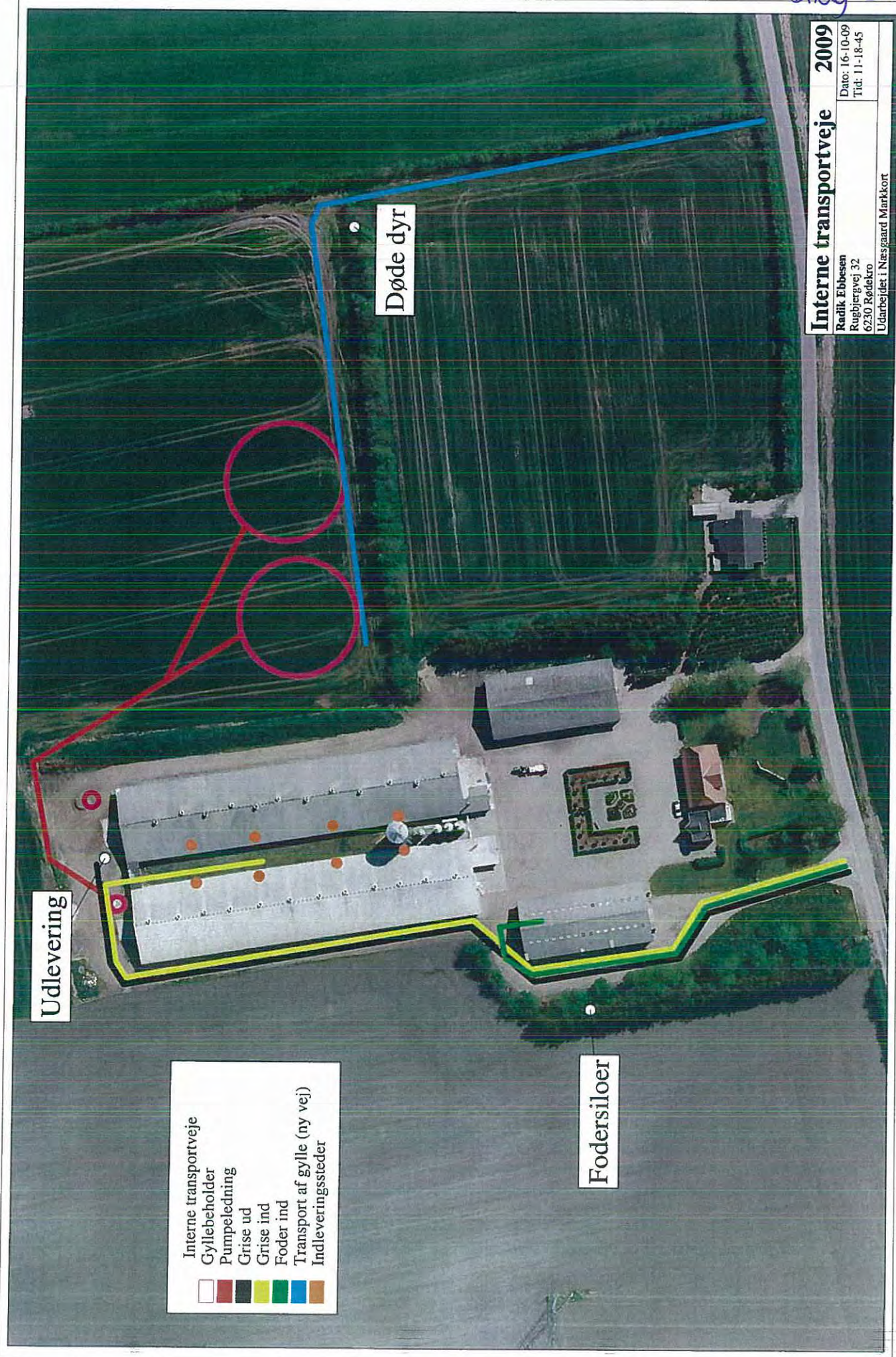
Situationsplan 2009	
Radik Ebbesen	Dato: 16-10-09
Rugbjergvej 32	Tid: 11-02-50
6230 Rødekre	
Udarbejdet i Næsgaard Markkort	

Afstande	2009
Radik Ebbesen	Dato: 16-10-09
Rugbjergvej 32	Tid: 11-22-47
6230 Kødøko	
Udarbejdet i Næsgaard Markkort	

Udlevering

Døde dyr

Fodersiloer

- Interne transportveje
- Gyllebeholder
- Pumpeledning
- Grise ud
- Grise ind
- Foder ind
- Transport af gylle (ny vej)
- Indleveringssteder

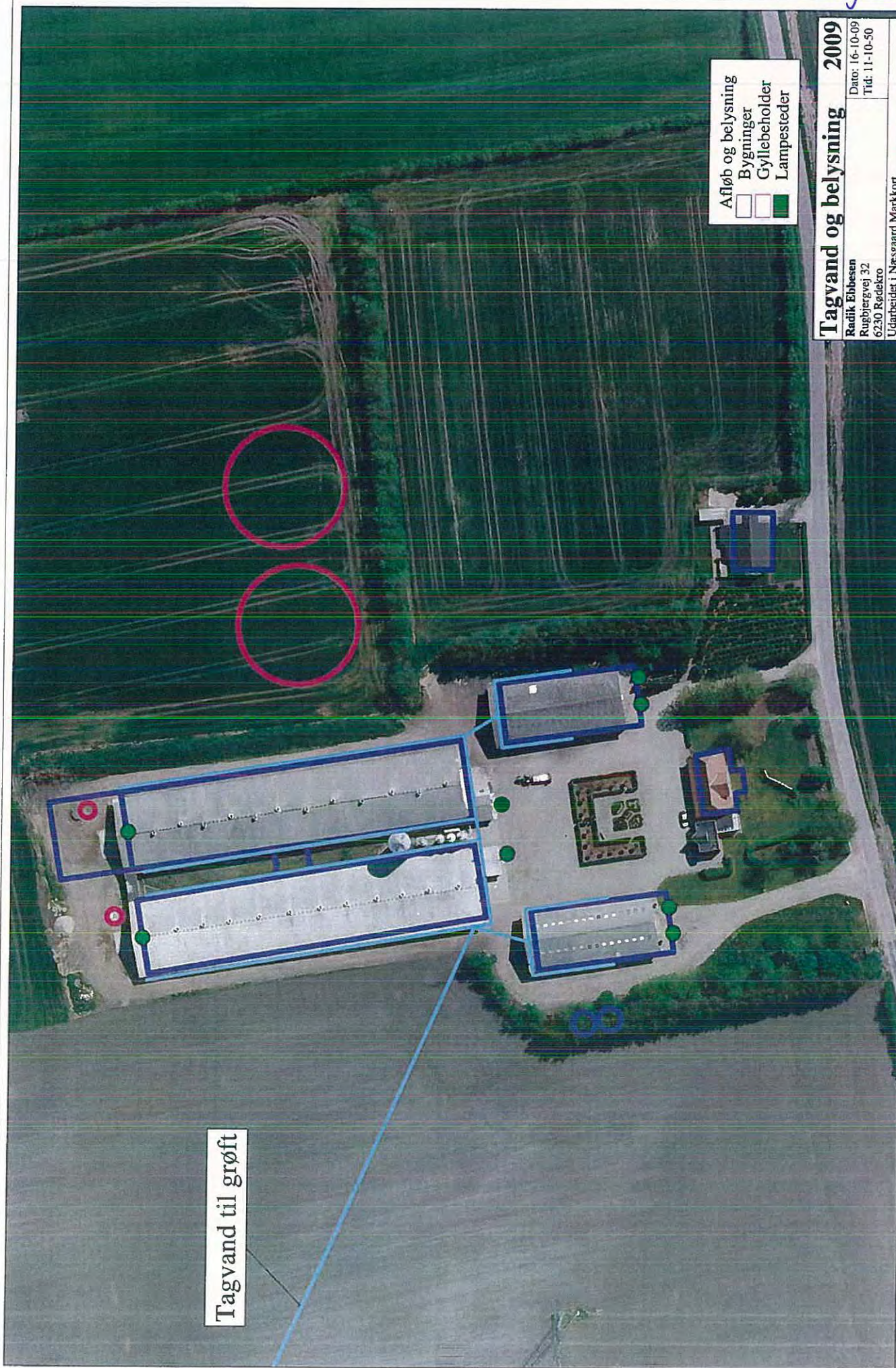
Interne transportveje 2009

Redikt, Ebbesen
 Rugbjergvej 32
 6230 Rødekro
 Udarbejdet i Næsgaard Markkort

Dato: 16-10-09

Tid: 11-18-45

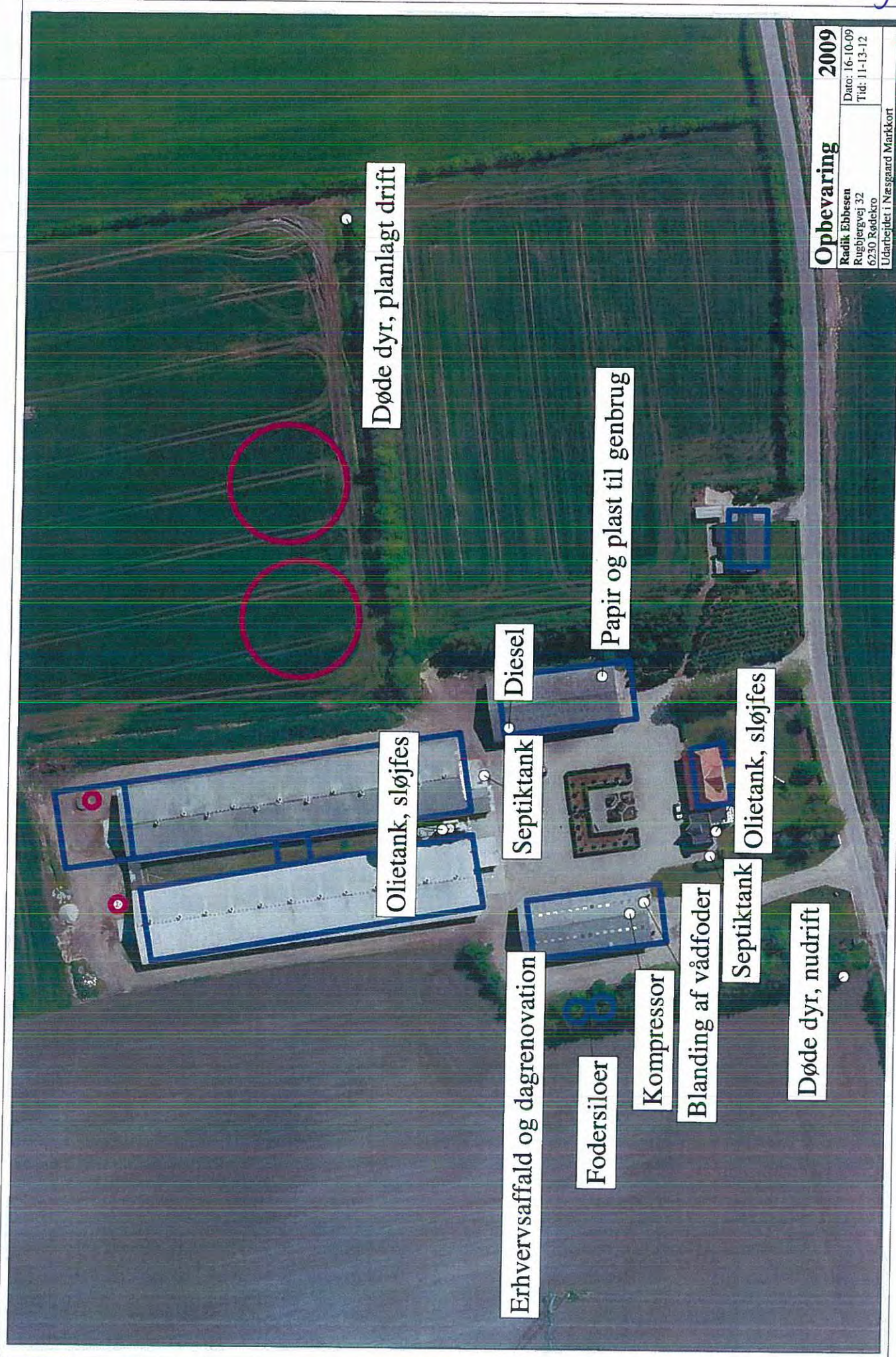
Tagvand til grøft

- Afløb og belysning
- Bygninger
  - Gyllebeholder
  - Lampesteder

Tagvand og belysning 2009
Radik Ebbesen
Rugbjergvej 32
6230 Rødekro
Udarbejdet i Næssaard Markkort

Dato: 16-10-09
Tid: 11-10-50

Døde dyr, planlagt drift

Papir og plast til genbrug

Diesel

Septiktank

Olietank, sløjfes

Olietank, sløjfes

Septiktank

Erhvervsaffald og dagrenovation

Fodersiloer

Kompressor

Blanding af vådfoder

Døde dyr, nudrift

Opbevaring	2009
Radik Ebbesen	Dato: 16-10-09
Rugbjergvej 32	Tid: 11-13-12
6230 Rødekro	
Udarbejdet i Næsgaard Markkort	

Bilag 1.8

Beredskabsplan for

Radik Ebbesen I/S
Rugbjergvej 32
6230 Rødekro
Tlf. 23203326 / 40369121

Udarbejdet september 2009

C:\Documents and Settings\kall\Local Settings\Temp\BIBeredskabsplan.DOC

Indholdsfortegnelse:

Telefonnumre.....	4
Brand- og evakuering	5
Overløb af gylle.....	6
Kemikalie- og oliespild.....	7
Stophaner og hovedafbrydere.....	8
Strømsvigt	9
Transport af bekæmpelsesmidler	10

Udarbejdet under oplysninger af ejer samt:

Birgitte Madsen
Miljørådgiver

Billundvej 3
6500 Vojens
Tlf. 73202600

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm og den skal udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanen findes i mappe 2 eksemplarer:

- Forrum i stalden.
- Kontoret i stuehuset.

Kortmateriale:

Bagerst er der oversigts kort over ejendommen mm. med angivelse af:

- 1 Mark- og drikkevandsboringer/brønde.
Kemikalielager (f.eks. bekæmpelsesmidler, handelsgødning, svovlsyre til forsuring m.v.). **Forefindes ikke på ejendommen**
- 2 Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede).
- 3 Drænbrønde/regnvandsbrønde/afløb.
- 4 Udløbspunkter til vandløb/jord fra dræn.
- 5 Slukningsmateriel og åndedrætsværn.
- 6 Afbrydere strøm, vand, anlæg og diverse pumper mm.
- 7 Trykflaskeoplag af f.eks. flaskegas, stationære F-gasbeholdere, svejseanlæg m.v.
- 8 Flugtveje for dyr/frigørelse mm.

HUSK

Ved store uheld ring altid 112, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 112.

Efter f.eks. brand tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

TELEFON NUMRE

Nærmeste telefon står i den østlige stald (bygn. B) og har nr. 74 66 47 20.

Ejere: Troels Radik (tlf: 23203326) og Jørn Ebbesen (tlf: 40369121)

Miljømyndighederne	kontaktes på	74929292
Falck	kontaktes på	70102030
Brandvæsen	kontaktes på	112
Lægevagt	kontaktes på	70110707
Tandlægevagt	kontaktes på	70110707
Landboforening	kontaktes på	73202600
Dyrlæge (Danvet)	kontaktes på	40407515
Foderstof (SAF)	kontaktes på	33685307
Elektriker	kontaktes på	30549140
Smeden	kontaktes på	74698842
VVS	kontaktes på	74698842
Ventilationsfirma (SKOV)	kontaktes på	72175555
Leverandør af EL (SE)	kontaktes på	70115000

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – OPLYS:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og at det er en gårdbrand.
- Er der tilskadekomne – hvor mange?
- Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Kontakt ejeren, Radik Ebbesen I/S på. mobilnr 23203326 eller tlf. 74664720

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på bilag (bygn B, punkt 5).

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe med kortmateriale

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Vand
- Pulverslukkere i fyrrum i vestlig stald (bygn. A)

INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken – RING 112 – OPLYS:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra!
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun Miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Radik Ebbesen I/S. mobilnr 23203326 eller på tlf. 74664720

Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 74929292.

Forsøg opdæmning for at undgå at gylle løber til drænbrønd (punkt 4 på kortbilag). Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængigt af mængden af gylle. Er gyllen løbet til dræn, skal der laves en opdæmning af vandløbet med en bigballe eller andet.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Slamsuger i maskinhus (bygn. D)
- _____
- _____
- _____

INSTRUKS TIL KEMIKALIE- OG OLIESPILD

Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie – RING 112 – OPLYS:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud.
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren, Radik Ebbesen I/S. mobilnr 23203326 eller på tlf. 74664720

Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 74929292.

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til drænbrønd (punkt 4 på kortbilag). Opdæmning kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængde og art. Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe eller andet.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- _____
- _____
- _____

Desuden findes der savsmuldspakker eller kattegrus, der kan benyttes til at opsuge spildte væsker.

STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. er noteret på kortet over ejendommen.

Vand:

- Hovedhanen sidder i fyrrum i bygn. B (punkt 6 på kortbilag).

I bygn A sidder stophane i fyrrum i bygn. A.

I bygn B sidder stophane i fyrrum i bygn. B.

Elektricitet:

- Hovedafbryder sidder i foderladen (bygn. C).

El-tavle sidder i bygn. A og bygn. B.

Nye 13 ampere sikringer opbevares i fyrrum i bygn. A.

Nye 16 ampere sikringer opbevares i fyrrum i bygn. A.

Nye 25 ampere sikringer opbevares i fyrrum i bygn. A.

Der bruges automatsikringer.

Afbrydere sidder ved eltavler i bygn. A og B.

INSTRUKS VED STRØMSVIGT

Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se om nødoplukket er åben.

Begræns træk gener og varmeudvikling (overbrusning)

Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lign.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til energiselskabet eller elektriker og forhør om varighed af udfaldet.

Eventuelt iværksæt opstart af nødstrømsgenerator. Denne er placeret i foderladen (bygn. C).

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre en ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt hurtigst at tilkalde hjælp ved uheld.

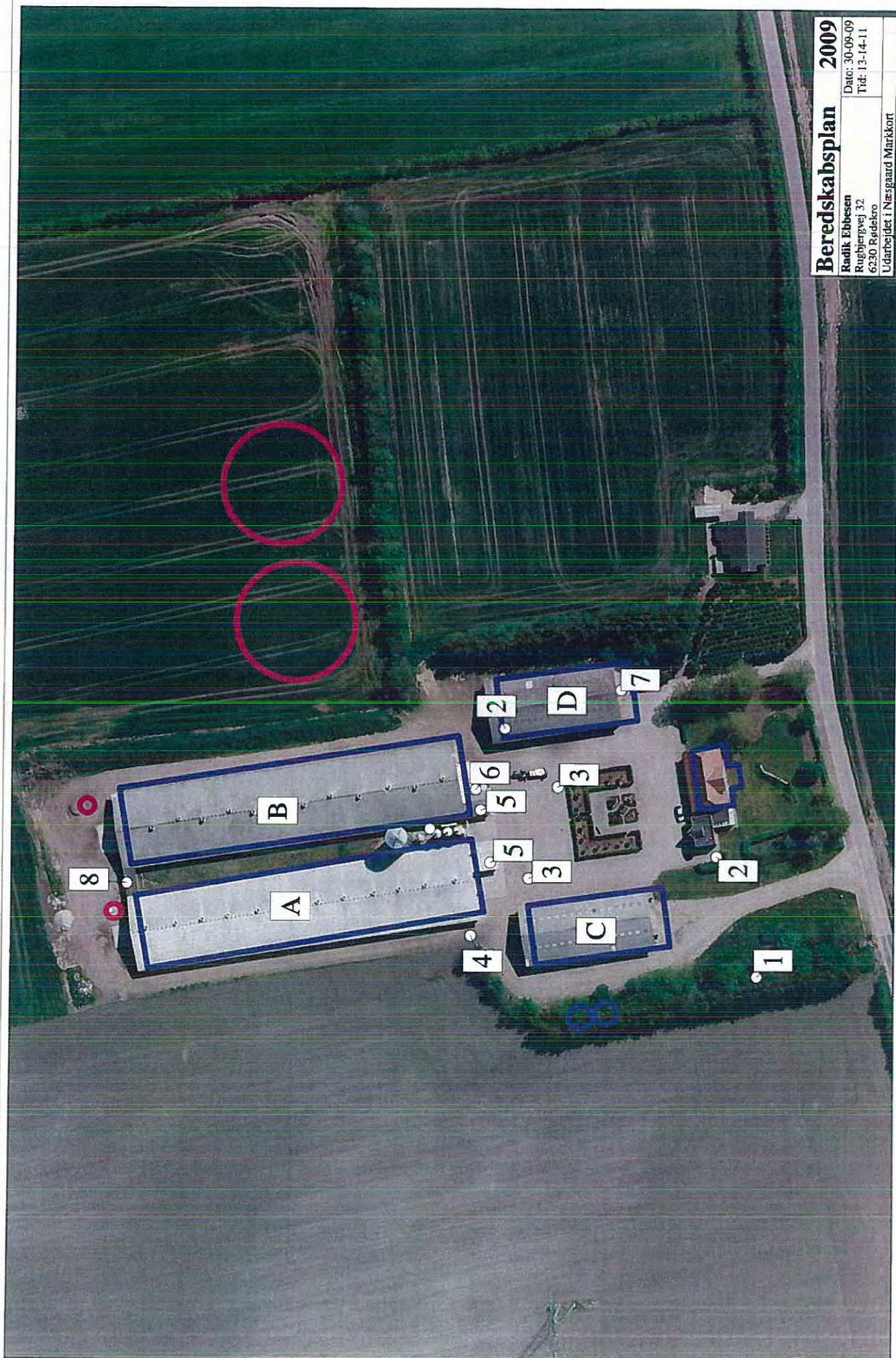
Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal altid opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal altid opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende.

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit og med god belysning.
- Der skal forefindes et sugende materiale, f.eks. savsmuld, kattegrus og lign. til opsamling af evt. spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

Beredskabsplan 2009
Radik Ebbesen
Rugbjergvej 32
6230 Rydebro
Udarbejdet i Næsgaard Markkort

Date: 30-09-09
Tid: 13-14-11

Kapacitetserklæring

Til brug i forbindelse med miljøansøgning

For

Radik Ebbesen I/S
Rugbjergvej 32
6230 Rødekro
Tlf: 23203326

Af

Birgitte Madsen
Billundvej 3
6500 Vojens
Tlf: 73202600

Kapacitet for planlagt produktion

Gyllelagre	Kapacitet
1 Ny gyllebeholder	4000
2 Ny gyllebeholder	4000
3 Fortank	25
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
Samlet gyllekapacitet i tons	8025

Lagre til fast gødning	Kapacitet
1	
2	
3	
4	
5	
Samlet kapacitet i tons	0

Evt. kommentarer:

Kapacitet i gyllekanaler er ikke medregnet.

Den udførte beregning er foretaget ud fra de officielle normtal for produktion af gødning. I praksis kan det på visse lokaliteter, af hensyn til en optimal udnyttelse af næringsstofferne og evt. fremtidige behov, være formålstmæssigt med en kapacitet, der overstiger de lovmæssige krav. Kontakt evt. din planteavlskonsulent for konkret vurdering.

Planlagt produktion

	Dyrehold	Antal	Normproduktion ton/år	Lager	
				Dybstrøelse	Gylle
1	Slagtesvin 30-105 kg	8220	0,51		4192,2
2	Slagtesvin 30-105 kg	8220	0,51		4192,2
3					0
4					0
5					0
6					0
7					0
8					0
9					0
10					0
	Dyrehold til dybstrøelse				
1				0	
2				0	
3				0	
4				0	
5				0	
		Enheder	Normproduktion		
	Tilførsel af vand		ton/år		
1	Vask af stald	1	390		390
2					0
3					0
4					0
5					0

Opbevaringskapacitet

	Samlet tilledning til lagre	ton/år	Dybstrøelse	Gylle
			0	8774,4
	Produktion pr. måned	ton	0	731,2
	Opbevaringskapacitet	måneder	#DIVISION/0!	11,0

Udbringning 2009
Kadik Ebbesen
Rugbjergvej 32
6230 Rønde
Udarbejdet i Næssgaard Markkort

Dato: 29-09-09
Tid: 15-08-19

Ejerforhold
Ejet 147,8 ha
Aftale 173,7 ha

■ Ejet
■ Aftale

F U L D M A G T

Undertegnede

Navn : Radik Ebbesen I/S

Adresse : Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro

CVR-nr : 31216524

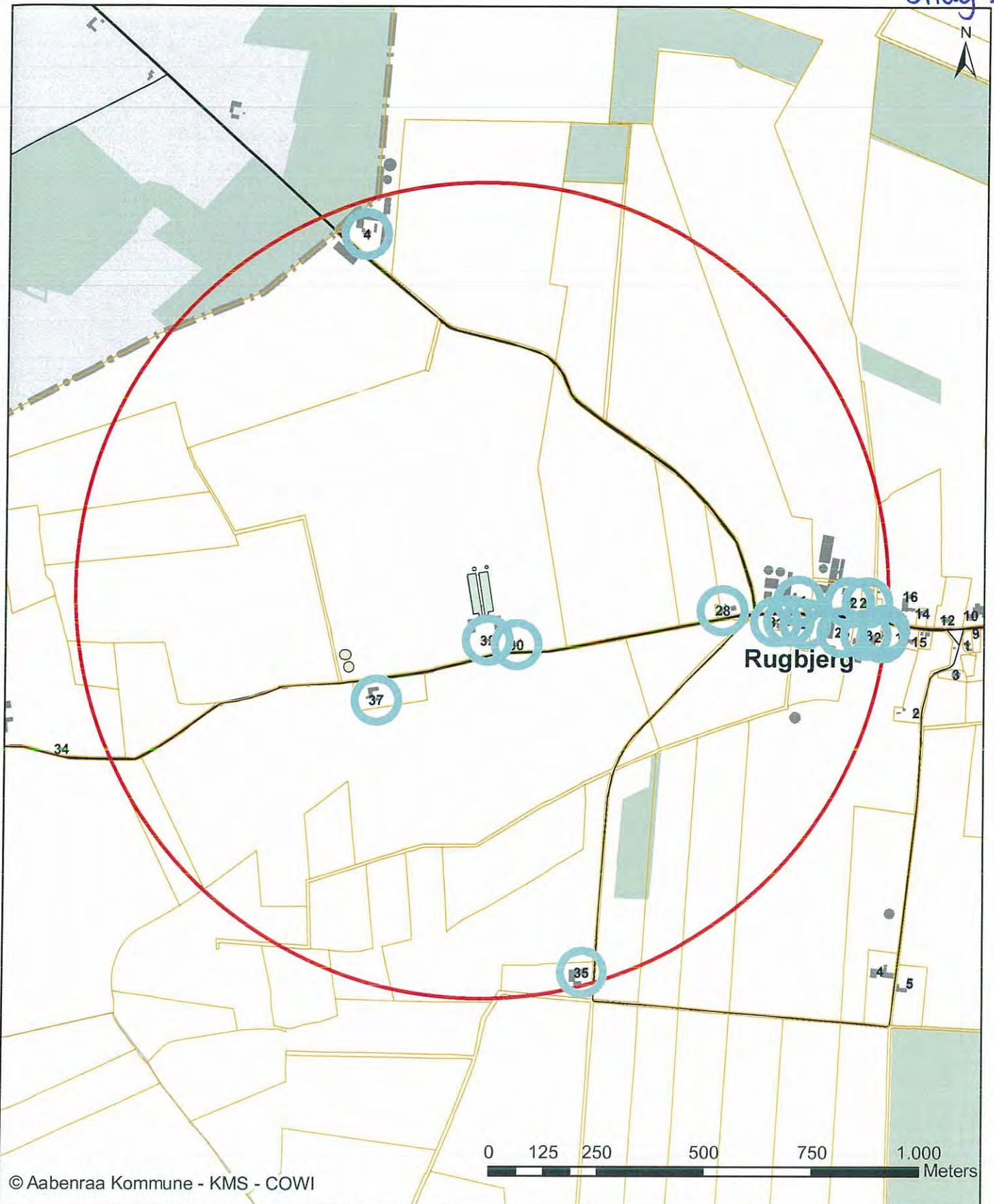
Erklærer hermed, at være indforstået med, at Sønderjysk Landboforenings afdeling for Miljø og natur på mine vegne udfærdiger og indsender digital ansøgning til Aabenraa Kommune om miljøgodkendelse af husdyrbrug via www.husdyrgodkendelse.dk

dato: 6-10-2009

underskrift: Troels Møller Radik

© Aabenraa Kommune - KMS - COWI

<p>Aabenraa Kommune</p> 	<p>Teknik & Miljø Plantagevej 4, Bov 6330 Padborg</p>	<p>Initialer:</p> <p>tket</p>
		<p>Dato:</p> <p>23-09-2009</p>
<p>Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro Beregnet konsekvenszone er 947 m</p>	<p>Målforhold:</p> <p>1:12.000</p>	
	<p>Tegn. nr:</p>	

Lene Kristine Alnor

Fra: Flemming Refsgaard [fr2@toender.dk]

Sendt: 24. september 2009 12:56

Til: Jytte Lis Zachariassen

Emne: Vurdering af aftalearealer, Gammelskovvej 14, 6534 Agerskov, vedr. Rugbjergvej 32 (skema nr. 5676)

Hej Jytte

Tønder Kommune har screenet de pågældende arealer. Det vurderes at arealerne er robuste og den omkringliggende natur er tilstrækkelig beskyttet. Der skal derfor ikke stilles vilkår til aftalearealerne.

Venlig hilsen

Flemming Refsgaard
Miljømedarbejder
Teknisk Forvaltning
Tønder Kommune
Rådhusstræde 2
6240 Løgumkloster

E-post: fr2@toender.dk

Telefon: 7492 9294

Web: www.toender.dk

Standardsædskifter og referencesædskifter

I de følgende tabeller er vist de standardsædskifter, der kan anvendes i forbindelse med miljøgodkendelser og tilladelser efter 1. januar 2007. Referencesædskifterne er vist med gult. Referencesædskiftet er det sædskifte som i forbindelse med beskyttelsesniveauet for fosfor og nitrat er udgangspunkt for den pågældende bedrift. I forbindelse med beskyttelsesniveauet for fosfor og nitrat (grundvand) er det således også sædskiftet i "nudrift". Referencesædskiftet på bedriftens arealer bestemmes entydigt ud fra jordtype og krav til efterafgrøder for svine- og planteavlbedrifter og grovfoderbehov og krav til efterafgrøder på kvægbedrifter. En bedrift angives som svine- og planteavlbedrift, hvis antallet af DE, fra andet end kvæg, får og geder udbragt på bedriften, er større end det angivne antal DE kvæg, får og geder som fremgår af næste afsnit.

For kvægbedrifter er der anført nogle intervaller for grovfoderproduktionen på bedriften angivet DE kvæg, får og geder per ha. I dette begreb indgår grovfoderproduktion til samtlige af bedriftens grovfoderædende dyr. Grovfoder afsat til andre bedrifter beregnes ud fra 3000 FE/DE.

Produceret grovfoder i De/ha har ingen sammenhæng med mængden af husdyrgødning der udbringes på bedriften. Det er et helt andet begreb end de almindelige harmoniregler og anvendes kun til fastlæggelse af referencesædskiftet.

Ved den ansøgte drift kan vælges frit mellem alle sædskifter (bortset fra K12) og miljøeffekten beregnes i forhold til referencesædskiftet.

Det er frivilligt, hvorvidt der ønskes krav om ændret sædskifte. Det er således muligt at anvende andre virkemidler, som f.eks. krav til flere efterafgrøder, uden samtidig at blive pålagt krav til sædskiftet. Hvis der ikke ønskes krav til sædskiftet skal der i IT-ansøgningssystemet i så fald vælges samme sædskifte som referencesædskiftet for alle marker.

Hvis sædskiftet ønskes anvendt som virkemiddel, skal samtlige arealer under bedriften medregnes incl. de sædskifter, som evt. har en større udvaskning end referencesædskiftet. Undtaget herfra er kravene på nitratfølsomme indvindingsområder i forhold til miljøbeskyttelsen af grundvandet.

Ved tilsyn og kontrol med sædskifterne skal alle arealer med samme sædskifte vurderes samlet. Selvom kravene beregnes på bedriftsniveau skal valg af sædskifter med mindre udvaskning i rimeligt omfang målrettes de arealer, hvor der ifølge de udpegede nitratklasser er behov for en reduktion af udvaskningen. Der kræves ingen egentlig beregning heraf, men en tekstmæssig beskrivelse af denne målretning.

Såfremt ændret valg af sædskifte anvendes som virkemiddel skal der stilles vilkår herom svarende til kriterierne for hvert standardsædskifte i miljøgodkendelsen eller tilladelsen incl. et evt. krav til pløjetidspunkt.

Arealer med permanent græs

Arealet med permanent græs (sædskifte K13) skal håndteres således, at arealer, der før 1/1 2007 er permanent græs ifølge definitionerne i vejledning om enkeltbetaling skal angives i ansøgningssystemet som permanent græs i "nudrift". En øget anvendelse af permanent græs kan derfor kun anvendes som virkemidler til reduktion af nitratudvaskningen, hvis de nye arealer ikke i forvejen er permanentgræs og stadig er en del af udbringningsarealet.

Grundvandssædskifter

Vedrørende grundvandssædskifterne skal det bemærkes, at begrebet "miljøgræs" dækker over efterafgrøder med græs, som ikke samtidigt må indgå i de lovpligtige efterafgrøder (kravet om 6%/10% efterafgrøder). Der er desuden følgende krav til "Miljøgræs" :

- Der skal hvert dyrkningsår etableres mindst den angivne procent på arealer med det pågældende sædskifte
- Tilsynsmyndigheden (kommunen) skal hvert år kunne konstatere at efterafgrøderne er etableret korrekt på hele det pågældende areal med miljøgræs fra høst og frem til 1. februar det følgende år.
- Det er ansøgers ansvar at etableringen er vellykket
- Der accepteres kun udlæg af græs i forbindelse med etablering af dækafgrøden dvs. udlæg af græs om foråret i vintersæd og udlæg efter høst af hovedafgrøden accepteres ikke.
- Der er ingen krav til græsart.
- Der må ikke anvendes gødning eller græssende dyr på arealet fra høst og frem til 1. februar.

Der skal i miljøgodkendelsen eller tilladelsen stilles krav om den valgte procentdel "miljøgræs" og de nævnte krav til etablering og drift. Der skal desuden stilles vilkår om, at sædskiftet ikke må indeholde bælgplanter.

Kvægbrug

Kvægbrug omfattet af bilag 2 i husdyrgødningsbekendtgørelsen (harmonikrav på 2,3 DE/ha) har helt specielle krav til sædskiftet og driftspraksis. Disse kan derfor ikke anvende ændrede sædskifter som virkemiddel men bliver pålagt K12. Det vil dog være muligt for disse brug at anvende flere efterafgrøder end kravene, hvis kravet til arealet med roer, græs og efterafgrøder øges tilsvarende. Således vil et krav om 5 % flere efterafgrøder være ensbetydende med, at 75 % skal dyrkes med roer, græs eller græsefterafgrøder i stedet for det normale krav på 70 %. Beregningen foretages i så fald ud fra sædskifte K12.

Vedrørende kvægbrug skal det bemærkes, at ved anvendelse af kvægsædskifter med større græsandel end referencesædskiftet og dermed mindre udvaskning er det et krav, at græsarealer i omdrift kun må pløjes i perioden 1. marts til 1. juni, idet det er en afgørende forudsætning for at reduktionen i udvaskningen opnås i praksis.

Udvaskningsindeks

I den første tabel er angivet den afgrødesammensætning, som anvendes i udvaskningsberegningerne. I næste tabel er angivet kriterierne for hvornår hvilke standardsædskifter skal vælges. Der er desuden angivet et udvaskningsindeks. Udvaskningsindekset er angivet for at det er muligt umiddelbart at sammenligne sædskifterne indbyrdes med hensyn til, om udvaskningen er større eller mindre. Indekset kan ikke bruges til beregne forskellen, idet dette kræver konkrete oplysninger om husdyrbruget. Endvidere er efterafgrødegrundarealet og den maksimale % efterafgrøder for hvert sædskifte vist. Efterafgrøder i FarmN vil blive omtalt nærmere i særskilt notat.

Efterafgrøder og efterafgrødegrundlag

Efterafgrødegrundlaget har betydning på miljøeffekten, hvis der som virkemiddel ønskes flere efterafgrøder. Hvis der f.eks. ønskes 10 % flere efterafgrøder end de lovpligtige 10 % vil der i alt skulle stilles vilkår om 20 % efterafgrøder. Disse 20 % vil ved udvaskningsberegningerne blive beregnet ud fra efterafgrødegrundlaget. Således vil en bedrift med 100 ha og et sædskifte k10 have et efterafgrødegrundlag på 40 ha, hvorfor et krav om 20 % efterafgrøder vil svare til 8 ha med efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder vil blive fratrukket hhv. 17 kg N/ha under 0,8 De/ha og 25 kg N/ha hvis der er 0,8 De/ha eller derover. Reduktionen i kvælstofnormen er i FARM N indregnet i effekten af efterafgrøderne. Bemærk at for kvægbrug med harmonikrav på 2,3 DE/ha bliver efterafgrøderne angivet og beregnet anderledes.

Tabeller

De to første tabeller er svine- og planteavlssædskifterne, de næste to kvægsædskifterne, og derefter grundvandssædskifter. Ved tilladelser og miljøgodkendelser må sædskifterne i de enkelte år ikke afvige således, at der ifølge kriterierne skal vælges et andet sædskifte, med mindre de andre sædskifter har en mindre udvaskning ifølge udvaskningsindekset.

Den sidste tabel er en liste over fosforfrøforbruget ved hvert sædskifte. Såfremt udbringningsarealerne er placeret i oplande, hvor der stilles krav til fosforoverskuddet må der heller ikke ændres til et sædskifte med en mindre fosforfrøforbruget.

Svine- og plante-sædskifter:			Vinterkorn	Lovpligtige efterafgrøder	Vårkorn	Afgr. (0 - 10%)	Vinterraps	Frøafgrøder	Sukkerroer	Kartofler	I alt	Udvasknings- indeks	Efterafgrøde- grundareal	Maksimalt area med efterafgrøder
S1	6% efterafgr.	Typisk lerjord (> JB4)	54	6	15	5	20				100	96	100	20
S2	10% efterafgr.		50	10	15	5	20				100	93	100	20
S3	6% efterafgr.	Typisk sandjord (JB1-4)	44	6	35	5	10				100	100	100	40
S4	10% efterafgr.		40	10	35	5	10				100	98	100	40
S5	6% efterafgr.	Med frøavl	40	5	25	5	10	15			100	89	85	30
S6	10% efterafgr.		36	9	25	5	10	15			100	86	85	30
S7	6% efterafgr.	Med roer	35	5	35	5			20		100	90	80	40
S8	10% efterafgr.		32	8	35	5			20		100	88	80	40
S9	6% efterafgr.	Med frøavl og roer	35	5	35	5		10	10		100	89	80	40
S10	10% efterafgr.		32	8	35	5		10	10		100	88	80	40
S11	6% efterafgr.	Med kartofler	20	5	35	5	10			25	100	97	75	40
S12	10% efterafgr.		17	8	35	5	10			25	100	96	75	40
S13	100% vinterafgrøder		85				15				100	102		
S14			80				20				100	100		
S15			75				25				100	99		
S16			70				30				100	97		

Kriterier for valg af sædskifter	Vinterraps	Frøafgrøder	Sukkerroer	Kartofler	Afgr.	Lovpligtige efterafgrøder	Sædskifte nr.	Udvasknings- indeks
Typisk svinesædskifte	>15%				0-10%	6%	S1	96
	>15%					10%	S2	93
	<15%				0-10%	6%	S3	100
	<15%					10%	S4	98
Med frøavl		>10%			0-10%	6%	S5	89
		>10%				10%	S6	86
Med roer			>15%		0-10%	6%	S7	90
			>15%			10%	S8	88
Med frøavl og roer		>15% i alt og min. 5% frøgræs			0-10%	6%	S9	89
						10%	S10	88
Med kartofler				>20%	0-10%	6%	S11	97
				>20%		10%	S12	96
100% vinterafgrøder	<17½%						S13	102
	17½% - 22½%						S14	100
	22½% - 27½%						S15	99
	>27½%						S16	97

Kvægsædskifter:		Vårkorn	Lovpligtige efterafgrøder	Vinterkorn	Sædskifte-kløvergræs el. vedvarende græs	Helsæd + majs	I alt	Udvasknings-indeks	Efterafgrødegrundareal	Maksimalt areal med efterafgrøder
K1	6% efterafgr.	45	5	15	20	15	100	98	80	65
K2	10% efterafgr.	42	8	15	20	15	100	96	80	65
K3	6% efterafgr.	36	4	10	30	20	100	94	70	60
K4	10% efterafgr.	33	7	10	30	20	100	92	70	60
K5	6% efterafgr.	26	4	10	40	20	100	94	60	50
K6	10% efterafgr.	24	6	10	40	20	100	92	60	50
K7	6% efterafgr.	17	3	5	50	25	100	88	50	45
K8	10% efterafgr.	15	5	5	50	25	100	86	50	45
K9	6% efterafgr.	8	2	5	60	25	100	86	40	35
K10	10% efterafgr.	6	4	5	60	25	100	84	40	35
K11	6% efterafgr.				70	30	100	80	30	30
K12	10% efterafgr.				70	30	100	80		
K13	Vedvarende græs				100		100	50		

Kriterier for valg af sædskifter	Andel af sædskiftet med græs eller kløvergræs	Lovpligtige efterafgrøder, %	Sædskifte nr.	Udvasknings-indeks
-------------------------------------	---	---------------------------------	---------------	--------------------

(generelt krav at græs+majs+roer er over 30%)

<1,4 DE/ha	<25%	6	K1	98
	<25%	10	K2	96
1,4-2,0 DE/ha	25-34%	6	K3	94
	25-34%	10	K4	92
>2,0 DE/ha	35-44%	6	K5	94
	35-44%	10	K6	92
	45-54%	6	K7	88
	45-54%	10	K8	86
	55-64%	6	K9	86
	55-64%	10	K10	84
	65-95%	6	K11	80
2,3 DE/ha	65-95%	10	K12	80
Vedvarende græs	>95%		K13	50

Grundvandssædskifterne består af vårbyg med stigende andel efterafgrøder. Disse efterafgrøder kaldes "miljøgræs" fordi de ikke medregnes som efterafgrøder i Plantedirektoratets terminologi, og derfor heller ikke medfører reduktion i N-kvoten.

Grundvandssædskifter		Udvaskningsindeks
G1	Vårbyg m. 10% 'miljøgræs'	104
G2	Vårbyg m. 20% 'miljøgræs'	99
G3	Vårbyg m. 30% 'miljøgræs'	95
G4	Vårbyg m. 40% 'miljøgræs'	93
G5	Vårbyg m. 50% 'miljøgræs'	87
G6	Vårbyg m. 60% 'miljøgræs'	83
G7	Vårbyg m. 70% 'miljøgræs'	80
G8	Vårbyg m. 80% 'miljøgræs'	75
G9	Vårbyg m. 90% 'miljøgræs'	70
G10	Vårbyg m. 100% 'miljøgræs'	65

Tabel over den gennemsnitlig fosforfraførsel i sædskifterne

Tallene forudsætter at halvdelen af halmen fjernes, hvilket stort set svarer til den gennemsnitlige praksis. Grundvandssædskifterne består alle af vårbyg med efterafgrøder, hvorfor P-fracførslen er den samme i alle ti G-sædskifter

Sædskifte	kg P/ha
S1	26.9
S2	26.9
S3	21.1
S4	21.1
S5	24.2
S6	24.2
S7	26.6
S8	26.6
S9	25.3
S10	25.3
S11	21.4
S12	21.4
S13	26.0
S14	25.9
S15	25.8
S16	25.8

K1	24.7
K2	24.7
K3	25.0
K4	25.0
K5	25.3
K6	25.3
K7	25.6
K8	25.6
K9	25.9
K10	25.9
K11	25.4
K12	25.4
K13	15.2

G-sædskifter	25.4
--------------	------

Aabenraa, d. 3. dec. 2009

Aabenraa kommune
Teknik og Miljø

Udkast til miljøgodkendelse af svineproduktionen på Rugbjergvej 32, 6230 Rødekro.

Udkastet drejer sig om en ændring og udvidelse af dyreholdet *fra* 562.000 slagtekyllinger *til* 16.440 slagtesvin svarende til en udvidelse *fra* 281 *til* 447 dyreenheder. DOF Sønderjylland efterlyser lidt flere oplysninger til uddybning af godkendelsen.

Side 16-17 accepteres ansøgerens fravalg af gylleforsuring og luftvasker, idet man tilsyneladende er enig i ansøgerens begrundelser. Når disse metoder betragtes som BAT, må der være grænser for ulemperne.

Kommunen bør begrunde med beregninger og andet, at man finder det forsvarligt at følge ansøgerens meget forståelige ønsker om at fravælge dyrere teknologi i form af gylleforsuring og luftvasker. Hvor stor er forskellen i ammoniaktabet ved de forskellige metoder? Der mangler en stillingtagen til og udtrykkelige beregninger fra kommunen af, hvor stor betydning de forskellige metoder har for udslippet af ammoniak. Tallene skal være synlige i godkendelsen.

Side 27 om udbringning bør der sættes et *vilkår om nedfældning* af gyllen, der jo under alle omstændigheder bliver obligatorisk om et par år.

Der er mange tal om gyllekølingen - som er et udmærket initiativ - men det kan ikke ses, om temperaturen nedsættes med f.eks. 4 grader. Ellers kan udenforstående ikke forstå betydningen af tallene. Vurderingen side 28 og 34 skal underbygges af et regnestykke til illustration af, hvorledes de enkelte bidrag tilsammen giver reduktionen på de 20 %. Kommunen må også kunne oplyse det referencesystem, som de 20 % skal ses i forhold til.

Side 41 mangler tal for udbringningen i nudrift til belysning af forskellen op til ansøgt drift. Ellers kan man ikke se betydningen af *den større belastning med kvælstof og fosfor, som udvidelsen vel må resultere i*. Belastningen før har formentlig ikke været så stor.

Side 44 omtales 2 meters bræmmer til beroligelse, men det er alment kendt, at bræmmerne for at have den ønskede virkning skal være meget bredere.

Side 45 ses, at "det hele afvander til Vadehavet". Dette understreger betydningen af, at *kvælstofudledningen begrænses mest muligt*. Ifølge Miljøklagenævnet er der kun sikkerhed mod skadelige virkninger, "når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger", og sådanne oplysninger mangler vist. Er vurderingen øverst side 46 underbygget af konkrete oplysninger?

Side 47 indeholder vilkår 72 og 73 kun tallene for den udvaskning, der skal fastholdes, men ikke de midler, altså de konkrete sædskifter, der som egnede til kontrol skal sikre opfyldelse af målet. Vilkårene er ikke vilkår.

Side 48 viser et fosforoverskud på 7,1 kgP/ha. Der bør fastsættes vilkår om driftsformen for på den måde at *nedbringe fosforoverskuddet*. Hvis man ønsker at holde fosforbelastningen på et forsvarligt niveau, kan det gøres ved anvendelse af bestemte afgrøder, der bedre end andre frafører den uønskede fosfor. Man skal vel ikke bare vente, indtil det bliver for meget, især i betragtning af oplysningerne længere oppe på siden om "fremtidige miljømæssige problemer med fosfor".

Side 51 viser meget præcist *behovet for at beskytte Vadehavet mod yderligere næringsbelastning*, og at "det vil derfor være nødvendigt fortsat at reducere især det diffuse bidrag for at nå de internationale, nationale og regionale mål". Miljøgodkendelsen betyder et skridt i modsat retning, når "Aabenraa kommune finder ikke, at der er sådanne særlige forhold i den konkrete sag, som kan begrunde en fravigelse fra det generelle beskyttelsesniveau vedr. nitrat og fosfor". Denne konklusion er ikke indlysende, da det større antal dyreenheder vel må betyde en *større udledning af kvælstof fra denne ejendom*.

Med venlig hilsen

DOF Sønderjylland
v/ Per Janfelt
Jørgensgård 52
6200 Aabenraa